

Wektorem partnerstwa są Chiny

W 2019 roku stosunki białorusko-chińskie, oparte na wzajemnym zaufaniu i strategicznym partnerstwie oraz korzystnej dla obu stron współpracy, nadal intensywnie się rozwijały, wykazując imponującą dynamikę. Wystarczy powiedzieć, że w okresie styczeń-czerwiec bieżącego roku wielkość wymiany handlowej między Chinami a Białorusią przekroczyła dwa miliardy dolarów i wzrosła o prawie jedną czwartą w porównaniu z tym samym okresem 2018 roku, natomiast eksport białoruskich towarów do Chin wzrósł o ponad 80 procent. Rok obwodów białoruskich w Chinach jest zaplanowany na rok 2020. Plany te oznaczają, że w najbliższej przyszłości oba kraje zamierzają dalej rozwijać współpracę międzyregionalną i wzmacniać więzi handlowe i gospodarcze, naukowe i technologiczne, przemysłowe i operacyjne, kulturalne i turystyczne, zwiększając liczbę uczestników tej interakcji. Bez wątpienia strony mają niezbędne warunki wstępne do pomyślanej realizacji nakreślonych zadań w każdym z tych wektorów rozwoju. W rzeczywistości to właśnie o tym mówimy w proponowanych badaniach.

Boris Zalessky. Doświadczenie zawodowe w dziennikarstwie - ponad czterdzieści pięć lat. Obecnie jest profesorem nadzwyczajnym w Katedrze Międzynarodowego Dziennikarstwa Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego. Obszary badań: nowoczesne stosunki międzynarodowe, dziennikarstwo międzynarodowe, międzynarodowa wymiana informacji.

Zalessky

WYDAWNICTWO
NASZA WIEDZA

Wektorem partnerstwa są Chiny

Kolekcja artykułów

Boris Zalessky

Boris Zalessky

Wektorem partnerstwa są Chiny

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Boris Zalessky

Wektorem partnerstwa są Chiny

Kolekcja artykułów

FOR AUTHOR USE ONLY

SciencaScripts

Imprint

Any brand names and product names mentioned in this book are subject to trademark, brand or patent protection and are trademarks or registered trademarks of their respective holders. The use of brand names, product names, common names, trade names, product descriptions etc. even without a particular marking in this work is in no way to be construed to mean that such names may be regarded as unrestricted in respect of trademark and brand protection legislation and could thus be used by anyone.

Cover image: www.ingimage.com

This book is a translation from the original published under ISBN 978-620-2-38448-3.

Publisher:

Scienca Scripts

is a trademark of

International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

17 Meldrum Street, Beau Bassin 71504, Mauritius

Printed at: see last page

ISBN: 978-620-2-89859-1

Copyright © Boris Zalessky

Copyright © 2020 International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

FOR AUTHOR USE ONLY

Borys Zalessky

Wektorem partnerstwa są Chiny

Kolekcja artykułów

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Spis treści

Zagadnienia tematyczne dotyczące wsparcia medialnego dla interakcji regionalnych.....	5
Nowe etapy partnerstwa strategicznego i media.....	15
Bezprecedensowo wysoki poziom relacji i mediów.....	25
Kompleksowe partnerstwo strategiczne i media.....	35
Regionalne aspekty kompleksowych partnerstw strategicznych i mediów.....	45
Kompleksowe partnerstwo strategiczne - droga do innowacji i inwestycji.....	55
Jedwabny Szlak Pasa Gospodarczego w kontekście kompleksowego partnerstwa strategicznego.....	67
Nowe formaty dla interakcji regionalnych.....	77
W kierunku wspólnej innowacji.....	87
Połączenia między regionami rozwijają się.....	97
Decyzje komitetu współpracy jako aktualny temat medialny.....	107
Naukowy i technologiczny wektor wszechstronnego partnerstwa strategicznego.....	117
Silnik rozwoju - współpraca regionalna.....	125

FOR AUTHOR USE ONLY

Zagadnienia tematyczne dotyczące wsparcia medialnego dla interakcji regionalnych

Udana integracja Republiki Białoruś z globalną przestrzenią gospodarczą staje się ważnym czynnikiem w zapewnieniu zrównoważonego rozwoju państwa białoruskiego w warunkach globalizacji stosunków międzynarodowych. Jednym z rzeczywistych wektorów ruchu w kierunku wyznaczonego celu jest "konsekwentne pogłębianie strategicznych stosunków partnerskich z Chinami".¹, dostosowując skalę interakcji gospodarczych z nim do poziomu stosunków politycznych. W istocie Chiny, będące kluczowym partnerem strategicznym Białorusi w regionie azjatyckim, zajmują dziś szczególne miejsce w systemie priorytetów białoruskiej polityki zagranicznej, ponieważ stosunki białorusko-chińskie już dawno nabrały "wyraźnych cech partnerstwa strategicznego, potwierdzających poważne ukierunkowanie stron na długoterminowe zabezpieczenie wzajemnych interesów w całym spektrum zagadnień polityki dwustronnej i międzynarodowej"². Wyjaśnia to fakt, że "dynamiczny rozwój stosunków białorusko-chińskich jest uwarunkowany wspólnymi zasadami polityki wewnętrznej i zagranicznej oraz zbieżnością poglądów na najważniejsze problemy w stosunkach międzynarodowych"³.

Białoruś i Chińska Republika Ludowa osiągnęły poziom partnerstwa strategicznego w 2005 roku, kiedy to przyjęły wspólną deklarację. W dokumencie odnotowano, że więzi i współpraca w dziedzinie handlu i gospodarki, nauki i techniki, wojskowości, edukacji, turystyki, kultury, ubezpieczeń społecznych i informacji stały się bliższe i bardziej owocne, co odzwierciedla ogromny potencjał i szerokie perspektywy współpracy między oboma krajami, a także zawierał zapis, że "strony wspierają podmioty gospodarcze obu krajów w ich dążeniu do aktywnego rozwoju współpracy na zasadzie równości i wzajemnych korzyści, zachęcają do intensyfikacji bezpośredniej współpracy między oboma krajami.⁴ Innymi słowy, od początku strategicznego partnerstwa strony zaczęły zwracać szczególną uwagę na współpracę międzyregionalną jako jeden z

¹ Koncepcja bezpieczeństwa narodowego Republiki Białorusi [Zasób elektroniczny]. -- 2010. - URL: <http://www.mod.mil.by/koncept.html>

² Priorytety i kierunki działań polityki zagranicznej [Zasoby elektroniczne]. -- 2011. - URL: prezydent.gov.by/press46194.html#doc

³ Białoruś i kraje Azji i Afryki [Zasoby elektroniczne]. -- 2011. - URL: www.mfa.gov.by/bilateral/asia_africa/

⁴ Wspólna deklaracja Chińskiej Republiki Ludowej i Republiki Białorusi [Zasoby elektroniczne]. -- 2005. - URL: www.fmprc.gov.cn/rus/wjdt/gb/t225267.htm

najważniejszych czynników rozwoju stosunków dwustronnych we wszystkich sferach działalności, który może i powinien odgrywać ważną rolę w zacieśnianiu współpracy handlowej i gospodarczej.

W Republice Białorusi polityka regionalna "jest ukierunkowana na jak najskuteczniejsze wykorzystanie możliwości regionów, z uwzględnieniem specyfiki klimatycznej, gospodarczej i zasobów ludzkich"⁵. Jednak do głównych problemów rozwoju regionalnego w naszym kraju należy słabe zaangażowanie okręgów administracyjnych, małych i średnich miast w zagraniczną działalność gospodarczą, niski poziom rozwoju "takich form zagranicznych stosunków gospodarczych jak międzyregionalne"⁶. Dlatego nowa jakość rozwoju społeczno-gospodarczego białoruskich regionów powinna być związana przede wszystkim z poprawą ich konkurencyjności zarówno w aspekcie krajowym, jak i międzynarodowym, co w dużym stopniu wiąże się z integracją regionów z gospodarką światową, rozwojem ich powiązań transgranicznych i międzyregionalnych. Dlatego główny nacisk należy położyć na zaangażowanie regionów administracyjnych oraz małych i średnich miast w zagraniczną działalność gospodarczą, co obejmuje także dalszy rozwój współpracy międzyregionalnej.

Dla pomyślnej koordynacji współpracy między obwodem białoruskim i chińskim najważniejszym dokumentem podstawowym była podpisana w 2005 r. Umowa między rządem Republiki Białorusi a rządem Chińskiej Republiki Ludowej o zasadach współpracy między lokalnymi organami wykonawczymi i administracyjnymi Republiki Białorusi a samorządami lokalnymi Chińskiej Republiki Ludowej, która zawiera umowę o aktywnym wspieraniu dwustronnej współpracy międzyregionalnej oraz o "zawarciu 7odpowiednich umów".

Należy zauważyć, że pierwsze kroki w kierunku zorganizowania systematycznej współpracy regionalnej między Białorusią a Chinami zostały podjęte w 2002 r., kiedy to opracowano plan środków mających na celu wzmocnienie białorusko-chińskiej współpracy handlowej i gospodarczej za pośrednictwem Białoruskiej Izby Handlowo-Przemysłowej i chińskiego komitetu

⁵ Podstawowe postanowienia Programu rozwoju społeczno-gospodarczego Republiki Białorusi na lata 2011-2015 [Zasób elektroniczny]. - - 2010. - URL: <http://law.sb.by/1002/>

⁶ Filozofia i ideologia działalności życiowej na Białorusi: podstawy teoretyczne modelu antykrzysowego i mechanizmy jego realizacji (w języku rosyjskim) // P.G. Nikitenko [i in.]; Narodowa Akademia Nauk Białorusi, Instytut Ekonomii. - Mińsk: Białoruś. nauka, 2009. - - C. 571.

⁷ Umowa między Rządem Republiki Białoruś i Rządem Chińskiej Republiki Ludowej o zasadach współpracy między lokalnymi organami władzy wykonawczej i administracyjnej Republiki Białoruś i samorządami lokalnymi Chińskiej Republiki Ludowej [Zasób elektroniczny]. - - 2005. - URL: http://www.belaruschina.by/ru/belarus_china/legal.html.

ds. promocji handlu międzynarodowego na lata 2003-2004, który przewidywał przydzielenie poszczególnych chińskich prowincji do każdego z sześciu oddziałów regionalnych BelCCI oraz nawiązanie bezpośrednich kontaktów między władzami regionalnymi obu państw. Rok później podpisano porozumienia o współpracy między obwodowymi oddziałami i podkomitetami KKIMT BelCCI: prowincje Mińsk i Guangdong, prowincje Brest i Yunnan, prowincje Gomel i Leonin, prowincje Grodno i Gansu, prowincje Mogilev i Jiangsu, Witebsk i Shandong.

Nowe strategiczne impulsy dla interakcji między regionami Białorusi i Chin zostały nadane przez siódmą sesję Białorusko-Chińskiej Komisji ds. Współpracy Handlowej i Gospodarczej, która odbyła się w listopadzie 2005 r., podczas której stwierdzono, że nawiązanie szeroko zakrojonej współpracy regionalnej stanowi istotną rezerwę dla intensyfikacji dwustronnych stosunków handlowych i gospodarczych. Wniosek ten został poparty w tym czasie doświadczeniami rosyjsko-chińskiej i kazachsko-chińskiej współpracy międzyregionalnej, która w tym czasie stała się najważniejszym czynnikiem znacznie zwiększającym wzajemne obroty handlowe wspomnianych krajów. W ówczesnych stosunkach między obwodami Białorusi i Chin nie odnotowano znaczących postępów. W ten sposób strony wpadły na pomysł opracowania długofalowego programu udziału strony białoruskiej w rozwoju zachodnich regionów Chin i odbudowie bazy przemysłowej północno-wschodnich obwodów, co znalazło odzwierciedlenie w przyjętym Memorandum z siódmej sesji Komisji: "W dziedzinie współpracy regionalnej - zapewnienie poszerzenia bezpośrednich kontaktów między obwodami Republiki Białoruś i Chińskiej Republiki Ludowej, zarówno na poziomie władz lokalnych, jak i środowisk biznesowych"⁸. Przewidywała ona dostawy białoruskiego sprzętu rolniczego i drogowego do obwodów chińskich, świadczenie usług inżynierskich, udział w modernizacji parku maszynowego, tworzenie wspólnych zakładów produkcyjnych, rozwój bazy serwisowej dla białoruskiego sprzętu.

Szeroko zakrojone zadania postawione w połowie pierwszej dekady nowego wieku dla rozwoju białorusko-chińskiej współpracy regionalnej ostro ożywiły kontakty stron na poziomie województw i regionów, miast i obwodów. Odbyły się dziesiątki wizyt stron, w wyniku których podpisano szereg dokumentów dwustronnych - umowy o nawiązaniu przyjaznych stosunków, współpracy, protokoły zamiaru współpracy w zakresie gospodarki, handlu, nauki i techniki,

⁸ 7. sesja Białorusko-Chińskiej Komisji [Zasoby elektroniczne]. - - 2005. - URL: http://www.belaruschina.by/ru/committee/meeting/seventh_meeting.html

kultury, sportu, opieki zdrowotnej. W szczególności zostały już nawiązane stosunki partnerskie między obwodem brzeskim a obwodem hubejskim, obwodem grodzieńskim i obwodem gańskim, a także miastami Baranowicze i Chibi, Brześć i Xiaogan, Homel i Huayan, Mińsk i Changczun, Mohylew i Luoyang, a także okręg Żawodskaja w Mińsku i okręg Jinzhou w Dalian, okręg moskiewski w Mińsku i okręg Laoshan w Qingdao. Ponadto umowy o współpracy handlowej, gospodarczej, naukowo-technicznej, humanitarnej i kulturalnej oraz w innych dziedzinach zostały podpisane przez obwód witebski i obwód heilongjiang, obwód miński i miasto Czongczing, Mińsk i Pekin, Witebsk i Harbin. A w obwodzie mohylewskim po wizycie oficjalnej delegacji do obwodów Henan i Jiangsu w celu organizacji pracy nad realizacją porozumień zawartych podczas wizyty zatwierdzono plan działań w zakresie aktywizacji stosunków międzyregionalnych z tymi obwodami w różnych sferach działalności.

Współpraca regionalna zaczęła się szczególnie aktywnie rozwijać w dziedzinie nauki i techniki, gdzie Państwowy Komitet Nauki i Techniki Republiki Białoruś rozpoczął współpracę z komitetami ds. nauki i techniki chińskich miast Pekin, Tiencin, Harbin, Szanghaj, obwodów Szantung, Hubei, Henan i Ningxia-Hui Autonomiczny Region. Umowy o współpracy między Białoruskim Uniwersytetem Państwowym a Państwowym Uniwersytetem Naukowo-Technicznym w Changczunie, Homelskim Uniwersytetem Państwowym im. F. Skaryny, Uniwersytetem Pedagogicznym im. Ksawerego, Białoruskim Państwowym Uniwersytetem Komunikacyjnym z Narodowym Laboratorium Tribologicznym Uniwersytetu w Qinghua, Uniwersytetem Naukowo-Technicznym w Nankinie, Centralnym Uniwersytetem Południowym i Uniwersytetem w Szanghaju w znacznym stopniu wzbogaciły obraz współpracy naukowej, technicznej i międzyuczelnianej między obwodami Białorusi i Chin. Nowe farby w pałecie ogólnego obrazu białorusko-chińskiej współpracy międzyregionalnej dodała Umowa o współpracy podpisana w 2007 roku między Komitetem Administracyjnym Strefy Rozwoju Gospodarczego miasta Huayan a Instytucją Państwową "Administracja FEZ "Homel-Raton" oraz Protokół o współpracy między Homelskim Oddziałem BelCCI i Huayan Oddziałem Chińskiej Izby Handlowej⁹. Wszystkie te fakty bardzo wymownie świadczą o tym, że "znajomości i wymiana informacji podczas wzajemnych wizyt delegacji z miast partnerskich tworzą solidną podstawę do komunikacji, wzajemnego

⁹ Białorusko-chińska współpraca regionalna i twinning [Zasób elektroniczny]. - - 2011. - URL: www.china.belembassy.org/rus/relations/regional/

zrozumienia między mieszkańcami naszych krajów, rozszerzając zakres i obszary współpracy"¹⁰.

Jak szybko w ostatnich latach rozwijają się ramy białorusko-chińskie, można ocenić na podstawie następujących faktów. W marcu 2010 r. zawarto szereg ważnych umów pomiędzy tymi dwoma krajami, które umożliwiły rozpoczęcie prac nad dużymi projektami w dziedzinie kredytów i inwestycji. Łączna kwota linii kredytowej udzielonej Białorusi przez Chiny wynosi 15 miliardów dolarów. Oznacza to, że w najbliższych latach dwustronna współpraca białorusko-chińska wzrośnie na zupełnie nowy poziom, również na szczeblu międzyregionalnym.

W październiku 2010 roku w Pekinie otwarto centrum produkcji i serwisu montażowego spółki joint venture AVIK - BELAZ "Career Machines", której założycielami byli JSC "BELAZ" oraz korporacja "KATIK SEPLAY", będąca częścią chińskiej korporacji przemysłu lotniczego. Białoruś z powodzeniem zrealizowała projekt produkcji kuchenek mikrofalowych wspólnie z Chinami przez Midea-Horizont, którego założycielami byli OJSC "Horizont" i chińska korporacja "Midea Group", która odpowiada za jedną trzecią sprzedaży mikrofal na świecie.

Strona chińska podpisała już umowy kredytowe na sfinansowanie takich projektów w obwodach białoruskich, jak elektryfikacja odcinków kolejowych w obwodzie homelskim i mohylewskim, budowa zakładów do produkcji siarczanowej białej celulozy na bazie celulozy Swiętłogorskiej, sody kalcyonowanej, budowa domów przemysłowych, nowych elektrowni w Obwodzie Bieżewoskim i Łukomolskim SDPP, kompleks hotelowy "Pekin" w Mińsku. I w sumie "jest teraz około 100 projektów na różnych etapach przygotowań"¹¹. Wszystkie te wielkie plany rozwoju białorusko-chińskiej interakcji przekonująco pokazują, że "dla nas interakcja z naszymi przyjaznymi Chinami nie jest tylko strategiczna, lecz stanowi kluczowe partnerstwo z najpotężniejszą potęgą światową. Osiągnęliśmy jakościowy postęp we współpracy inwestycyjnej. Rozpoczynamy projekty, które są unikalne dla naszej gospodarki. I będziemy budować na tej pracy"¹².

¹⁰ Guicheng, L. Course - partnerstwo małych i średnich przedsiębiorstw / L. Guicheng // Związek Przedsiębiorców. -- 2009. - 4 listopada.

¹¹ 11 października Aleksander Łukaszenko spotkał się z prezydentem Chińskiej Republiki Ludowej Hu Jintao [Zasoby elektroniczne]. -- 2010. - URL: <http://president.gov.by/press80125.html>

¹² Nasz historyczny wybór to niezależna, silna i zamożna Białoruś. Sprawozdanie prezydenta A.G. Łukaszenki na IV Ogólnobiałoruskim Zgromadzeniu Narodowym // SB - Białoruś dzisiaj. -- 2010. - 7 grudnia.

Oczywiście strategia współpracy międzyregionalnej między Białorusią a Chinami, w szczególności, powinna odpowiadać duchowi tak szybkich zmian w budowaniu relacji białorusko-chińskich jako całości. Ale czy robi się wszystko, aby jak najefektywniej wykorzystać regiony obu krajów? Pytanie nie jest łatwe. Zdaniem A. Tozika, byłego ambasadora nadzwyczajnego i pełnomocnego Białorusi w Chinach, a następnie wicepremiera, współpraca regionalna "jest skuteczna i przynosi obopólne korzyści we wszystkich dziedzinach. Jednak jego potencjał nie został dotychczas wykorzystany. Chociaż istnieją całe ramy prawne i regulacyjne dla takiej współpracy. <...> Ale niestety, to nie wykracza poza podpisane dokumenty i wizyty protokolarne. I to głównie z powodu braku zainteresowania z naszej strony. Potwierdza to fakt, że w ciągu czterech i pół roku mojej pracy w Chinach nie było tu żadnego naszego gubernatora"¹³. Myślę, że problem tkwi tu nie tylko w liczbie wizyt, ale również w stanie wsparcia medialnego białorusko-chińskiej współpracy regionalnej, która ma dziś znaczny niewykorzystany potencjał.

Już w trakcie wspomnianej siódmej już sesji międzyrządowej białorusko-chińskiej komisji uznano, że wszechstronne wsparcie informacyjne dwustronnych stosunków handlowych i gospodarczych stanowi znaczną rezerwę dla zwiększenia ich efektywności, w związku z czym strona białoruska uznała za celowe utworzenie strony internetowej białorusko-chińskiej komisji w Internecie, a także umieszczenie informacji komisji na stronach internetowych Ministerstwa Handlu Chin, Ambasady Białorusi w Pekinie oraz Ministerstwa Handlu Białorusi i Ministerstwa Spraw Zagranicznych Białorusi.

Bardziej kompleksowe i systematyczne podejście do kwestii wspierania przez media stosunków białorusko-chińskich jest przewidziane w Umowie o współpracy w dziedzinie informacji i prasy między Ministerstwem Informacji Republiki Białorusi a Biurem Prasowym Rady Państwowej Chińskiej Republiki Ludowej, która weszła w życie dnia 5 grudnia 2005 r. Strony uzgodniły, że "będą prowadzić regularną wymianę informacji, w tym informacji dotyczących życia politycznego, gospodarczego i kulturalnego obu krajów, za pośrednictwem agencji informacyjnych, wydawnictw drukowanych, mediów itp.¹⁴ Dokument zawiera również umowę mającą na celu pełne ułatwienie wymiany informacji, w tym wiadomości, materiałów, biuletynów i produktów drukowanych.

¹³ Tozik, A. Relacje rozwijają się systematycznie i dynamicznie / A. Tozik // Respublika. - - 2010. - 9 października.

¹⁴ Umowa o współpracy w dziedzinie informacji i prasy między Ministerstwem Informacji Republiki Białorusi i Biurem Prasowym Rady Państwowej Chińskiej Republiki Ludowej [Zasób elektroniczny]. - - 2005. - URL: <http://www.pravo.levonevsky.org/bazaby/mdogov/megd0047.html>

W tym kontekście szczególnie ważny jest rozwój wymiany informacji pomiędzy mediami regionalnymi współdziałających jednostek terytorialnych Białorusi i Chin, ponieważ przynajmniej w naszej republice "dziś każda gazeta lokalna jest najbardziej czytelnym wydawnictwem w swoim regionie¹⁵". A w warunkach społeczeństwa informacyjnego w procesy decyzyjne w tej czy innej istotnej problematyce współpracy regionalnej powinny być zaangażowane nie tylko państwa i organizacje międzyrządowe, lecz również środki masowego przekazu obwodów Białorusi i Chin, które powinny być elastycznym instrumentem zrozumienia zachodzących i oczekiwanych wydarzeń. Przecież gazety nie tylko codziennie informują o nowościach, ale też je interpretują. A lektura wiadomości w interpretacji prasy "pozwala widzieć świat w rozwoju, widzieć trendy świata". Ten codzienny monitoring wiadomości przenosi nas w nowoczesną przestrzeń informacyjną i skłania do myślenia o tym, dokąd zmierza świat¹⁶.

Rozwój szeroko zakrojonej białorusko-chińskiej współpracy regionalnej prowadzi do tego, że coraz więcej ludzi w obu krajach angażuje się w nią i zaczyna pracować w reżimie dialogu międzyetnicznego, a nawet międzycywilizacyjnego, co z kolei stawia jego uczestnikom nowe, szczególne wymagania. I w związku z tym jednym z kluczowych zadań regionalnych środków masowego przekazu Białorusi i Chin staje się edukacja kultury takiego dialogu w swoich czytelnikach, widzach i słuchaczach. Przecież tylko wspólne i skoordynowane działanie na rzecz stworzenia zjednoczonej białorusko-chińskiej przestrzeni społecznej, kulturalnej i informacyjnej pozwoli z powodzeniem rozwijać interakcje na wszystkich szczeblach przedstawicieli tak różnych lokalnych cywilizacji, jak chińska i wschodniosłowiańska. Białoruskie media i przedstawiciele międzynarodowego segmentu białoruskiego dziennikarstwa mogą i powinni zainicjować rozwój konkretnych technologii kreatywnych w tym kierunku. Tym bardziej, że "realizacja "polityki wielowektorowej" w różnych częściach świata odpowiada białoruskim tradycjom otwartości na owocne współdziałanie z innymi społecznościami i współczesnymi obiektywnymi warunkami w globalizującym się świecie¹⁷".

¹⁵ Proleskovskiy, O. Przestrzeń informacyjna Białorusi: realia i perspektywy / O. Proleskovskiy // [Zasoby elektroniczne]. -- 2010. - URL: http://www.belta.by/ru/conference/i_152.html

¹⁶ Zasursky, Ya.N. New dynamics of newspaper development (in Russian) / Ya.N. Zasursky // Vestnik of Moscow University. Seria 10. Dziennikarstwo. -- 2011. -- № 3. -- C. 6.

¹⁷ Bertosh, A.N. O perspektywach białoruskiej tożsamości narodowej w epoce globalizacji / A.N. Bertosh // Tożsamość cywilizacyjna w epoce globalizacji: międzynarodowa konferencja naukowa młodzieży (10 marca 2011, Mińsk) / Biblioteka Narodowa Białorusi. - Mińsk, 2011. -- C. 75.

Dziennikarstwo regionalne z definicji jest nie tylko rodzajem lustra, które odzwierciedla życie jego regionów, ale także silnym katalizatorem, który ma transformacyjny wpływ na ich dynamikę. Dlatego dziś szczególnie ważne jest, aby ten segment białoruskich i chińskich mediów znalazł swoje miejsce w stosunkach między Białorusią a Chinami, aby promować dalsze zbliżenie narodów obu krajów i lepsze wzajemne zrozumienie. "Suchą redakcję należy zastąpić żywym dialogiem, pluralizmem opinii, dyskusjami i różnymi podejściami do współpracy międzyregionalnej"¹⁸. Jest to obiektywny wymóg czasu: lokalne media powinny stać się środkiem międzynarodowego i międzyregionalnego porozumienia nie tylko na Białorusi, ale i w krajach partnerskich. Jak dotąd, kwestie interakcji między obwodami Białorusi i Chin znajdują się na samym początku ich drogi. Aby sprostać nowoczesnemu poziomowi zadań wyznaczonych dla rozwoju strategicznego partnerstwa między naszymi krajami, muszą one: po pierwsze, znacznie zwiększyć swoją uwagę na pokrycie konkretnych zagadnień współpracy regionalnej; po drugie, zjednoczyć wysiłki w celu zapewnienia wsparcia informacyjnego dla interakcji na dużą skalę pomiędzy poszczególnymi terytoriami obu krajów, co stało się rzeczywistością.

W celu rozwiązania tego problemu w obecnej sytuacji wskazane byłoby opracowanie Programu Współpracy Międzyregionalnej w dziedzinie polityki informacyjnej i środków masowego przekazu, którego podstawowym elementem mogłoby być sformalizowanie prawne i ustalenie w ramach istniejącego i wciąż niewdrożonego białorusko-chińskiego Dv. Takie partnerstwo w środkach masowego przekazu mogłoby wyrażać się w postaci regularnych publikacji wspólnych selekcji, stron, zagadnień, zagadnień poświęconych realizacji konkretnych wspólnych projektów w dziedzinie handlu i gospodarki, nauki i techniki, edukacji i społeczeństwa, sportu i turystyki oraz w innych dziedzinach. W związku z tym, że "w przyszłości ważnym czynnikiem aktywizacji dwustronnych stosunków handlowych i gospodarczych powinna być praca wspólnych przedsięwzięć na Białorusi i w Chinach, a także rozszerzenie współpracy na poziomie regionalnym".¹⁹ Taki program mógłby stać się niezbędnym ogniwem koordynującym w nawiązaniu ścisłej współpracy twórczej pomiędzy regionalnymi mediami białoruskimi i chińskimi, której potencjał

¹⁸ Ovsepyan, R.P. Multinational printing of new Russia (some aspects of functioning) / R.P. Ovsepyan // Vestnik of Moscow University. Seria 10. Dziennikarstwo (po rosyjsku) / R.P. Ovsepyan // Vestnik Uniwersytetu Moskiewskiego. -- 2011. -- № 3. -- C. 39.

¹⁹ W dniu 19 września Aleksander Łukaszenko spotkał się z Wu Bangguo [Zasoby elektroniczne], przewodniczącym Stałego Komitetu Narodowego Kongresu Ludowego Chin. -- 2011. - URL: www.president.gov.by/press129303.html#doc

dopiero zaczyna być rozwijany przez dziennikarzy lokalnych wydań obu krajów i zawiera ogromne możliwości.

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Nowe etapy partnerstwa strategicznego i media

Pierwsza dekada XXI wieku twierdzi, że zajmuje zupełnie wyjątkowe miejsce we współczesnej historii Chińskiej Republiki Ludowej. Przecież to właśnie w tym czasie "międzynarodowy kurs Pekinu zaczął być postrzegany jako zestaw środków mających na celu realizację zadania kraju, który zyskuje status wielkiej potęgi, uczestniczącej w kształtowaniu systemu międzynarodowego, a nie tylko reagującej na zachodzące w nim procesy"²⁰. To właśnie w tym czasie do priorytetów Chin zaczęto włączać takie zadania jak tworzenie sieci dwustronnych partnerstw nie tylko w regionie Azji i Pacyfiku oraz Azji Środkowej, ale także w bardziej odległych częściach świata. Oczywiście, globalizacja, która "umożliwiła Chinom jeszcze lepsze wykorzystanie ich wewnętrznych i zewnętrznych zasobów, w znacznym stopniu przyczyniła się do tego procesu. Z jednej strony możliwe jest przyciągnięcie większego kapitału, technologii i najlepszych praktyk zarządzania, z drugiej zaś strony możliwe jest "wyjście za granicę", udział w inwestycjach ponadnarodowych i wykorzystanie zasobów zagranicznych"²¹.

To właśnie w tym czasie sformułowano 11. pięcioletni plan dla chińskiej gospodarki, który po raz pierwszy koncentruje się na promowaniu nowych gałęzi przemysłu związanych z zaawansowanymi technologiami. A w październiku 2010 r. w chińskim planie rozwoju na 12. plan pięcioletni - 2011-2015, który "nadał priorytet rozwojowi siedmiu strategicznych gałęzi przemysłu, co w idealnej sytuacji powinno całkowicie zmienić strukturę chińskiej gospodarki". Są to technologie czystej energii, nowa generacja sprzętu telekomunikacyjnego, biotechnologia, sprzęt high-tech, nowe materiały, samochody hybrydowe i elektryczne²².

Realizując swoją politykę zagraniczną, "Chiny aktywnie promują stosunki międzypaństwowe z krajami rozwiniętymi, budują dobrosąsiedzkie stosunki z krajami sąsiadującymi oraz aktywnie współpracują z krajami rozwijającymi się".²³co w rzeczywistości jest wyrazem dobrze znanej formuły "czterech głównych filarów" chińskiej polityki zagranicznej, w której "stosunki z wielkimi

²⁰ Mamonov, M. Inertia and innovations in Chinese foreign policy (in Russian) / M.Mamonov // [Electronic resource]. -- 2010. - URL: <http://www.intertrends.ru/twenty-four/005.htm>.

²¹ Więc, E. Globalizacja w chińskiej polityce zagranicznej. / E. Więc, // [Zasoby elektroniczne] -- 2006. - URL: http://www.rau.su/observer/N8_2006/8_09.HTM.

²² Zavadsky, M. Initial accumulation of technologies (in Russian) / M. Zavadsky // [Electron resource]. -- 2012. - URL: <http://expert.ru/expert/2012/12/pervonachalnoe-nakoplenie-tehnologij/>.

²³ Zaiqi, L. Chińska polityka zagraniczna i perspektywy stosunków chińsko-rosyjskich (w języku rosyjskim) / L. Zaiqi // Gospodarka światowa i stosunki międzynarodowe. -- 2004. -- № 9. -- C. 86.

mocarstwami są kluczowe, z krajami sąsiadującymi - priorytetem, z krajami rozwijającymi się - podstawą, a instytucje wielostronne - trybuną"²⁴.

W kompleksie, wszystko to miało znaczący wpływ na to, że w świecie w pierwszej dekadzie 25XXI wieku nowe środowisko biznesowe "z nowymi normami konkurencji w biznesie, innymi warunkami zatrudnienia i innymi wzorcami konsumpcji - środowisko, które zmieni linie frontów politycznych, gospodarczych i społecznych i będzie wyzwaniem dla narodów, firm i każdego z nas <.....> Jesteśmy świadkami ciągłego i szybkiego wyłaniania się przyszłej światowej potęgi o ogromnych zasobach, ambitnych wymaganiach, silnej pozycji na rynku oraz wszystkich finansowych i technologicznych środkach dobrze rozwiniętej diaspory o dobrej kondycji ekonomicznej".

W połowie pierwszej dekady XXI wieku strategiczne partnerstwo Chińskiej Republiki Ludowej z Republiką Białoruś "położyło podwaliny", kiedy 5 grudnia 2005 roku strony przyjęły wspólną deklarację, w której wyraziły determinację, aby "rozszerzyć współpracę na dużą skalę w obszarach wspólnego zainteresowania <...> i podjąć skuteczne działania w celu opracowania nowych modeli współpracy". Jednocześnie po wizycie prezydenta Białorusi w Chinach "w 2005 roku gwałtownie wzrosła wymiana handlowa między oboma krajami, a po wizycie w 2008 roku - współpraca kredytowa i inwestycyjna. Dzisiaj strony przechodzą do nowego etapu współpracy - naukowego i technologicznego, który jest bardzo obiecującą formą współpracy"²⁶. Innymi słowy, "dwustronna współpraca między tymi dwoma krajami staje się ruchem, który nabiera tempa we wszystkich sektorach, w tym w energetyce, drogownictwie i projektach o dużym potencjale intelektualnym"²⁷. Wystarczy powiedzieć, że na koniec 2011 roku wolumen dwustronnego handlu białorusko-chińskiego przekroczył już próg trzech miliardów dolarów. A w przyszłości główne wysiłki obu krajów "powinny koncentrować się na zaawansowanych technologicznie, opartych na wiedzy

²⁴ Mamonov, M. Inertia and innovations in Chinese foreign policy (in Russian) / M.Mamonov // [Electronic resource]. - - 2010. - URL: <http://www.intertrends.ru/twenty-four/005.htm>.

²⁵ Shankar, O.China XXI wiek. / O.Shankar // [Zasoby elektroniczne] - - 2005. - URL: <http://lib.meta.ua/book/25713/>.

²⁶ 10 października Aleksander Łukaszenko odwiedził World Expo 2010 w Szanghaju [Zasoby elektroniczne]. - - 2010. - URL: <http://www.president.gov.by/press30106.html#doc>.

²⁷ Białoruś liczy na rozszerzenie wspólnych projektów z Chinami - M. Miaśnikowicz [Zasoby elektroniczne]. - - 2011. - URL: <http://www.belaruschina.by/ru/news/2011/December/09December-839.html>.

projektach, które przyczynią się do modernizacji gospodarek i tworzenia przemysłów zaawansowanych technologicznie²⁸.

Oczywiście wszystkie te procesy powinny znaleźć odpowiednie odzwierciedlenie w białoruskich i chińskich środkach masowego przekazu, ponieważ szybki rozwój współpracy białorusko-chińskiej na dużą skalę prowadzi do tego, że coraz więcej osób z obu stron angażuje się w nią i zaczyna pracować w reżimie dialogu międzyetnicznego, międzypaństwowego, a nawet międzycywilizacyjnego, którego kultura nie jest jeszcze kultywowana. I "tylko wspólne i skoordynowane działanie w celu stworzenia jednej białorusko-chińskiej przestrzeni społeczno-kulturalnej i informacyjnej pozwoli z powodzeniem rozwijać interakcje na wszystkich szczeblach przedstawicieli tak różnych lokalnych cywilizacji, jak chińska i wschodniosłowiańska"²⁹. Jednak już zdobyte tempo rozwoju strategicznego partnerstwa między Białorusią a Chinami oczywiście wyprzedza tempo publicystycznego zrozumienia tych procesów, przynajmniej przez krajowych dziennikarzy międzynarodowych, co może przerodzić się w dość poważny problem tkania białoruskich mediów niekiedy, jak pokazuje praktyka, w ogon wydarzeń.

Wydaje nam się, że "pierwszy dzwonek" w tym zakresie "zadzwoił" już w lutym 2012 roku, kiedy to na posiedzeniu białoruskiej części Białorusko-Chińskiej Międzyrządowej Komisji ds. Współpracy Handlowej i Gospodarczej, analizując przyczyny niepokojów w społeczeństwie białoruskim w związku z informacją o rzekomo planowanym zburzeniu osiedli mieszkaniowych w pobliżu Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego, na szczeblu rządowym konieczne było obalenie pogłosek i racjonalne przyznanie się do faktu oczywistego braku profesjonalizmu białoruskich dziennikarzy. "Być może to wina strony białoruskiej, że nie wszystko wyjaśniono ludziom na raz"³⁰. Wydaje się, że w tym konkretnym przypadku przedstawicielom międzynarodowego segmentu białoruskiego dziennikarstwa oczywiście zabrakło kompetencji do zrozumienia nowej sytuacji, podyktowanej, jak już wspomnieliśmy, szybkim rozwojem białorusko-chińskiej współpracy strategicznej. Ale w najbliższej przyszłości takie

²⁸ Aleksander Łukaszenko spotkał się z Lu Yongxiangiem [Zasoby elektroniczne], wiceprzewodniczącym Stałego Komitetu Narodowego Kongresu Ludowego Chin. - - 2012. - URL: <http://www.president.gov.by/press132936.html>.

²⁹ Zaleskiy, B. Dziennikarstwo globalnej społeczności. Teoria i praktyka. /B. Zaleskiy. - LAP LAMBERT Academic Publishing GmbH & Co. KG, 2012. - - C. 77.

³⁰ Białoruś realizuje z Chinami projekty inwestycyjne o wartości 5,5 miliarda dolarów - A. Tozik [Zasoby elektroniczne]. - - 2012. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4273/print>.

sytuacje mogą się zdarzać znacznie częściej, ponieważ skala współpracy między Białorusią a Chinami rośnie w sposób lawinowy.

Wymowną ilustracją w tym zakresie jest rok 2012, który okazał się bardzo bogaty i owocny pod względem realizacji wyznaczonych celów perspektywicznych rozwoju białorusko-chińskiej interakcji. "Białoruski eksport do Chin wzrósł o prawie 11% w ciągu pierwszych 5 miesięcy tego roku. To dobrze, że nasze firmy nie tylko handlują ze sobą, ale także rozwijają współpracę inwestycyjną i innowacyjną"³¹. Na początku tego roku Białoruś realizowała projekty inwestycyjne z Chinami, dla których podpisano już umowy i umowy kredytowe na łączną kwotę 5,5 miliarda dolarów. Ogólnie rzecz biorąc, Chiny są potencjalnie gotowe do realizacji projektów inwestycyjnych z Białorusią o wartości około 16 miliardów dolarów, a Białoruś wykorzysta te linie kredytowe tylko do realizacji bardzo opłacalnych projektów.

Do takich projektów należy kompleksowa budowa "pod klucz" bloku energetycznego o cyklu skojarzonym w mińskiej CHPP-5, na którą we wrześniu 2008 roku podpisano umowę z China National Overseas Economic Cooperation Corporation, a projekt był finansowany z pożyczki z Państwowego Banku Rozwoju Chin. Kwota pożyczki wyniosła 260 mln euro. Rekonstrukcja elektrowni zajęła dwa lata, a w grudniu 2011 roku odbyło się pierwsze uruchomienie nowego bloku energetycznego. W ciągu kolejnego półtora miesiąca stacja osiągnęła swoją projektową wydajność. Realizacja tego projektu pozwoli zaoszczędzić co najmniej 141 tys. ton ekwiwalentu paliwowego rocznie na 32 wytwarzaniu energii w systemie energetycznym, co zmniejszy roczny odpływ waluty obcej na zakup gazu ziemnego o ponad 20 mln dolarów. Doceniając skuteczność współpracy z chińskimi partnerami w tym przypadku, strona białoruska wyraziła nawet gotowość do "zbudowania czwartego bloku energetycznego w Mińsku, w rejonie Red Boru, gdzie obecnie wysokie obciążenia cieplne <...> Do końca 2012 r. już teraz realistyczne jest podpisanie umowy <...> Dla obiecujących projektów inwestycyjnych Ministerstwa Energetyki w latach 2012-2015 planowane jest przyciągnięcie chińskich inwestycji o wartości około 1 mld USD na zasadach konkurencyjnych.

Współpraca inwestycyjna z Chinami pozwoliła stronie białoruskiej tchnąć nowe życie w rozwój przemysłu cementowego kraju. Jeszcze w 2007 roku rząd

³¹ Premier Białorusi Michaił Miasnikowicz spotkał się z Xu Kaihou [Zasoby elektroniczne], wiceprzewodniczącym Centralnej Rady Wojskowej Chin. - - 2012. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4491>.

³² Aleksander Łukaszenko odbył podróż roboczą do Obwodu Mińskiego [Zasoby Elektroniczne]. - - 2012. - URL: <http://www.embassybel.ru/news/877185672a37.html>.

białoruski miał za zadanie zwiększyć roczną produkcję cementu w przedsiębiorstwach krajowych do 10 milionów ton. Aby zrealizować to zadanie, rząd uruchomił projekty inwestycyjne z udziałem Chin. Projekty te przewidywały utworzenie nowych linii technologicznych do produkcji cementu "suchego" o wydajności 1,8 mln ton każda oraz konwersję istniejących linii klinkierowych z gazu ziemnego na węgiel. Linia taka została oddana do użytku w Krasnoselskim Instytucie Materiałowym wiosną 2012 roku. Do 1 lipca w Białoruskim Cementowni w Kostiukowiczach budowa takiej linii została rzeczywiście zakończona. Dzięki realizacji tego projektu z udziałem chińskich inwestycji, 255 osób otrzymało dobrze płatną pracę. Uruchomienie nowej linii planowane jest na 1 maja 2013 r. w zakładzie Krichevtsementnoshifer. Realizacja wszystkich tych projektów pozwoli na zwiększenie produkcji cementu na Białorusi do 10 milionów ton w 2015 roku. Jednocześnie oczekuje się, że jego konsumpcja na rynku krajowym wyniesie około 4 mln ton. A białoruski lider już "zapropozował Chinom uruchomienie produkcji wyrobów żelbetowych na bazie wolnych terenów w pobliżu Białoruskiej Cementowni"³³. Logika tego wniosku jest jasna. Faktem jest, że chińska korporacja Citik, która pomaga modernizować białoruskie przedsiębiorstwa cementowe, realizuje w niektórych krajach europejskich projekty, do których z samych Chin importuje się wyroby żelbetowe. Jest oczywiste, że produkcja tych samych produktów na Białorusi i ich późniejsze dostawy do Europy mogą być bardzo opłacalne zarówno dla chińskiego przedsiębiorstwa, jak i dla białoruskich partnerów, ponieważ nowa produkcja będzie głównie eksportowana. A to są nowe miejsca pracy i dochody z wymiany walut.

Kontynuując temat budowy, należy pamiętać o innych bezpośrednich projektach inwestycyjnych, które są na planie: budowie kompleksu mieszkaniowego "Lebiaży" w Mińsku oraz budowie kompleksu hotelowego "Pekin". Ponadto strona białoruska zaproponowała "chiński kapitał, który przyjechałby do Mińska w celu realizacji projektu "Mińsk-Miasto"³⁴ i dostrzegła zasadniczy interes i chęć partnerów dialogu do pomocy w znalezieniu chińskich przedsiębiorstw do udziału w tym projekcie.

Kolejnym dużym projektem realizacji umów kredytowych z Państwowym Bankiem Rozwoju Chin jest techniczne wyposażenie oddziału "Dobruska Papiernia "Bohater Pracy" JSC "Spółka zarządzająca holdingu "Białoruskie

³³ 10 sierpnia Aleksander Łukaszenko odwiedził Białoruską Cementownię w Obwodzie Kostiukowskim [Zasoby Elektryczne]. - - 2012. - URL: <http://www.president.gov.by/press139289.html>.

³⁴ A. Tozik omówił z wiceministrem handlu Chin realizację dużych projektów inwestycyjnych [Zasoby elektroniczne]. - - 2012. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4333>.

tapety", gdzie planuje się zbudować kompleks do produkcji tektury powlekaney i niepowlekaney trójwarstwowo. Infrastruktura tego kompleksu przewiduje jego budowę: "zakład do produkcji bielonej masy chemicznej i termomechanicznej do stosowania w składzie tektury, elektrociepłownia, giełda leśna, zakład produkujący maszyny do produkcji tektury, oczyszczalnia i stacje uzdatniania wody³⁵. Będzie produkować 200 tys. ton tektury rocznie na opakowania w przemyśle poligraficznym, farmaceutycznym, kosmetycznym i spożywczym.

Wśród innych ikonicznych obiektów białorusko-chińskiej współpracy należy wymienić: stworzenie nowej produkcji farmaceutycznej do produkcji leków przy użyciu nowoczesnych biotechnologii, a także budowę zakładu produkcji samochodów, która planowana jest na terenie zakładu produkcyjnego JSC "Borysów" Autohydroamplifier " wspólnie z chińskim koncernem GEELY ". "W latach 2012-2015 planowana jest budowa nowego zakładu o zdolności produkcyjnej do 60 tys. samochodów, a w latach 2015-2016 zwiększenie zdolności produkcyjnej zakładu do 120 tys. samochodów³⁶".

Ale być może największym projektem w białorusko-chińskiej współpracy inwestycyjnej i innowacyjnej powinien stać się wspomniany już wcześniej projekt Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego, który będzie zlokalizowany na powierzchni ponad 80 kilometrów kwadratowych w obwodzie smolewiczowskim, w obwodzie mińskim. Tak więc, zdaniem białoruskiej głowy państwa, dziś ważne jest, aby "nie przegapić możliwości, jakie stwarza utworzenie Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego, rozwój bezprecedensowej chińskiej linii kredytowej³⁷". Park będzie koncentrował się na rozwoju takich branż jak budowa maszyn, chemia precyzyjna, biomedycyna, sprzęt AGD, elektronika. Oczekuje się, że głównymi rynkami dla wytwarzanych tu innowacyjnych produktów będzie Wspólnota Niepodległych Państw i Europa. Oczekuje się, że znajdą się tu nie tylko producenci chińscy, lecz również europejscy: "Rząd Białorusi już teraz dyskutuje nad propozycjami wiodących firm światowych, które są gotowe do udziału w tym projekcie"³⁸.

³⁵ Kredytowanie projektu Dobrush Paper Mill wyniesie 296,3 mln dolarów i 328,6 mln juanów chińskich [Zasoby elektroniczne]. - - 2012. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4506>.

³⁶ W Borysowie premier Republiki Białorusi Michaił Miasznikowicz odwiedził miejsce przyszłego montażu samochodów osobowych [Zasób elektroniczny]. - - 2012. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4338>.

³⁷ Aleksander Łukaszenko przedstawił Władimira Makieja jako nowego ministra spraw zagranicznych [Zasoby elektroniczne]. - - 2012. - URL: <http://www.president.gov.by/press132524.html>.

³⁸ Białoruś i Chiny mają rezerwy na rozszerzenie współpracy handlowej i gospodarczej - M. Miasznikowicz [Zasób elektroniczny]. - - 2012. - URL: <http://government.gov.by/ru/content/4400>.

Do tej pory rozwiązano wszystkie kwestie organizacyjne związane z utworzeniem tego parku przemysłowego na Białorusi: przygotowano niezbędną dokumentację regulacyjną, powołano administrację parku, zarejestrowano wspólną białorusko-chińską spółkę na rzecz rozwoju parku. Ważnym warunkiem wstępnym pomyślanej realizacji tego projektu jest fakt, że "dwa największe banki Chin, Państwowy Bank Rozwoju Chin i Eximbank of China, są zainteresowane finansowaniem tego projektu. Ten ostatni podpisał już umowę o współpracy przy realizacji tego projektu, a podobna umowa zostanie podpisana z Państwowym Bankiem Rozwoju w najbliższych miesiącach"³⁹. Ponadto, Chińsko-Białoruski Park Przemysłowy stanie się największym projektem realizowanym w naszym kraju przez Chińską Korporację Inżynierską (China Engineering Corporation) i jej spółkę matkę, Chińską Narodową Korporację Budowy Maszyn (China National Machine-Building Corporation). O powadze zamierzeń tych struktur chińskiego biznesu na Białorusi świadczy również fakt, że planują one zrealizować w naszym kraju szereg innych projektów, wśród których wyróżnić można: budowę zakładu produkcji siarczanowej bielonej masy celulozowo-papierniczej w Swietłogorsku o wydajności 400 tysięcy ton rocznie; budowę hotelu w Swietłogorsku z atrakcją dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych; utworzenie białorusko-chińskiej organizacji projektowej.

Aktywny udział przedstawicieli regionów obu państw w tym procesie staje się bardzo ważnym trendem ostatnich czasów w zacieśnianiu współpracy inwestycyjnej i innowacyjnej pomiędzy Białorusią i Chinami. W szczególności można przypomnieć utworzenie kilka lat temu białorusko-chińskiego Technoparku w strefie produkcyjnej high-tech chińskiego miasta Changczun, centrum administracyjnego obwodu Girin, gdzie około 15 przedsiębiorstw, które są jego częścią, ma długotrwałe i stabilne związki z białoruskimi organizacjami naukowymi i innowacyjnymi, a wśród wspólnych projektów jest tworzenie przedsiębiorstw do produkcji sprzętu medycznego i laserowego, a także do produkcji precyzyjnych silników elektrycznych. W pierwszym etapie Park Technologiczny Changchun otrzymał już "około 30 hektarów ziemi pod budowę obiektów biurowych i produkcyjnych". W przyszłości może zostać przydzielone kolejne 30 hektarów⁴⁰.

A na terenie innej chińskiej prowincji - Heilongjiang, w jej centrum administracyjnym - Harbinie, działają z powodzeniem spółki joint venture

³⁹ A.A.Tozik spotkał się z delegacją chińskiej firmy SAMSE [Zasoby elektroniczne]. - - 2012. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4561>.

⁴⁰ 10 października Aleksander Łukaszenko odwiedził World Expo 2010 w Szanghaju [Zasoby elektroniczne]. - - 2010. - URL: <http://www.president.gov.by/press30106.html#doc>.

założone w 2010 roku do produkcji kombajnów zbożowych (z udziałem "Gomselmash") i ciągników (z udziałem "Mińskich Zakładów Ciągnikowych)": "W 2011 roku sprzedano ponad 400 kombajnów zbożowych i pastewnych oraz 50 ciągników. Stopień lokalizacji produkcji wzrasta, co stanowi do 50 procent w kombajnach i do 15 procent w ciągnikach <...> Korzystna praca przedsiębiorstw pozwala na inwestowanie w ich dalszy rozwój, zwiększenie zdolności produkcyjnych i aktywną promocję produktów na rynku chińskim" . A dziś mówimy zarówno o rozbudowie tych obiektów, jak i wejściu w nowe wspólne projekty. W szczególności badane są możliwości produkcji białoruskich kombajnów zbożowych i innego sprzętu w Chinach, dlatego Białoruś "zależy na rozwoju partnerstwa z Harbinem, a za jego pośrednictwem na wejściu na inne rynki w regionie⁴¹".

Nie mniej silna jest intensyfikacja białorusko-chińskiej współpracy naukowo-technicznej i przemysłowo-operacyjnej w prowincji Guangdong, gdzie mieści się korporacja Midea Group, która w 2008 roku utworzyła na Białorusi spółkę joint venture zajmującą się produkcją sprzętu gospodarstwa domowego. Kiedy strona chińska była przekonana o wiarygodności i perspektywach współpracy z OJSC Horizon w ramach tego wspólnego przedsiębiorstwa, zwiększyła swój udział w nim z 30 do 51% w 2009 r. Już dziś wyraża zamiar utworzenia nowych zakładów produkcyjnych na Białorusi, w tym na terenie Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego.

Prowincja Guangdong jest również interesująca dla białoruskich producentów, ponieważ jest największym odbiorcą układów scalonych produkowanych przez firmę Integral. W tej prowincji znajdują się również siedziby liderów nie tylko chińskiego, ale i światowego rynku telekomunikacyjnego - korporacji Huawei i ZTE. Na Białorusi są one bardziej znane z dostaw sprzętu telekomunikacyjnego. W maju 2012 roku korporacja ZTE podpisała ze stroną białoruską memorandum o utworzeniu przedsiębiorstwa produkcyjnego na terenie Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego w celu promowania swoich technologii i tagów elektronicznych. Krótko mówiąc, wymiana w dziedzinie nauki i technologii z tą prowincją rozwija się bardzo aktywnie. W ich ramach opracowywane są wspólne projekty w zakresie technologii mikroprocesorowej, programowania i nowych materiałów. Perspektywy otwierają się na współpracę w branży farmaceutycznej, w zakresie rozwoju systemów sterowania i oprogramowania. Konkretnym rezultatem 10.

⁴¹ Pierwszy wicepremier Białorusi Władimir Semaszko spotkał się z delegacją z Chin [Zasoby elektroniczne]. - - 2012. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4480>.

posiedzenia międzyrządowej białorusko-chińskiej komisji ds. współpracy w dziedzinie nauki i techniki w maju 2012 roku było zawarcie umowy między Białoruskim Narodowym Uniwersytetem Technicznym a Łyńskowskim Instytutem Technicznym obwodu Guangdong o wymianie wyników działalności naukowej i technicznej oraz doświadczeń w zakresie uprzemysłowienia. W tym samym czasie Agat - Management Systems OJSC i Uniwersytet w Jinan podpisały protokół intencyjny w sprawie prowadzenia wspólnych badań w dziedzinie rozwoju intelektualnego systemu zarządzania kryzysowego. Podniesiono też kwestię konieczności utworzenia Rady ds. Zarządzania Współpracą Naukowo-Techniczną między Białorusią a Prowincją Guangdong. Obecnie, w związku z intensyfikacją prac nad Chińsko-Białoruskim Parkiem Przemysłowym, zacieśnienie współpracy z mińskim woblewem ma szczególne znaczenie dla obwodu. W tym samym czasie gubernator prowincji Guangdong Zhu Xiaodan powiedział: "mówimy nie tylko o zwiększeniu obrotów handlowych, ale także o wzajemnych inwestycjach. Istnieje również potencjał dla współpracy w dziedzinie nauki i technologii, edukacji, kultury i turystyki"⁴².

Jak widać, strategiczne partnerstwo między Białorusią a Chinami nabiera coraz bardziej widocznych cech praktycznych. I ten fakt stawia przed przedstawicielami białoruskiego i chińskiego dziennikarstwa międzynarodowego całkiem pewne zadania. Przy realizacji takich planów i projektów na dużą skalę środki masowego przekazu obu krajów z pewnością powinny zostać wypełnione nowymi innowacyjnymi treściami, a także ich współdziałanie w tworzeniu wspólnej białorusko-chińskiej przestrzeni medialnej jako przestrzeni powiązań informacyjnych i integracyjnych, z których form i sposobów powinni korzystać przede wszystkim międzynarodowi dziennikarze. Opracowując nowe strategie twórcze, które obejmą tematykę interakcji białorusko-chińskiej, powinny one przede wszystkim opierać się na pełnym zakresie dostępnych informacji, aby uzyskać kompleksowy i wiarygodny obraz tego, co się dzieje. Przyczyni się to do powstania produktywnych pomysłów dziennikarskich, których - jak już wspomniano - w tym konkretnym przypadku nadal oczywiście brakuje w międzynarodowym segmencie białoruskiego dziennikarstwa.

⁴² Michaił Mjasnikowicz spotkał się z delegacją chińską na czele z gubernatorem prowincji Guangdong Zhu Xiaodanem [Zasoby elektroniczne]. - - 2012. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4597>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Bezprecedensowo wysoki poziom relacji i mediów

18. Kongres Komunistycznej Partii Chin, który odbył się jesienią 2012 roku i zapewnił przejście kierownictwa tego najbardziej zaludnionego kraju na świecie do nowego pokolenia chińskich przywódców, pokazał bardzo przekonująco, że zadania polityczne, gospodarcze, obronne i dyplomatyczne w Pekinie będą oparte na nowym typie globalnego partnerstwa, którego istotą jest to, że "każdy kraj podejmie wysiłki nie tylko na rzecz własnego rozwoju, ale również na rzecz rozwoju innych krajów"⁴³. Tym bardziej, że "w dziedzinie rozwoju społecznego i gospodarczego głównym zadaniem pozostaje kontynuacja reform gospodarczych, przyspieszenie przejścia na nowy model rozwoju gospodarczego, wzmocnienie sektora gospodarki realnej i zbudowanie do 2020 r. przeciętnego społeczeństwa dobrobytu"⁴⁴. Innymi słowy, współczesne Chiny korzystają z rzeczywistych warunków i możliwości pozytywnej współpracy międzypaństwowej, która obejmuje trzy poziomy: "Po pierwsze, ochrona interesów państwa przy jednoczesnym poszanowaniu interesów innych, podczas gdy oba są konieczne. Po drugie, współistnienie konkurencji i współpracy, sprzeczności i ustępstw, przy czym współpraca jest szczerą, ustępstwa rozsądne, a konkurencja pozostaje w ramach przyjętych zasad. I po trzecie, muszą istnieć sytuacje, w których nie ma jednostronnych korzyści"⁴⁵. Uważa się, że tak dziś rozwijają się stosunki między Chińską Republiką Ludową a Republiką Białorusi, w realizacji których strony wychodzą z założenia, że "wspólne interesy muszą być cenione, rozwijane i chronione, aby nie tylko zyskały oparcie, lecz również rozwijały się jako wspólna własność"⁴⁶.

Jeszcze 47w 2010 roku, podczas wizyty w Mińsku, obecny prezydent Chińskiej Republiki Ludowej Xi Jinping zauważył, że "przez 18 lat stosunków dyplomatycznych między Białorusią i Chinami dynamika dwustronnej współpracy osiągnęła takie wyniki, które można uznać za wzór dla innych

⁴³ Sheyrev, I.E. China foreign policy: contours of the Chinese world order (in Russian) / I.Sheyrev // [Electron resource]. - - 2013. - URL: <http://warfiles.ru/show-21017-vneshnyaya-politika-kitaya-kontury-kitayskogo-miroporyadka.html>.

⁴⁴ Titarenko, M.L. XVIII Kongres Komunistycznej Partii Chin: cechy, problemy, podstawowe rozwiązania, doświadczenie (w języku rosyjskim) // [Zasób elektroniczny]. - - 2012. - URL: <http://www.gup.ru/events/news/lections/titarenko-lection-1.php>.

⁴⁵ Sui, Yu. Niebiańskie Imperium w marszu. / Yu. Sui. // Białoruska Duma. - - 2011. - - № 9. - - C. 24.

⁴⁶ Bingo, D. Na drodze pokojowego rozwoju. /D. Bingo // Białoruska Dumka. - - 2011, - № 4. - - C. 35.

⁴⁷ Białoruś i Chiny podpiszą kontrakty o wartości 3,4 miliarda dolarów. [Zasoby elektroniczne] - - 2010. - URL: <http://president.gov.by/press80163.html#doc/>.

państw". <...> Widzimy Białoruś jako wiarygodnego partnera i wiernego przyjaciela, z którym rozwój kontaktów na zawsze pozostanie twardą i niezłomną polityką chińskiego kierownictwa". Jednocześnie strona chińska wyraziła jasne stanowisko w sprawie rozwoju potencjału wzajemnej wymiany handlowej i promowania współpracy na największą skalę projektów, podnosząc tym samym poziom dwustronnej współpracy, który w lipcu 2013 roku ten sam Xi Jinping nazwał "bezprecedensowo wysokim" na spotkaniu z białoruskim liderem.

I rzeczywiście, obecnie na Białorusi realizowanych jest ponad 20 dużych projektów inwestycyjnych z Chinami o wartości prawie 6,5 miliarda dolarów. W 2012 roku zrealizowano takie wspólne projekty, które rozpoczęły się trzy do pięciu lat temu, jak modernizacja drugiej i piątej mińskiej elektrociepłowni, budowa dwóch cementowni w Grodnie i mahiliou voblastów. Kilka innych projektów, w tym budowa dwóch bloków o mocy 400 MW w SDPP Berezovskaya i Lukomilskaya, HPP Witebskaya, cementowni w Kryczewie, elektryfikacja dwóch odcinków Kolei Białoruś oraz dostawa elektrycznych lokomotyw towarowych, weszło w fazę aktywnej realizacji, co w tym przypadku oznacza dostosowanie dokumentacji projektowej, dostawę sprzętu, rozwój środków finansowych.

A na 13. posiedzeniu Białorusko-Chińskiej Komisji ds. Współpracy Handlowej i Gospodarczej, które odbyło się w Mińsku jesienią 2012 roku, dyskusja koncentrowała się już na rewitalizacji szeregu innych projektów z chińskimi inwestycjami bezpośrednimi: Budowa kompleksu hotelowego "Pekin", osiedla mieszkaniowego w dzielnicy "Lebiaży" białoruskiej stolicy, utworzenie i rozwój białorusko-chińskich przedsiębiorstw "Belji" i "Midea-Horizon" oraz przyciągnięcie "bezpośrednich inwestycji chińskich w nowe projekty w rolnictwie i przemyśle spożywczym" - utworzenie na Białorusi zorientowanych na eksport przedsiębiorstw zajmujących się uprawą i przetwórstwem lnu i ziemniaków⁴⁸. W tej samej linii można rozważać plany zakupu produktów grodniano-azotowych - kaprolaktamu i poliamidu - przez chińską spółkę Sum Star Group Corporation za łączną kwotę 38 milionów dolarów oraz produkcji systemu napędowego AC dla wywrotek Białoruskich Zakładów Samochodowych.

Już w kwietniu 2013 roku białoruski rząd rozpoczął rozmowy z chińskimi środowiskami biznesowymi na temat obiecujących projektów inwestycyjnych "w dziedzinie radioelektroniki, przetwarzania drewna, energii słonecznej w

⁴⁸ W dniu 30 października odbyło się posiedzenie białorusko-chińskiej komisji ds. współpracy handlowej i gospodarczej [Zasób elektroniczny]. - - 2012. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4666>

rolnictwie, energii wiatrowej, budowy szybkich kolei na Białorusi, a także w sektorze bankowym⁴⁹". Wspomnienie o sektorze bankowym jest szczególnie istotne, ponieważ prawie całe białorusko-chińskie partnerstwo opiera się na dużym pakiecie projektów inwestycyjnych. Dlatego Białoruś jest zainteresowana bardziej aktywnym wejściem chińskich banków na białoruski rynek. W tym zakresie strona białoruska wyraziła już zamiar udzielenia "pomocy w rejestracji chińskiego banku na Białorusi lub w rozwiązaniu kwestii sprzedaży jednego z białoruskich banków lub jego pewnych udziałów chińskim bankom komercyjnym". Te pieniądze mogłyby aktywnie działać na Białorusi, zwłaszcza w Parku Chińsko-Białoruskim⁵⁰.

Interesująca jest również białoruska propozycja utworzenia białorusko-chińskiego funduszu inwestycyjnego oraz odpowiednie sprzyjające warunki realizacji wspólnych projektów na Białorusi. Wiadomo, że całkowity portfel projektów Białorusi i Chin jest obecnie szacowany na 16 miliardów dolarów. Jednak tylko dwa projekty są realizowane w ramach inwestycji bezpośrednich przez Chiny. Dlatego ze strony białoruskiej wzywa się chińskich biznesmenów, aby aktywniej inwestowali w gospodarkę Białorusi, "pracując nie tylko z kredytami, lecz również z bezpośrednimi inwestycjami, <...> więc trzeba przejść od udzielania kredytów do inwestowania. W 51 związku z tym bardzo obiecująco wyglądają perspektywy współpracy z chińską firmą CITIC, która nie tylko buduje na białoruskim gruncie nowoczesne linie do produkcji cementu, lecz również szacuje możliwość stworzenia na Białorusi zakładów produkcyjnych w zakresie materiałów budowlanych, infrastruktury, elektrowni słonecznych, a także w rolnictwie.

Kolejnym poważnym partnerem w realizacji wspólnych projektów inwestycyjnych na Białorusi jest Chińska Państwowa Korporacja Budowy Maszyn Sinomach, jedna z największych korporacji państwowych w Chinach, która zajmuje się projektowaniem i produkcją urządzeń do budowy maszyn. Założona w 1997 r. i podlegająca bezpośrednio Państwowemu Komitetowi Kontroli i Zarządzania Majątkiem Państwowym Sinomach zajmuje się realizacją projektów na podstawie umowy generalnej, eksportem i importem sprzętu, świadcząc usługi w zakresie budownictwa komunalnego, telekomunikacji, metalurgii, budownictwa okrętowego, petrochemii, budowy maszyn, przemysłu

⁴⁹ Anatoly Tozik odbył spotkanie ze środowiskiem biznesowym Chin [Zasoby elektroniczne]. -- 2013. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4985>.

⁵⁰ Michaił Mjasnikowicz spotkał się z wiceministrem handlu Chin [Zasoby elektroniczne]. -- 2012. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4664>.

⁵¹ Chińskie przedsiębiorstwo CITIC jest gotowe do rozszerzenia współpracy z Białorusią [Zasoby elektroniczne]. -- 2012. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4692>.

lotniczego, energii elektrycznej, inżynierii rolnej, materiałów budowlanych, przemysłu lekkiego. Wystarczy powiedzieć, że korporacja obejmuje ponad 50 struktur pomocniczych, ponad 140 przedstawicielstw i oddziałów działających w różnych krajach świata. Na samej Białorusi korporacja już teraz realizuje projekty o wartości 1,7 miliarda dolarów. Jednym z nich jest budowa zakładu produkcji pulpy siarczanowej bielonej w Swietłogorsku. A strona białoruska jest "zainteresowana zaangażowaniem Sinomacha w projekty systemowe w dziedzinie budowy maszyn"⁵². Obejmują one projekty głębokiej współpracy przemysłowej w zakresie produkcji ciągników, łożysk, obrabiarek i przemysłu elektrycznego.

Obwód mohylewski zamierza rozwijać alternatywną energię przy pomocy chińskich inwestycji. Umowa o współpracy w tym zakresie została już podpisana przez Mohylewski Obwodowy Komitet Wykonawczy i Chińskie Przedsiębiorstwo Energetyki Jądrowej, którym strona białoruska przyznała prawo do realizacji projektów związanych z elektrowniami na kolektorach słonecznych o łącznej mocy co najmniej 300 MW. Już we wrześniu 2013 r. ma zostać podpisana umowa inwestycyjna ze stroną chińską w sprawie realizacji pilotażowego projektu budowy elektrowni wykorzystującej panele słoneczne, która będzie zlokalizowana w wolnej strefie ekonomicznej "Mohylew", gdzie planowane jest otwarcie do końca 2015 r. zakładu produkcji paneli słonecznych. Perspektywy tej współpracy są następujące: "6-7 dodatkowych miejsc jest potrzebnych do dalszej realizacji projektów obejmujących coroczne uruchamianie elektrowni wykorzystujących panele słoneczne o mocy co najmniej 10 MW do 2018 r."⁵³. W związku z tym władze obwodu mohylewskiego zaproponowały wykorzystanie potencjału sześciu powiatów dotkniętych katastrofą w Czarnobylu, ponieważ kwestia czystej energii jest szczególnie ważna dla tych terenów. W realizacji tego projektu ważną rolę może odegrać również fakt, że Białoruś zapewnia kompleksowe wsparcie państwowe dla tego typu przedsięwzięć.

Temat współpracy białorusko-chińskiej w sektorze energetycznym, gdzie realizowane są już projekty o wartości 1,7 mld dolarów, bardzo wymownie uzupełnia fakt, że w lipcu 2013 roku oba kraje uzgodniły projekt umowy kredytowej o udzieleniu preferencyjnego kredytu kupieckiego na projekt

⁵² Michaił Miałnikowicz spotkał się z prezesem zarządu Sinomach Corporation [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5132>.

⁵³ Tkaczewa, O.O. Rozwój alternatywnej energii w obwodzie mohylewskim jest planowany przy pomocy inwestycji chińskich (w Rosji) / O.Tkaczewa // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Razvivat-alternativnuju-energetiku-v-Mogilevskoj-oblasti-namereny-s-pomoschju-kitajskix-investitsij_i_628285.html.

"Budowa EJ w Republice Białorusi". Kwestia zdolności produkcyjnych i komunikacji z systemem energetycznym", zgodnie z którą strona białoruska zamierza w latach 2013-2018 przyciągnąć z chińskiego Export-Import Bank 323,8 mln dolarów na 15 lat. Rok wcześniej - w sierpniu 2012 roku - RUE "Grodnoenergo" i chińska firma NCPE podpisały umowę, która przewiduje "kompleksową budowę i przebudowę linii przesyłowych wysokiego napięcia 330 kV, budowę i przebudowę stacji elektroenergetycznych 330 kV schematu zasilania EJ, w tym projektowanie, budowę, przebudowę, dostawę i montaż urządzeń, uruchomienie, testowanie, szkolenie, uruchomienie, konserwację w okresie gwarancyjnym"⁵⁴.

Interesujące perspektywy współpracy białorusko-chińskiej otwierają się w dziedzinie transportu kolejowego, lotniczego i drogowego. W szczególności Koleje Białoruskie już teraz realizują szereg projektów inwestycyjnych, z których jednym jest zakup dwusekcyjnych lokomotyw towarowych produkowanych przez Elektryczną Fabrykę Lokomotyw "Datong" przy udziale chińskich środków kredytowych. Dwusekcyjna lokomotywa elektryczna BKG-1 z linią główną jest w stanie przewozić pociągi towarowe o masie do dziewięciu tysięcy ton, w zależności od profilu toru i trybu prędkości. Wykorzystanie takiego sprzętu na białoruskich kolejach znacznie zwiększy ich możliwości w zakresie przewozu ładunków tranzytowych, zwiększy przepustowość i obniży koszty operacyjne. Pierwsze takie lokomotywy elektryczne przybyły z Chin już w maju 2012 roku. Zostały one uruchomione na zelektryfikowanych odcinkach Mińsk - Brześć, Mińsk - Orsza, Mińsk - Mołodeczno, gdzie już potwierdziły swoją niezawodność, wydajność i skuteczność w transporcie ciężkich pociągów. Inne projekty w dziedzinie transportu obejmują budowę dwóch odcinków drogi Mińsk - Homel, na którą planuje się przeznaczyć około 800 milionów dolarów z chińskich funduszy pożyczkowych. Kolejne 600 milionów dolarów chińskich środków kredytowych jest przeznaczonych na rozwój infrastruktury na Narodowym Lotnisku w Mińsku. Strona białoruska widzi tu perspektywę "przyciągnięcia chińskich partnerów poprzez system inwestycji w celu stworzenia wspólnej produkcji i tym samym inwestowania w rozwój infrastruktury na Białorusi".⁵⁵

⁵⁴ Białoruś i Chiny uzgodniły projekt umowy o preferencyjnym kredycie na budowę linii energetycznych z EJ [Zasoby Elektroneowe]. - - 2013. - URL: http://atom.belta.by/ru/belaes_ru/view/belarus-i-kitaj-soglasovali-proekt-soglashenija-o-igotnom-kredite-dlja-stroitelstva-linij-elektroperedachi-ot-1153/.

⁵⁵ Anatoly Kalinin wziął udział w prezentacji elektrycznej lokomotywy towarowej produkowanej w Chinach na potrzeby kolei [Zasób elektroniczny]. - - 2012. - URL: <http://www.government.by/ru/content/4674>.

następnie zintensyfikować prace nad stworzeniem wspólnego operatora transportowego i logistycznego dla Białorusi, Rosji i Kazachstanu.

W przemyśle samochodowym kluczowym projektem jest wspólny projekt uruchomienia produkcji chińskich samochodów na białoruskiej ziemi. W tym celu 23 grudnia 2011 roku Białoruś zarejestrowała wspólną zamkniętą spółkę akcyjną "BelGi", założoną przez Białoruski Zakład Samochodowy z 50 procentami udziałów, chińską spółkę "Geely" - 32,5 procent oraz wspólne białorusko-chińskie przedsiębiorstwo produkcji części samochodowych "Sojuzawtotehnologii". To przedsiębiorstwo do montażu chińskich samochodów znajduje się na dzierżawionych terenach Borysowa Awtoydrousilitel. Łączny wolumen początkowo planowanych inwestycji wyniósł 245 mln dolarów. W marcu 2013 roku zatrudniał już 57 osób. Na początku czerwca pierwszy model samochodu wyprodukowany w NWAO BelGi został certyfikowany w Rosji. A w lipcu 2013 r. strony podpisały porozumienie o współpracy, zgodnie z którym inwestycje w tę produkcję zostaną znacząco zwiększone - o ponad 500 mln USD, a także "uzgodniły harmonogram budowy zakładu, osiągając projektowe zdolności produkcyjne na poziomie 120 tys. samochodów rocznie⁵⁶".

Tak duże projekty inwestycyjne w dzisiejszym środowisku nie byłyby po prostu możliwe bez odpowiedniego naukowego i innowacyjnego doładowania. Dlatego też strony zwracają obecnie szczególną uwagę na intensyfikację interakcji środowisk naukowych w dziedzinie wysokich technologii. Wszystkie te wspólne prace koordynuje międzyrządowa białorusko-chińska komisja ds. współpracy w dziedzinie zaawansowanych technologii, której głównymi priorytetami są "mikroelektronika, technologie informacyjne, technologie optyczne i laserowe, budowa maszyn, biotechnologia, nowe materiały, technologie na potrzeby przemysłu chemicznego, maszyny i technologie rolnicze, nowe rodzaje energii⁵⁷". Wszystkie wnioski rozpatrywane przez tę komisję podzielone są na cztery kategorie: wspólne projekty badawcze z Chińską Republiką Ludową; projekty rekomendowane do finansowania przez stronę chińską; gotowe białoruskie technologie do dalszej sprzedaży w Chinach; projekty zakładania w obu krajach przemysłu zaawansowanych technologii z

⁵⁶ Inwestycje w białorusko-chińskie przedsiębiorstwo produkujące samochody "Gili" wzrosną do 500 milionów dolarów. [Zasoby elektroniczne] - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Investitsii-v-belorusko-kitajskoe-predpriyatje-po-proizvodstvu-avtomobilej-Dzhili-vozzrastut-do-500-mln-i-641305.html.

⁵⁷ Chiny i Białoruś planują wspólnie stworzyć nowoczesny przemysł [Zasoby elektroniczne]. - - 2012. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Kitaj-i-Belarus-planirujut-vmeste-sozdavat-ysokoteknologichnye-proizvodstva-i-615971.html.

chińskimi środkami inwestycyjnymi. Program Współpracy Naukowo-Technicznej na lata 2013-2014 obejmuje 17 projektów, w tym: stworzenie superkomputera UIIP-INSPUR na Białorusi; opracowanie nowych, w tym odpornych na zużycie powłok diamentopodobnych; opracowanie technologii produkcji nowych, w tym magneto-miękkich materiałów metalowych; opracowanie technologii informacyjnych.

Ogólnie rzecz biorąc, białorusko-chińska współpraca naukowo-techniczna prowadzona jest w bardzo wielu dziedzinach, nie tylko ze względu na bardzo zróżnicowany skład jej uczestników, z których wielu znajduje się w regionach. W szczególności taka współpraca została nawiązana z rządami takich chińskich prowincji jak Shandong, Henan, Jilin, Heilongjiang i Guangdong. Regularnie spotykają się komisje ds. współpracy naukowej i technicznej z prowincjami Shandong i Henan. A w takich chińskich miastach jak Jinan, który znajduje się w prowincji Szantung, i Changczun, który znajduje się w prowincji Jilin, już działają białorusko-chińskie parki zaawansowanych technologii. W Harbinie istnieją spółki joint venture zajmujące się montażem ciągników i kombajnów, utworzone we współpracy z Dongjin Group Corporation. A PO "MTW" "współpracuje z rządem Huh-Hoto (Region Autonomiczny Mongolii Wewnętrznej) nad utworzeniem nowej spółki joint venture zajmującej się montażem ciągników"⁵⁸.

Jedną z najgęściej zaludnionych prowincji Chin, Jiangsu, liczącą ponad 78 milionów mieszkańców, może wkrótce dołączyć do aktywnych uczestników tej międzyregionalnej interakcji białorusko-chińskiej. Region zajmuje czołowe miejsca w kraju pod względem rozwoju gospodarczego, produkcji rolnej i przemysłowej i jest drugi pod względem produktu krajowego brutto po prowincji Guangdong. Międzynarodowa konferencja w sprawie rozwoju handlu międzynarodowego, która odbyła się w listopadzie 2012 r. w prowincji Jiangsu, pokazała duże zainteresowanie jej uczestników możliwościami gospodarczymi i inwestycyjnymi Białorusi "w kontekście euroazjatyckiej integracji gospodarczej"⁵⁹.

Po stronie białoruskiej Obwód Miński pokazuje przykład skutecznej współpracy międzyregionalnej, której współdziałanie z już nazwanym Obwodem Guangdong zapowiada się jako kluczowy czynnik pomyślnego rozwoju Chińsko-

⁵⁸ Rozpoczęła się oficjalna wizyta Łukaszenki w Chinach [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/president/Nachalsja-ofitsialnyj-vizit-Lukashenko-v-KNR_i_641284.html.

⁵⁹ O udziale Konsula Generalnego Białorusi w Szanghaju w konferencji o handlu międzynarodowym [Zasoby elektroniczne]. - - 2012. - URL: http://www.mfa.gov.by/press/news_mfa/a61339f2e9f4f943.html.

Białoruskiego Parku Przemysłowego na terenie obwodu smolewiczarskiego - pomiędzy Zalewem Pietrowicza a Lotniskiem Narodowym, którego realizacja powinna dać poważny impuls do rozwoju regionu w szczególności i całej Białorusi. W przyszłości, zdaniem szefa białoruskiego państwa, "od momentu pełnej realizacji projektu kraj będzie otrzymywał do 50 miliardów dolarów dodatkowego eksportu rocznie". To zwiększy naszą stabilność finansową⁶⁰. Projekt parku przemysłowego przewiduje produkcję wyrobów zaawansowanych technologicznie, dlatego też koncentruje się na przyciąganiu najbardziej zaawansowanych technologii. Budowa tego kompleksu potrwa 30 lat, a łączna kwota inwestycji przekroczy 5,5 mld dolarów. "Do tej pory, plan generalny parku został sfinalizowany we współpracy z instytucjami projektowymi w Chinach. Obecnie finalizowany jest szczegółowy plan pierwszej fazy projektu"⁶¹.

Tymczasem w ciągu pierwszych pięciu miesięcy 2013 roku obroty w handlu zagranicznym obwodu mińskiego z Chinami wzrosły o ponad połowę i wyniosły 338,8 mln dolarów. W obwodzie mińskim działa już "12 przedsiębiorstw, założonych z chińskimi partnerami (5 - spółki joint venture i 7 - z chińskim kapitałem). W ubiegłym roku inwestycje zagraniczne z Chin wyniosły 12 milionów dolarów, w tym 9 milionów dolarów bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Ponadto istnieje porozumienie między rządami Białorusi i Chin o budowie budynku leczniczego szpitala obwodowego. Ten obiekt jest w trakcie projektowania"⁶².

Wszystkie te liczne fakty świadczą o tym, że obecnie współpraca białorusko-chińska na dużą skalę, a także współdziałanie z innymi krajami Azji, Ameryki Łacińskiej, Afryki i byłego Związku Radzieckiego, obejmuje "coraz większą liczbę osób z obu stron, które rozpoczynają pracę w reżimie dialogu międzyetnicznego, międzypaństwowego, a nawet międzycywilizacyjnego, którego kultura nie jest jeszcze pielęgnowana"⁶³. Biorąc pod uwagę fakt, że "udział Białorusi w formacjach integracyjnych w przestrzeni postradzieckiej wymaga uwzględnienia nowych modeli technologicznych i behawioralnych w

⁶⁰ 15 lipca Aleksander Łukaszenko udzielił wywiadu Agencji Informacyjnej Xinhua [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://president.gov.by/press146008.html#doc>.

⁶¹ Ogólny plan chińsko-białoruskiego parku przemysłowego odpowiada normom ekologicznym [Zasób elektroniczny]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/society/Genplan-Kitajsko-beloruskogo-industrialnogo-parka-sootvetstvuet-ekologicheskim-normam_i_633767.html

⁶² Prus, E. Budowa sieci inżynierskich chińsko-białoruskiego parku przemysłowego rozpocznie się w 2013 roku / E. Prus // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Stroitelstvo-inzhenernyx-setej-Kitajsko-beloruskogo-industrialnogo-parka-nachnetsja-v-2013-godu_i_640201.html

⁶³ Zaleskiy, B. Dziennikarstwo Wspólnot Regionalnych. Teoria i praktyka. /B. Zaleskiy. - LAP LAMBERT Academic Publishing GmbH & Co. KG, 2013. - - C. 77.

pracy środków masowego przekazu oraz zwiększenia konkurencyjności dziennikarzy".⁶⁴Można stwierdzić, że ton takiego międzynarodowego dialogu z pewnością powinien być nadawany przez media na wszystkich szczeblach, od lokalnego do centralnego. I w tym miejscu należy zauważyć, że na Białorusi już teraz zaczynają zwracać uwagę na konieczność zmian jakościowych w najbardziej czytelnej prasie kraju - gazetach okręgowych i miejskich. I tak, zdaniem pierwszego zastępcy szefa administracji prezydenta Białorusi Aleksandra Łukaszenki. Radkov, "na stronach powiatu trzeba mieć nie tylko lokalne wiadomości, ale również politykę regionu, kraju, wydarzeń na świecie"⁶⁵. Wracając do strategicznego charakteru stosunków białorusko-chińskich, zwracamy uwagę na to, co oczywiste: prasa białoruska, a zwłaszcza jej segment regionalny, musi opracować zasadniczo nową strategię informacyjną, która obejmie relacje Białorusi z Chinami i innymi partnerami strategicznymi. Strategia, w której środki masowego przekazu powinny stać się pomostami zaufania, międzykulturowymi komunikatorami, uwzględniającymi specyfikę udziału ich kraju w procesach integracji euroazjatyckiej, zarówno w formie dwustronnej, jak i wielostronnej.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁶⁴ O. Proleskowski, O. Udział Białorusi w formacjach integracyjnych wymaga uwzględnienia nowych modeli w pracach mass mediów / O. Proleskowski // [Zasób elektroniczny]. 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/person/opinions/Oleg-Proleskovskij_i_514129.html.

⁶⁵ Radkov, A. Lokalne gazety powinny opisywać nie tylko wydarzenia regionalne (w języku rosyjskim) / A. Radkov // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/person/opinions/Aleksandr-Radkov_i_514143.html.

FOR AUTHOR USE ONLY

Kompleksowe partnerstwo strategiczne i media

Na trzeciej sesji plenarnej 18. Komitetu Centralnego, która odbyła się w listopadzie 2013 roku, chińscy komuniści przyjęli ważny dokument o znaczeniu narodowym - wstępny plan kompleksowego pogłębienia reform na nową erę, w którym określili główne cele - "ulepszenie i rozwój socjalizmu o cechach charakterystycznych dla Chin, promowanie modernizacji państwowego systemu zarządzania i zdolności zarządzania"⁶⁶. W tym celu planuje się osiągnięcie do 2020 r. decydujących wyników w głównych obszarach i kluczowych ogniwach reform. Główny punkt wszechstronnego pogłębienia reform w Chinach został określony przez Zgromadzenie Plenarne jako reforma systemu gospodarczego. W związku z tym w komunikacie z Plenum zauważono, że "aby dostosować się do nowej sytuacji globalizacji gospodarczej, należy zapewnić wzajemną promocję wewnętrznej otwartości i ekspansji stosunków zewnętrznych. Istnieje potrzeba poszerzenia dostępu do inwestycji, przyspieszenia budowy stref wolnego handlu oraz zwiększenia wewnątrzkontynentalnej otwartości i otwartości w strefach przygranicznych"⁶⁷. Wszystko to sugeruje, że "rynek staje się kluczowym ogniwem w rozwoju chińskiego systemu gospodarczego i potężnym źródłem wzrostu chińskiej gospodarki"⁶⁸. W tych okolicznościach rząd jest zaangażowany w dalszą modernizację technologiczną w celu większego otwarcia chińskiej gospodarki na kapitał prywatny.

Decyzje trzeciego plenum 18. konwokacji określiły kroki w kierunku stopniowego osiągania głównych celów strategicznych w Chińskiej Republice Ludowej. Realizacja pierwszego z tych celów, jak wspomniano powyżej, sięga roku 2020, do którego to roku kraj zamierza podwoić swój produkt krajowy brutto. Drugi etap ma zostać zakończony do 2049 r., roku, w którym przypada setna rocznica powstania Chińskiej Republiki Ludowej, która do tego czasu powinna stać się potężnym mocarstwem. Cała ta praca opiera się na zasadach tzw. trzech filarów pewności lub przekonania: droga wybrana dla rozwoju kraju; struktura społeczna; poprawność wybranej teorii; oraz program czterech modernizacji: rolnictwa, przemysłu, obrony, nauki i techniki.

⁶⁶ Na III Plenum Komitetu Centralnego CPC 18. konwokacji przyjęto plan wszechstronnego pogłębienia reform [Zasób elektroniczny]. - - 2013. - URL: <http://russian.cri.cn/841/2013/11/13/1s490581.htm>

⁶⁷ W Pekinie ukazał się komunikat z III Plenum Komitetu Centralnego CPC 18. zwołania [Zasób elektroniczny]. - - 2013. - URL: <http://www.cntv.ru/2013/11/13/ART11384323773736806.shtml>

⁶⁸ Orłow, A. Chiny poddały się rynkowi (w języku rosyjskim) / A. Orłow // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://www.gazeta.ru/business/2013/11/12/5749705.shtml>.

To na tym ogólnym tle rozwija się dziś partnerstwo między Republiką Białorusi a Chińską Republiką Ludową. Jednocześnie istnieją wszelkie powody, aby sądzić, że "stosunki chińsko-białoruskie przechodzą obecnie najlepszy okres w swojej historii"⁶⁹. Rzeczywiście, fakty pokazują, że w 2013 roku interakcje między oboma państwami nadal szybko rosły, osiągając poziom, na którym kompleksowy rozwój stosunków stał się "strategicznym priorytetem białoruskiej polityki zagranicznej państwa w perspektywie długoterminowej"⁷⁰. Jednocześnie "kamień węgielny współpracy chińsko-białoruskiej stanowi interakcja gospodarcza, w tym interakcja handlowa, gospodarcza i inwestycyjna"⁷¹. Znajduje to również odzwierciedlenie w takich danych. Wolumen handlu białorusko-chińskiego w 2012 roku wyniósł 2,9 miliarda dolarów. "W pierwszej połowie tego roku wzrosła ona o 27%. I dzieje się to w kontekście światowego kryzysu gospodarczego"⁷².

Wizyta białoruskiej głowy państwa w Pekinie w lipcu 2013 roku dała silny impuls do rozwoju stosunków między Białorusią a Chinami na jakościowo nowym poziomie. Po wizycie przywódcy obu państw, kierując się wspólnym dążeniem do podniesienia poziomu stosunków chińsko-białoruskich i dalszego pogłębiania wieloaspektowej współpracy, a także uwzględniając głębokie zmiany sytuacji regionalnej i międzynarodowej, podpisali wspólną deklarację w sprawie ustanowienia kompleksowego partnerstwa strategicznego. W dokumencie tym obie strony wyraziły zdecydowaną wolę intensyfikacji koordynacji i interakcji we wszystkich obszarach, budowania kontaktów publicznych oraz rozszerzania i pogłębiania współpracy międzyregionalnej.

W deklaracji zauważono w szczególności, że to właśnie stosunki między regionami obu krajów są ważnym aspektem aktywizacji wszystkich sfer współpracy dwustronnej, przede wszystkim handlowej i gospodarczej. W związku z tym strony uzgodniły, że "będą zwracać szczególną uwagę na rozwój dwustronnych kontaktów międzyregionalnych, tworzyć korzystne warunki dla skutecznej, wzajemnie korzystnej interakcji uczestników we wszystkich

⁶⁹ Chen, G. Cheng. Na drodze do kompleksowego partnerstwa strategicznego. -- 2013. -- № 8. -- C. 9.

⁷⁰ Aleksander Łukaszenko pogratulował prezydentowi Chińskiej Republiki Ludowej Xi Jinpingowi z okazji święta narodowego [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://president.gov.by/press147303.html>.

⁷¹ Aleksander Łukaszenko proponuje opracować nową "mapę drogową" współpracy białorusko-chińskiej [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://president.gov.by/press146035.html#doc>.

⁷² Yongshan, L. China jest wdzięczny Białorusi za zdecydowane wsparcie w kluczowych kwestiach dla Chin / L. Yongshan // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/politics/Kitaj-blagodaren-Belarusi-za-tverduju-podderzhku-pokljuhevym-dlja-KNR-voprosam---Lju-Junshan_i_645513.html

dziedzinach, wzmacniać istniejące i nawiązywać nowe więzi między siostrzanymi regionami i miastami obu krajów, rozwijać współpracę handlową i gospodarczą, naukową i techniczną oraz humanitarną⁷³. Oznacza to zachęcanie do tworzenia nowych wspólnych przedsiębiorstw i zakładów montażowych na terytorium obu krajów oraz wzmacnianie współpracy w zakresie budowy infrastruktury, inżynierii mechanicznej, telekomunikacji, materiałów budowlanych, energetyki, przemysłu chemicznego i finansów.

Typowy szczegół: podczas wspomnianej wizyty białoruskiego lidera w Chinach strony nie tylko zadeklarowały zamiar zintensyfikowania współpracy międzyregionalnej, lecz również podjęły konkretne kroki praktyczne w tym kierunku. W szczególności Mińsk i Shenzhen przyjęły dokument dotyczący przyjaznej wymiany i współpracy. Ważne umowy o współpracy w ramach Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego zostały również podpisane z Prowincją Guangdong i miastem Harbin. Pojawienie się tych umów wiąże się z tym, że "obecnie w stosunkach białorusko-chińskich trzeba zrealizować ambitniejsze zadanie - zwiększyć inwestycyjny komponent współpracy kredytowej i inwestycyjnej". Strona białoruska jest szczególnie zainteresowana przyciągnięciem inwestorów do Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego <...> Interesują nas najbardziej zaawansowane chińskie technologie i kierunki rozwoju w naszym parku".⁷⁴

Przypomnijmy, że budowa przedsiębiorstw w Chińsko-Białoruskim Parku Przemysłowym w obwodzie smolewiczyskim, w obwodzie mińskim, rozpocznie się w 2014 roku. Wybór tego miejsca podyktowany był faktem, że przez teren parku przebiegają dwa transeuropejskie korytarze transportowe, w pobliżu znajdują się kolej i lotnisko. W pobliżu znajduje się Mińsk z wysoko wykwalifikowaną kadrą inżynierską oraz Zhodzina, główny ośrodek inżynierski. Obecnie realizowany jest tu etapowy projekt infrastruktury liniowej, transportowej i inżynierskiej. Plan generalny, zatwierdzony przez rząd białoruski w czerwcu 2013 r., przewiduje kilka etapów budowy. Pierwszy etap przewiduje prace w dwóch miejscach: północnym lub przemysłowo-logistycznym (887 ha) oraz południowym lub administracyjno-mieszkalnym (234 ha). A już "około 15

⁷³ Wspólna deklaracja Chińskiej Republiki Ludowej i Republiki Białorusi w sprawie ustanowienia kompleksowego partnerstwa strategicznego [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://russian.news.cn/china/2013-07/16/c_132546879.htm

⁷⁴ Aleksander Łukaszenko spotkał się z premierem Chińskiej Rady Państwowej Li Keqiang [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://president.gov.by/press146060.html#doc>.

mieszkańców twierdzi, że pracuje w parku przemysłowym. Głównie produkcja w elektronice, inżynierii precyzyjnej, farmaceutyce⁷⁵.

Mając na uwadze te czynniki, decyzja chińskiej prowincji Heilongjiang i jej centrum, Harbin, o przyłączeniu się do założycieli tego parku przemysłowego i zorganizowaniu tak zaawansowanej struktury interakcji jak subpark, jest szczególnie interesująca. Istnieje kilka powodów tego zainteresowania. Po pierwsze, te chińskie miasta i obwody od wielu lat sąsiadują z białoruskimi obwodami witebskim i witebskim. Po drugie, od 2010 roku w Harbinie z powodzeniem działają dwie spółki joint venture - produkujące białoruskie kombajny i ciągniki. Jednocześnie "strona chińska pozytywnie ocenia wyniki współpracy - rośnie stopień lokalizacji produkcji, poprawia się jakość produktów, poszerza się asortyment, a serwis gwarancyjny maszyn jest na wysokim poziomie". W 2014 roku przedsiębiorstwa w Chinach planują produkować i sprzedawać co najmniej 2000 kombajnów i 500 ciągników⁷⁶. Inny ważny fakt to fakt, że "w latach 2010-2012 wielkość eksportu białoruskich maszyn do zbioru pasz i ciągników do spółek joint venture w Harbinie wyniosła ponad 45 milionów dolarów"⁷⁷.

Po trzecie, Białoruś utrzymuje szczególne stosunki z Prowincją Heilongjiang, a ponieważ jest to jedyna prowincja w Chinach, z którą białoruskie władze aktywnie współpracują od października 2012 roku, komisja ds. współpracy handlowej, przemysłowej, naukowej, technologicznej i kulturalnej jest "bardzo ważnym instrumentem korzystnej dla obu stron współpracy".⁷⁸ którego drugie spotkanie odbyło się 18 października 2013 roku. Po czwarte, 9 października 2013 roku otwarto w Mińsku pierwsze targi Heilongjiang, na których zaprezentowano "projekty i eksponaty ponad 80 chińskich firm działających w dziedzinie energetyki, budowy maszyn, budownictwa, rolnictwa, przemysłu lekkiego i farmaceutycznego"⁷⁹. Sam fakt zorganizowania takiej

⁷⁵ Gromchakova, V. Budowa przedsiębiorstw w Chińsko-Białoruskim Parku Przemysłowym rozpoczęła się w 2014 r. / V. Gromchakova // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Stroitelstvo-predpriyatij-Kitajsko-belorusskogo-industrialnogo-parka-nachnetsja-v-2014-godu_i_645081.html.

⁷⁶ Anatoly Tozik spotkał się z kierownictwem SAMSE i Harbin Dongjin Group [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5271>.

⁷⁷ Anatoly Tozik spotkał się z burmistrzem Harbina i kierownictwem korporacji "BUCC" [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5286>.

⁷⁸ Gromchakova, W. Białoruś jest zainteresowana współpracą z chińską prowincją Heilongjiang w dziedzinie farmacji / V. Gromchakova // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Belarus-zainteresovana-v-sotrudnichestve-s-kitajskoj-provintsiej-Xejluntszjan-v-oblasti-farmatsevtiki_i_648623.html.

⁷⁹ Markowicz, E. Ponad 20 dużych białorusko-chińskich projektów inwestycyjnych znajduje się na różnych etapach realizacji (w języku rosyjskim) / E. Markowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. -

wystawy otwiera nową stronę dwustronnej białorusko-chińskiej współpracy regionalnej w zakresie działalności wystawienniczej i jest bardzo dobrym przykładem dla innych chińskich prowincji i miast w zakresie rozwoju partnerstwa z białoruskimi regionami.

Bardzo obiecująco wyglądają również plany współpracy obwodu grodzieńskiego z chińską prowincją Gansu, której ludność wynosi 26 milionów osób. Prowincja posiada dobrze rozwinięty przemysł petrochemiczny, energetykę alternatywną, hutnictwo metali nieżelaznych, budowę maszyn rolniczych. 1600-kilometrowy odcinek Jedwabnego Szlaku przechodzi przez Gansu. Jeśli chodzi o Grodzieński Woblew, to w okresie styczeń-lipiec 2013 roku jego obroty handlowe z Chinami przekroczyły 132 mln dolarów, a po stronie białoruskiej nadwyżka wyniosła ponad 40 mln dolarów. Jej produkty są dostarczane na rynek chiński przez GrodnoAzot, Beltex Optik, Dyatlovsk eksportu i sortowania lnu. Ostatnio na liście grodzieńskich eksporterów znajdują się również zakłady przetwórstwa mięsnego Wołkowyski i Bellakt. Z Chin do regionu Grodna importowane są surowce tytoniowe, produkty przemysłu chemicznego, tkaniny z włókien syntetycznych, buty, narzędzia ręczne, elementy złączne i okucia, silniki spalinowe, maszyny do obróbki różnych materiałów, sprzęt elektryczny. Jednak faktem jest, że nawet dzisiaj "głównie chińskie towary są przywożone do regionu przez Moskwę"⁸⁰. W związku z tym oba regiony postanowiły niedawno dokonać przeglądu systemu handlu i logistyki w celu rozwoju stosunków handlowych i gospodarczych.

Porozumienie o wielostronnej współpracy pomiędzy Prowincją Gansu a regionem grodzieńskim zostało podpisane w 2010 roku. Na razie jednak w tym białoruskim regionie nie ma ani jednego przedsiębiorstwa z chińskim kapitałem. Jednak Region Grodzieński może być interesujący dla chińskich partnerów w zakresie organizacji produkcji tutaj z późniejszą sprzedażą wyprodukowanych na nich towarów, zarówno w Unii Europejskiej jak i Celnej. W związku z tym, zgodnie z "duchem i literą" wspólnej deklaracji o wszechstronnym partnerstwie strategicznym, we wrześniu 2013 roku kierownictwo Prowincji Gansu wyraziło podstawowe zainteresowanie utworzeniem swojego przedstawicielstwa w Grodnie, które mogłoby systematycznie pogłębiać długoterminową i wielostronną współpracę z regionem grodzieńskim. Oczekuje się, że "za

URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Bolee-20-krupnyx-belorusko-kitajskix-investitsionnyx-proektov-naxodjatsja-na-raznyx-stadijx-realizatsii_i_648575.html

⁸⁰ Stasukiewicz, E.W. W obwodzie grodzieńskim zostanie ponownie rozpatrzony stan systemu handlowo-logistycznego do pracy z Chinami (w języku rosyjskim) / E.Stasukiewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/V-Grodnenskoj-oblasti-peresmotrjat-sostojanie-torgovo-logisticheskoy-sistemy-po-rabote-s-Kitaem_i_645827.html

pośrednictwem tego biura zostanie ustanowiona szczegółowa wymiana informacji w różnych dziedzinach". Instytucja ta będzie w stanie stymulować strony do nawiązywania współpracy gospodarczej, interakcji w dziedzinie edukacji i nauki oraz wymiany kulturalnej"⁸¹. Na początku strony zamierzają aktywizować wzajemne wizyty przedstawicieli różnych sfer, aby mogli oni wzajemnie poznać swoje możliwości oraz określić ciekawe i skuteczne kierunki realizacji projektów. "Strona chińska wyraziła gotowość do nawiązania wymiany dziennikarzy, przedstawicieli środowisk biznesowych, kolektywów kulturalnych".⁸² Jak również pracowników rolnych, którzy mogliby uczyć się od partnerów i dzielić się swoimi doświadczeniami.

Jest całkiem możliwe, że w najbliższej przyszłości chińska prowincja Syczuan, której ludność liczy 90 milionów osób, zwróci się ku zaawansowanym formom współpracy międzyregionalnej z białoruskimi partnerami. Ostatnie rozmowy wicepremiera Białorusi Anatolija Tosika z kierownictwem tego obwodu pokazały, że strona chińska jest zainteresowana importem produktów mięsnych, mleka w proszku z Białorusi, a także stworzeniem wspólnej, zaawansowanej technologicznie produkcji skór obuwniczych. Ciekawe możliwości współpracy z tym województwem otwierają się również w zakresie "wykorzystania przebiegającej przez terytorium Białorusi trasy kolejowej Chengdu (ChRL) - Łódź (Polska) do wzmocnienia dwustronnego handlu białorusko-chińskiego"⁸³. Świadczy to również o znacznym potencjale międzynarodowej współpracy biznesowej w prowincji Syczuan. Zgodnie z wynikami 14. Międzynarodowych Targów Zachodnich Chin, które odbyły się pod koniec października 2013 roku w jego centrum - mieście Chengdu, w których "uczestniczyło ponad 4000 przedsiębiorstw z 72 krajów i regionów świata, a także 28 chińskich prowincji, regionów autonomicznych i miast centralnego podległości".⁸⁴ Tam, gdzie została zaprezentowana ekspozycja narodowa Białorusi, podpisano umowy na 462 projekty inwestycyjne na łączną kwotę około 95 miliardów dolarów.

⁸¹ Stasukewicz, E. Chiński obwód Gansu utworzy przedstawicielstwo w obwodzie grodzieńskim (po rosyjsku) / E. Stasukewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Kitajskaja-provintsija-Gansu-namerena-sozdat-predstavitelstvo-v-Grodnenskoj-oblasti_i_645824.html.

⁸² Stasukewicz, obwód grodzieński i chiński obwód Gansu ustanowią wymianę ekspertów (w języku rosyjskim) / E. Stasukewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Grodnenskaja-oblast-i-kitajskaja-provintsija-Gansu-naladajat-obmen-spetsialistami_i_645826.html.

⁸³ Anatoly Tozik składa roboczą wizytę w Chińskiej Republice Ludowej [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5290>.

⁸⁴ 14. Międzynarodowe Targi Zachodniochińskie [Electronic Resource] zostały zamknięte w Chengdu. - - 2013. - URL: <http://russian.people.com.cn/31518/8438925.html>.

Wiele uwagi poświęcono również rozwojowi współpracy między regionami obu krajów podczas 14. posiedzenia białorusko-chińskiej Komisji ds. Współpracy Handlowej i Gospodarczej, które odbyło się 21 października 2013 roku w Pekinie. Istotnym efektem spotkania było podpisanie umowy o realizacji projektów inwestycyjnych "Budowa zakładu produkcji paneli słonecznych" oraz "Budowa elektrowni fotowoltaicznej o mocy 10 MW" w wolnej strefie ekonomicznej "Mohylew"⁸⁵. Interesujące wspólne projekty planu regionalnego zostały zatwierdzone do realizacji w latach 2013-2014 oraz przez Międzyrządową Białorusko-Chińską Komisję Współpracy Naukowo-Technicznej. Wśród nich jest założenie Międzynarodowego Centrum Wymiany Naukowo-Technicznej i Komercjalizacji Rozwoju Naukowo-Technicznego Linnan w prowincji Guangdong, Białorusko-Chińskie Centrum Badań Naukowych w Technologii Laserowej na Uniwersytecie Zhengzhou w prowincji Henan, a także wspólne badanie intelektualnego systemu zarządzania miastem w sytuacjach kryzysowych, w którym uczestniczy Uniwersytet Jinan w prowincji Guangdong⁸⁶.

Ogólnie rzecz biorąc, na Białorusi zrealizowano, realizuje się lub przygotowuje do realizacji ponad 20 dużych wspólnych projektów inwestycyjnych, na które chińskie banki rządowe przeznaczyły już środki kredytowe w wysokości pięciu i pół miliarda dolarów. W sumie białorusko-chińska współpraca naukowo-techniczna "przygotowała około 140 projektów i około 150 projektów innowacyjnych i inwestycyjnych między organizacjami komercyjnymi, które mogą być realizowane zarówno na Białorusi, jak i w Chinach"⁸⁷. A w projekcie Programu ("Mapa drogowa") rozwoju kompleksowego partnerstwa strategicznego między Republiką Białorusi a Chińską Republiką Ludową (2014-2020), który ma zostać zatwierdzony przez szefów rządów obu państw w grudniu 2013 roku, strona białoruska proponuje "151 projektów do wspólnej realizacji"⁸⁸. Projekty te dotyczą współpracy w zakresie transportu,

⁸⁵ Na posiedzeniu Białorusko-Chińskiej Komisji ds. Współpracy Handlowej i Gospodarczej [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://china.mfa.gov.by/print/ru/embassy/news/cc84629b8420c023.html>.

⁸⁶ Projekty zatwierdzone na 10. sesji Międzyrządowej Białorusko-Chińskiej Komisji ds. Współpracy Naukowo-Technicznej na lata 2013-2014 [Zasoby elektroniczne]. - - 2012. - URL: <http://www.belarus-china.metolit.by/ru/dir/index.php/2599>.

⁸⁷ SCST Białorusi i Chińska Akademia Nauk Inżynierskich opracowują mapę drogową współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/society/GKNT-Belarusi-i-Kitajskaja-akademija-inzhenernyx-nauk-razrabotajut-dorozhnuju-kartu-sotrudnichestva-i-646463.html.

⁸⁸ Markowicz, E. Ponad 150 projektów może wejść do programu rozwoju partnerstwa strategicznego Białoruś-Chiny do 2020 roku (w języku rosyjskim) / E. Markowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Bolee-150-proektov-mogut-vojt-i-v-programmu-razvitija-strategicheskogo-partnerstva-Belarusi-i-Kitaja-do-2020-goda-i-648587.html.

produkcji materiałów budowlanych, transportu kolejowego, technologii informacyjnych.

Wydaje się, że w najbliższym czasie środki masowego przekazu Chin i Białorusi powinny osiągnąć poziom kompleksowego partnerstwa strategicznego. Przynajmniej wizyta na Białorusi we wrześniu 2013 roku członka Stałego Komitetu Biura Politycznego Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Białorusi oraz Sekretariatu Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Białorusi Liu Jonghana, który według przewodniczącego Rady Republiki Anatolija Rubinowa "ma na celu zamknięcie innego kierunku, innego powiązania, które nie było dostatecznie rozwinięte w systemie naszych stosunków. Mam na myśli interakcję z mediami <...> Jest to historyczny moment w rozwoju współpracy medialnej między tymi dwoma krajami. Stanowisko strony chińskiej w tej sprawie jest bardzo jasne: "Współpraca między naszymi mediami jest bardzo obiecująca. W tej dziedzinie istnieje duży potencjał współpracy pomiędzy mediami papierowymi a Internetem"⁸⁹. W związku z tym oficjalny Mińsk zaproponował Chinom utworzenie potężnego holdingu medialnego na Białorusi, ponieważ strona białoruska jest zainteresowana "pracą dla Europy i przestrzeni postradzieckiej". Ale bardziej interesuje nas ten holding medialny, niech będzie wspólny lub chiński, aby aktywnie działać na rzecz promocji naszych stosunków, a także aby dowiedzieć się więcej o naszych zamiarach, o Białorusi, o naszych wspólnych inicjatywach i projektach w Chinach⁹⁰.

Niewątpliwie temat ten powinien stać się w najbliższym czasie przedmiotem najciekawszej dyskusji przedstawicieli sfery medialnej obu krajów, ponieważ oferuje on zupełnie nowy format twórczego partnerstwa. Jest całkiem możliwe, że jednocześnie wskazane jest wykorzystanie istniejących doświadczeń w zakresie współpracy medialnej między Chinami a Rosją, koordynowanej przez rosyjsko-chińską podkomisję ds. współpracy w dziedzinie środków masowego przekazu. Struktura ta opiera się na założeniu, że "wzmocnienie współpracy między środkami masowego przekazu Rosji i Chin przyczynia się do wzrostu wzajemnego zrozumienia między narodami obu krajów i sprzyja dalszemu rozwojowi stosunków dwustronnych⁹¹". A konkretnym rezultatem jej pracy jest

⁸⁹ Firma Belteleradiocompany podpisała umowę o współpracy z Centralną Telewizją Chińską [Zasoby Elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/society/Belteleradiocompanija-podpisala-soglashenie-o-sotrudnichestve-s-Tsentrалnym-televideniem-KNR_i_645519.html.

⁹⁰ Aleksander Łukaszenko spotkał się z Liu Yongshanem [Zasoby elektroniczne], członkiem Stałego Komitetu Biura Politycznego Komitetu Centralnego CPC. - - 2013. - URL: <http://www.president.gov.by/press146813.html>.

⁹¹ Efimov, A. Rosyjskie i chińskie środki masowego przekazu zgodziły się na rozszerzenie współpracy (w języku rosyjskim) / A. Efimov // [Zasoby elektroniczne]. - - 2011. - URL: <http://ria.ru/media/20110623/392204471.html>.

jeszcze ściślejsza współpraca pomiędzy chińskimi i rosyjskimi mediami w ramach wielu dużych projektów. Należy założyć, że taka podkomisja mogłaby z powodzeniem działać w ramach kompleksowego partnerstwa strategicznego między Białorusią a Chinami.

Jeśli chodzi o interakcję między przedstawicielami międzynarodowego segmentu białoruskiego i chińskiego dziennikarstwa, to również nie stoi ona w miejscu. I tak, we wrześniu 2013 roku podpisano porozumienie o współpracy pomiędzy firmą Belteleradiocompany a Centralną Telewizją Chińskiej Republiki Ludowej. Dokument przewiduje w szczególności Tydzień Telewizji Białoruskiej w Chinach i vice versa. Oczywiście podpisanie takiego porozumienia powinno być postrzegane jako dobry przykład dla innych środków masowego przekazu, w tym regionalnych. Tym bardziej, że skala międzyregionalnej współpracy białorusko-chińskiej, jak już widzieliśmy powyżej, szybko rośnie i powinna być odpowiednio odzwierciedlona w prasie, w radiu, telewizji, w Internecie współpracujących prowincji i regionów, miast i okręgów obu państw.

W tym kontekście uwagę zwracają doświadczenia chińskich dziennikarzy regionalnych, którzy odwiedzili Białoruś w sierpniu 2013 roku w ramach projektu "Achieving China through the new Silk Road - International Media Tour". Projekt ma na celu promowanie współpracy gospodarczej, handlowej i kulturalnej między chińską prowincją Chongqing a krajami, przez które przebiega międzynarodowa transkontynentalna kolej euroazjatycka Chongqing - Region Autonomiczny Sinciang Ujgur - Europa. Wydaje się, że filozofia wszechstronnego strategicznego partnerstwa między Białorusią a Chinami, która nabiera rozpędu, odpowiadałaby częstszemu wykorzystywaniu zarówno formatu takich mediów, jak i wszystkich dostępnych narzędzi służących wzmocnieniu partnerstwa w sferze medialnej - wspólnych konferencji prasowych, okrągłych stołów, specjalnych numerów wspólnych gazet, wspólnych tytułów i tematycznych kampanii medialnych - w całym spektrum białorusko-chińskich stosunków międzypaństwowych i międzyregionalnych. Planowanie i rozwijanie ich jest kwestią najbliższej przyszłości dla międzynarodowych dziennikarzy obu krajów.

FOR AUTHOR USE ONLY

Regionalne aspekty kompleksowych partnerstw strategicznych i mediów

Najwyższy poziom stosunków - kompleksowe partnerstwo strategiczne - został ustanowiony między Republiką Białorusi a Chińską Republiką Ludową w lipcu 2013 roku. Fakt ten jest niezwykle ważny dla strony białoruskiej nie tylko dlatego, że "tylko dziewięć państw świata ma tak wysoki poziom stosunków z Wielkimi Chinami".⁹²ale także dlatego, że rozwój Chin w ostatnich dziesięcioleciach był dobrym przykładem niekonwencjonalnego postępu opartego na tradycji, historii i umiejętnym rozumieniu współczesnych trendów. Dlatego dla oficjalnego Mińska "równa współpraca z Chińską Republiką Ludową była i jest długoterminowym priorytetem polityki zagranicznej Białorusi"⁹³.

Rzeczywiście, import i eksport z Chin osiągnął ponad 4 biliony dolarów w 2013 roku, zajmując pierwsze miejsce na świecie. W 2014 r. rząd zaplanował 7,5-procentowy wzrost produktu krajowego brutto. A w lipcu tego roku, Chiny "ustanowiła w sumie około 800.000 przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym, używany kapitał zagraniczny w wysokości 1,5 biliona dolarów. <...> wzrost PKB w pierwszej połowie tego roku wyniósł 7,4 procent". Jeśli chodzi o białorusko-chiński handel wzajemny, jego wolumen wzrósł o 17,2% do 3,29 mld dolarów w 2013 roku. Pokazuje to, że "rozwój stosunków chińsko-białoruskich ma wyraźne priorytety i jasną celowość, solidną podstawę polityczną i gwarancję mechanizmu współpracy"⁹⁴.

Wśród głównych gwarancji mechanizmu współpracy białorusko-chińskiej należy wymienić przede wszystkim "Program rozwoju kompleksowego partnerstwa strategicznego Republiki Białorusi i Chińskiej Republiki Ludowej na lata 2014-2018", podpisany w styczniu 2014 roku przez szefów rządów obu państw, który jest uważany za "mapę drogową" współpracy na najbliższe pięć lat. Aby zrealizować te cele, we wrześniu 2014 r. strony powołały międzyrządowy komitet ds. współpracy na wysokim szczeblu, który jest "nowym mechanizmem

⁹² Michaił Mjasnikowicz udzielił wywiadu chińskim mediom [Zasób elektroniczny]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5370>.

⁹³ Gratulacje dla prezydenta Xi Jinping z okazji 65. rocznicy proklamowania Chińskiej Republiki Ludowej [Zasoby Elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/pozdravlenie-predsedatelju-knr-si-tszinpinu-s-65-j-godovschinoy-provozglasheniya-kitajskoj-narodnoj-respubliki-9891/.

⁹⁴ Qiming, C. Białoruś - Chiny: przyjaźń na bazie wzajemnego pragmatyzmu / C. Tsim. Qiming (po rosyjsku) // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/person/interview/Tsuj-Tsimin_i_0000514734.html.

koordynacji stosunków dwustronnych na szczeblu wicepremierów, utworzonym w celu dalszego wzmocnienia i rozwoju wszechstronnego partnerstwa strategicznego⁹⁵". Komitet składa się z pięciu komisji: dwóch działających wcześniej komisji ds. współpracy handlowej i gospodarczej oraz trzech nowych komisji ds. edukacji, kultury i bezpieczeństwa. Już na pierwszym posiedzeniu komitetu, które odbyło się w Pekinie, osiągnięto porozumienie w sprawie kontynuacji aktywnej współpracy w sferze kredytowej i finansowej, opracowania nowych mechanizmów współpracy międzybankowej, promowania budowy Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego, stworzenia korzystnych warunków dla realizacji wspólnych projektów w zakresie montażu samochodów, modernizacji dróg i transportu kolejowego, wspólnego tworzenia ciężkich ciągników, a także "intensyfikacji kontaktów międzyregionalnych"⁹⁶.

Rzeczywiście, szybki rozwój więzi pomiędzy regionami Białorusi i Chin stał się w ostatnich latach ważnym motorem dwustronnej współpracy. Właśnie w obwodach Białorusi wraz z chińskimi partnerami przeprowadzono szeroko zakrojoną modernizację krajowego przemysłu cementowego, zrekonstruowano dwie duże elektrownie i zbudowano dwie nowe, bieloną celulozownię, elektrownię wodną, autostrady, zakład produkcji tektury, zelektryfikowano odcinki kolejowe. A do najbardziej obiecujących i dużych projektów współpracy międzyregionalnej należy utworzenie Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego i budowa zakładu produkcji samochodów w obwodzie mińskim. Wszystko to pokazuje, że powyższe fakty są dopiero początkiem realizacji polityki kompleksowego partnerstwa strategicznego pomiędzy Białorusią i Chinami na poziomie regionalnym. Polityka ta ma przynieść w najbliższych latach imponujące nowe wyniki, o czym świadczą obserwowane dziś trendy.

I tak "liczba białoruskich i chińskich miast i regionów, które są bliźniakami, wzrosła do 12 par"⁹⁷. Fakt, że pod koniec września 2014 roku strony, zauważając wejście "na zupełnie nowy poziom interakcji, który reprezentuje nie tylko współpracę handlową i gospodarczą, ale także inwestycyjną", mówi wiele.⁹⁸ Strony podpisały umowę między Ministerstwem Gospodarki Białorusi a Ministerstwem Handlu Chińskiej Republiki Ludowej w sprawie utworzenia grupy

⁹⁵ Na pierwszej wspólnej sesji Białorusko-Chińskiego Międzyrządowego Komitetu Współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/a5b9bffb40f69b96.html.

⁹⁶ Anatolij Tozik wziął udział w posiedzeniu Białorusko-Chińskiego Międzyrządowego Komitetu Współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5677>.

⁹⁷ Qiming, C. Białoruś - Chiny: przyjaźń na bazie wzajemnego pragmatyzmu / C. Tsim. Qiming (po rosyjsku) // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/person/interview/Tsuj-Tsimin_i_0000514734.html.

⁹⁸ Michaił Myasnikovich spotkał się z Zhang Gaoli [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5713>.

roboczej ds. współpracy międzyregionalnej Komisji Współpracy Handlowo-Gospodarczej Białorusi i Chin międzyrządowego komitetu współpracy. Zakres działań tej grupy roboczej zapowiada się na dość szeroki.

W styczniu 2014 roku Mińsk i Chińskie Shenzhen stały się miastami siostrzanymi prowincji Guangdong, która liczy ponad 10 milionów mieszkańców i w której obecna specjalna strefa ekonomiczna jest jedną z najszybciej rozwijających się w Chinach. Podpisując umowę partnerską, strony wyraziły nadzieję, że przyczyni się ona "do stworzenia pełnowartościowych ram umownych dla realizacji wspólnych projektów".⁹⁹ Wśród nich są pomysły utworzenia białorusko-chińskiego funduszu venture capital oraz wspólnego uniwersytetu w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Dla białoruskiej stolicy to nie jest pierwsze doświadczenie w nawiązywaniu stosunków partnerskich z chińskimi partnerami. Ponad 22 lata przyjaźni łączą Mińsk z centrum administracyjnym obwodu Dżilin - miastem Changczun, jednym z największych ośrodków przemysłowych w północno-wschodnich Chinach, liczącym około 8 milionów mieszkańców, gdzie rozwija się nauka, motoryzacja i oprzyrządowanie. Miasta partnerskie podpisały program długofalowej współpracy do 2020 roku, który przewiduje m.in. "rozwój współpracy pomiędzy Chińsko-Białoruskim Parkiem Naukowo-Technicznym, który działa w Changczunie, a Chińsko-Białoruskim Parkiem Przemysłowym w Mińsku"¹⁰⁰. Ogólnie rzecz biorąc, dynamiczne związki z chińskimi obwodami pozwoliły białoruskiemu kapitałowi zwiększyć obroty handlowe z Chinami do 610 milionów dolarów.

Od nawiązania współpracy obwodu brzeskiego z obwodem Hubei minęło ponad 20 lat. W tym czasie również Brześć i Xiaogan, Baranowicze i Chibi stały się miastami bliźniaczymi położonymi w tych regionach. W grudniu 2013 roku strony podpisały nowy plan współpracy w dziedzinie handlu, gospodarki, nauki, technologii i kultury na lata 2014-2020, który powinien przenieść tę współpracę międzyregionalną na nowy jakościowo poziom. Punktem wyjścia może tu być rok 2013, w wyniku którego obroty handlu zagranicznego obwodu brzeskiego z Chinami wyniosły około 300 milionów dolarów. Główną pozycją eksportu Brześcia na rynek chiński była sucha serwatka mleczna, a także włókna lniane, produkty kamienne, wody naturalne i mineralne. Ważne jest również to: "W

⁹⁹ Grigorowicz, T. Mińsk i Chiński Szenzen stali się bliźniakami (w języku rosyjskim) / T. Grigorowicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Minsk-i-kitajskij-Shenchhen-stali-pobratimami_i_657832.html.

¹⁰⁰ Mińsk i chiński Changczun planują rozwijać współpracę między parkami naukowymi [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Minsk-i-kitajskij-Chanchun-planirujut-razvivat-sotrudnichestvo-mezhdu-nauchnymi-parkami_i_677083.html.

ostatnich latach w obwodzie brzeskim zrealizowano kilka projektów inwestycyjnych z udziałem chińskiego kapitału, w tym budowę nowego bloku energetycznego w Berezovskaya GRES¹⁰¹. A w Xiaogangu, bliźniaku Brześcia, znajduje się białorusko-chińska spółka joint venture "Sanjiang Volat".

Prowincja Heilongjiang w ostatnich latach stała się aktywnym uczestnikiem białorusko-chińskiej współpracy międzyregionalnej. W 2009 roku w jej centrum administracyjnym, mieście Harbin, zarejestrowano spółkę joint venture branży budowy maszyn rolniczych, produkującą samobieżne siewczarnie samojezdne. W 2013 roku zmontowano tu około 900 sztuk maszyn, a w najbliższych latach planowane jest 102zwiększenie tej produkcji do 3 tys. kombajnów rocznie. W 2010 roku w Harbinie uruchomiono kolejną spółkę joint venture - "Harbin Dongjin Minsk Tractor", która specjalizuje się w produkcji ciągników energochłonnych. Być może będzie to podstawa do produkcji ciężkich ciągników rolniczych w Chinach, która może stać się jednym z nowych obszarów współpracy dwustronnej. "Mówimy o traktorze o mocy 500 lub więcej koni mechanicznych. <...> Przede wszystkim, chińskie rolnictwo jest zainteresowane takim sprzętem" .

Prowincja Heilongjiang podpisała również umowę o nawiązaniu stosunków partnerskich z obwodem witebskim, które mogą być rozwijane w wielu kierunkach. Na przykład, hodowla lnu, przemysł mięsny i mleczarski. Należy zauważyć, że obwód witebski ma już udane doświadczenia w realizacji projektów inwestycyjnych w swoim regionie z udziałem inwestycji chińskich - budowa nowego bloku w SDPP Łukomlska. A w lipcu 2014 roku symbolicznie rozpoczął się kolejny ikoniczny białorusko-chiński projekt - budowa głównych konstrukcji hydraulicznych Witebskiej HPP. Moc zainstalowana jego czterech bloków hydroelektrycznych będzie wynosić 40 MW, "będzie to najpotężniejsza elektrownia wodna na Białorusi¹⁰³". Oczekuje się, że obiekt zostanie oddany do użytku w 2017 roku. Przypomnijmy, że koncepcja bezpieczeństwa energetycznego Białorusi do 2020 roku przewiduje utworzenie kaskady czterech

¹⁰¹ Obwód brzeski liczy na owocną współpracę z chińskim obwodem Hubei (w języku rosyjskim) / S. Vechorko // [Zasób elektroniczny]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Brestskaja-oblast-rasschityvaet-na-plodotvornoe-sotrudnichestvo-s-kitajskoj-provintsiej-Hubej_i_683503.html.

¹⁰² Grigorowicz, T. Białoruś i Chiny postawiły sobie zadanie opracowania ciężkich ciągników dla chińskiego rolnictwa / T. Grigorowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Belarus-i-Kitaj-stavjat-zadachu-razrabotat-sverxmoschnye-traktory-dlja-selskogo-chozajstva-KNR_i_657958.html.

¹⁰³ Plac budowy Witebskiej HPP został otwarty poprzez wmurowanie symbolicznego kamienia [Zasobu Elektronowego]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Strojploschadka-Vitebskoj-GES-otkrylas-zakladkoj-simvolicheskogo-kamnja_i_676098.html.

elektrowni wodnych w Dźwinie Zachodniej: Połock, Witebsk, Beshenkovichy i Verhnedvinsk. Biorąc pod uwagę to doświadczenie, Vitsebsk voblast zaferował "szereg projektów dla chińskich inwestorów, w tym stworzenie centrum logistycznego na lotnisku w Vitsebsku"¹⁰⁴.

Z kolei strona chińska przedstawiła propozycje szczegółowego omówienia projektów budowy dużych mostów w Witebsku, dzielnicy Beshenkovichi i Połocku, a także w dziedzinie farmaceutyki i radioelektroniki. Nietrudno założyć, że realizacja tych propozycji może doprowadzić do wyraźnego zacieśnienia białorusko-chińskiej współpracy produkcyjnej, co jest szczególnie ważne dla tego regionu Białorusi, ponieważ "do tej pory w obwodzie witebskim nie powstało żadne wspólne przedsięwzięcie"¹⁰⁵. A w Prowincji Heilongjiang kolejnym uczestnikiem białorusko-chińskiej współpracy międzyregionalnej jest miasto Suifenhe, gdzie od 2013 roku z inicjatywy chińskiej Międzynarodowej Izby Handlowej, Rządu Ludowego Prowincji Heilongjiang i miasta Suifenhe, Departamentu Handlu Prowincji Heilongjiang, oddział chińskiego Komitetu Promocji Handlu Międzynarodowego w Heilongjiang rozpoczął organizację Międzynarodowej Wystawy Handlu Transgranicznego. Pierwsza wystawa "przyciągnęła około tysiąca przedsiębiorstw i ponad 60 tysięcy zwiedzających z całego świata".¹⁰⁶ W sierpniu 2014 roku, wraz z przedstawicielami Rosji, Wietnamu oraz 26 chińskich prowincji i regionów autonomicznych, przedsiębiorstwa z Białorusi uczestniczyły w drugim forum granicznym.

W styczniu 2014 r. Region Grodno i Prowincja Gansu podpisały memorandum o współpracy w celu wzmocnienia współpracy gospodarczej i handlowej. W niniejszym dokumencie strony uzgodniły, że będą "promować wzmacnianie współpracy handlowej i gospodarczej, rozszerzanie wzajemnej wymiany handlowej, rozwój współpracy w dziedzinie kultury, edukacji i turystyki, pogłębianie współpracy technicznej i gospodarczej, wymianę

¹⁰⁴ Bogacheva, O. Białorusko-Chińskie stosunki rozwijają się na poziomie partnerstwa strategicznego - Tsui Tsimin / O. Bogacheva // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/politics/Belorusko-kitajskie-otnoshenija-razvivajutsja-na-urovne-strategicheskogo-partnerstva---Tsui-Tsimin_i_665668.html.

¹⁰⁵ Bogachewa, O. Tsimin: istnieje ogromny potencjał dla rozwoju wzajemnych stosunków między Białorusią a Chinami w ramach współpracy regionalnej / O. Bogachewa // [Zasób elektroniczny]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Tsimin-v-regionalnom-sotrudnichestve-kroetsja-ogromnyj-potencial-dlja-razvitiya-vzaimootnoshenij-Belarusi-i-Kitaja_i_665800.html.

¹⁰⁶ A. Griszkievicz, A. Białoruś planuje wziąć udział w międzynarodowej wystawie w chińskim mieście Suifenhe w 2014 roku / A. Griszkievicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2013. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Belarus-planiruet-prinjat-uchastie-v-mezhdunarodnoj-vystavke-v-kitajskom-gorode-Sujfenxe-v-2014-godu_i_654796.html

informacji¹⁰⁷". Strony zgromadziły duży potencjał do osiągnięcia celów współpracy.

Prowincja Gansu znajduje się w centralnych Chinach i liczy około 26 milionów mieszkańców. Z powodzeniem rozwija się tu przemysł petrochemiczny, alternatywne źródła energii w postaci elektrowni wodnych i wiatrowych, hutnictwo metali nieżelaznych, budownictwo rolne. Jest to "1600-kilometrowy odcinek starożytnego Jedwabnego Szlaku przebiegającego przez Gansu"¹⁰⁸. Przypomnijmy, że jesienią 2013 roku prezydent Chińskiej Republiki Ludowej Xi Jinping ogłosił rozpoczęcie projektu Jedwabnego Szlaku Pasa Gospodarczego, który powinien zjednoczyć interesy gospodarcze krajów położonych od Oceanu Spokojnego po kraje bałtyckie. Dla regionu Grodno rynek chiński jest interesujący przede wszystkim pod względem dostaw różnych towarów eksportowych. W 2013 roku przy całkowitym obrocie 194,9 mln dolarów eksport Grodzieńca wyniósł 125,2 mln dolarów. Został on oparty na nawozach azotowych, kaprolaktamie i przędzach syntetycznych. W 2013 roku rozpoczęły się wysyłki na rynek chiński zakładu skrobiowego Rogoznitsky, którego eksport wyniósł półtora miliona dolarów.

W 2014 roku strony postanowiły rozwijać współpracę w zakresie rolnictwa, budowy maszyn, elektroniki, przemysłu chemicznego, hutnictwa metali nieżelaznych, kontraktu budowlanego, energetyki. Pomysł umieszczenia chińskiego parku przemysłowego w regionie grodzieńskim jest bardzo interesujący. W tym celu uwzględnia się "wolne tereny w powiecie szczucyńskim i wołkowyskim", jak również niewykorzystane tereny produkcyjne działających przedsiębiorstw grodzieńskich, w szczególności JSC "Radiovolna"¹⁰⁹. Region Grodno jest zainteresowany stworzeniem wraz ze swoimi chińskimi partnerami zakładów montażowych do produkcji zespołów i jednostek przemysłowych, małych maszyn rolniczych do ogrodów i ogródków, artykułów gospodarstwa domowego i elektrycznych. Ponadto po stronie chińskiej proponuje się utworzenie wspólnego centrum logistycznego w tym białoruskim regionie, co

¹⁰⁷ Vishnevskaya, region T. Grodno i chińska prowincja Gansu podpisały memorandum o współpracy / T. Vishnevskaya // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Grodnenskaja-oblast-i-kitajskaja-provintsija-Gansu-podpisali-memorandum-o-sotrudnichestve_i_657388.html.

¹⁰⁸ Stasukewicz, E. Potencjał przemysłowy obwodu Gansu zostanie zaprezentowany w Grodnie około 50 firm chińskich (w języku rosyjskim) / E. Stasukewicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Promyshlennyj-potencial-provintsii-Gansu-predstavjat-v-Grodno-okolo-50-kitajskix-kompanij_i_677396.html.

¹⁰⁹ T. Wiszniewskaja, T. Chiński park przemysłowy ma powstać w obwodzie grodzieńskim (w języku rosyjskim) / T. Wiszniewskaja // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Kitajskij-industrialnyj-park-planiruetsja-sozdat-v-Grodnenskoj-oblasti_i_657382.html.

przyczyniłoby się do zwiększenia możliwości eksportowych i importowych stron. Zwłaszcza, że region Grodno planuje zwiększyć wielkość swojego eksportu do Chin, na przykład, mleka w proszku i żywności dla dzieci. W szczególności, pod koniec 2013 roku Bellakt wysłał już próbne dostawy żywności dla dzieci na rynek chiński.

Już w czerwcu 2014 roku strony przeprowadziły interesującą dyskusję "na temat utworzenia spółek joint venture dla przemysłu mleczarskiego i mięsnego, joint venture do produkcji maszyn rolniczych i traktorów, chińskiego przedsiębiorstwa do uprawy produktów rolnych w obwodzie grodzieńskim"¹¹⁰. W szczególności skupiono się na realizacji wspólnych projektów w zakresie produkcji ziemniaków, ponieważ strona chińska wykazała zainteresowanie grodzieńskimi maszynami do zbioru ziemniaków.

Wreszcie, w sierpniu 2014 roku odbyła się pierwsza w historii wystawa chińskich producentów w Grodnie, gdzie zademonstrowali oni swoje możliwości w rolnictwie i przemyśle maszynowym, chemicznym i farmaceutycznym. Z kolei mieszkańcy Grodna planują zorganizować podobne forum handlowo-inwestycyjne w centrum administracyjnym Gansu - mieście Lanzhou, co niewątpliwie będzie sprzyjać tylko rozwojowi bezpośrednich kontaktów handlowych. Poza tym wystawa w Grodnie zaktualizowała ideę realizacji w tym białoruskim regionie wspólnego projektu inwestycyjnego ze stroną chińską w celu stworzenia stałego centrum wystawienniczego, w tym wystawy i imprez targowych dla chińskich produktów. Innym ważnym faktem jest to, że w celu zorganizowania wszechstronnych kontaktów z białoruskimi partnerami Obwód Gański zakłada przedstawicielstwo handlowe w Mińsku, a jednym z głównych priorytetów jest rozwój partnerstwa gospodarczego z Obwodem Grodzieńskim.

Obwód mohylewski zwiększa również współpracę z partnerami chińskimi. W 2013 roku obroty handlowe z Chinami wzrosły o 20,6% do 48 mln dolarów. Jak dotąd głównym eksporterem produktów z tego białoruskiego regionu na rynek chiński jest Mogilevkhimvolokno, OJSC. Jeszcze w 2004 roku Obwód Mohylewski podpisał umowę o nawiązaniu przyjaznych stosunków z Obwodem Henańskim. A w lipcu 2014 roku centrum administracyjne tego obwodu, miasto Zhengzhou, stało się bliźniakiem Mohylewa. W ramach tej współpracy międzyregionalnej mieszkańcy Mohylewa zaproponowali już "kilka projektów

¹¹⁰ Wiszniewskaja, obwód T. Grodzieński i obwód Gansu zgodziły się na współpracę w dziedzinie rolnictwa i budowy maszyn (w języku rosyjskim) / T. Wiszniewskaja // [Zasób elektroniczny]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Grodnenskaja-oblast-i-provintsija-Gansu-dogovorilis-sotrudniczat-v-sfere-APK-i-mashinostroenii_i_673490.html.

inwestycyjnych, które odnoszą się do rozwoju infrastruktury Mohylewa - budowę parku wodnego, stadionu piłkarskiego, kompleksu hotelowego"¹¹¹. W tym samym czerwcu 2014 roku strona białoruska na szczepku rządowym zaproponowała chińskim partnerom "przedyskutować projekt umowy o utworzeniu produkcji politereftalanu etylenu w USC "Mohylewskimvolokno".¹¹²którego projekt budowlany jest nadal w trakcie realizacji.

O poważnych zamiarach Mohylewa, aby znacząco zintensyfikować chiński wektor współpracy z partnerami zagranicznymi, świadczy również fakt podpisania we wrześniu 2014 roku umowy partnerskiej z centrum administracyjnym obwodu Jiangsu - miastem Nanjing, położonym w dolnym biegu rzeki Jangcy we wschodniej części kraju. Dokument ten "jest pierwszym krokiem w kierunku podpisania kolejnej umowy partnerskiej"¹¹³. We współpracy z obwodem mohylewskim strona chińska wyróżnia dostawy żywności i produktów rolnych do Chin jako obiecujący kierunek, a w planie inwestycyjnym jest zainteresowana realizacją takich propozycji jak "budowa cukrowni w pobliżu Czausów, przetwarzanie złóż torfu w powiecie czerniowieckim, utworzenie centrum dystrybucyjnego w pobliżu Mohylewa, a także szereg projektów dotyczących energii odnawialnej"¹¹⁴.

Należy zauważyć, że Prowincja Jiangsu stopniowo rozszerza swoją obecność w innych regionach Białorusi. Tak więc w kwietniu 2014 r. został podpisany protokół o zamiarze współpracy w sferze handlowej i gospodarczej, kulturalnej i społecznej przez Powiatowy Komitet Wykonawczy Mozyr i Ludowy Rząd Xuzhou, który znajduje się na terenie prowincji. Jednocześnie strony określiły na wysokim szczepku dwa sposoby współpracy między obwodami Białorusi i Jiangsu. Pierwszy z nich "zakłada wejście największych przedsiębiorstw Chin do stolicy białoruskich spółek akcyjnych i tworzenie na ich platformie nowoczesnych gałęzi przemysłu". Drugim jest inwestowanie

¹¹¹ Evmen'kova, Yu. Chiński Zhengzhou stał się bliźniakiem Mohylewa. // [Zasoby elektroniczne] - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Kitajskij-Chzhenchzhou-stal-pobratimom-Mogileva_i_672316.html.

¹¹²Michaił Miasnikowicz spotkał się z przedstawicielami rządu i środowisk biznesowych Chińskiej Republiki Ludowej / O.Emelyanova // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5588>.

¹¹³ Emelyanova, O.Mogilev zawarł umowę o nawiązaniu stosunków partnerskich z chińskim Nanjingiem / O.Emelyanova // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Mogilev-zakljuchil-dogovor-ob-ustanovlenii-partnerskix-otnoshenij-s-kitajskim-Nankinom_i_681610.html.

¹¹⁴ Kulyagin, S. China jest zainteresowany zakupem żywności na Białorusi i inwestowaniem w przetwórstwo - Tsui Tsimin / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Kitaj-zainteresovan-pokupat-produkty-pitanija-v-Belarusi-i-investirovat-v-pererabotku---Tsuj-Tsimin_i_685369.html.

białoruskich organizacji w obwodzie Dżiangsu w tworzenie wspólnych przedsięwzięć"¹¹⁵. Również tutaj możliwe są różnorodne inwestycje sektorowe: od maszyn rolniczych i traktorów po farmaceutyki i wzajemne zaopatrzenie w towary. A dostawy produktów rolnych, włókna lnianego, suszonych produktów mlecznych, żywności dla dzieci z Białorusi do Jiangsu zostały już określone jako priorytetowe obszary współpracy dwustronnej. Prezentacja Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego odbyła się w Jiangsu w maju 2014 r. W imprezie wzięli udział przedstawiciele prawie 120 firm z Nanjing i Xuzhou. W ramach tego wydarzenia chińscy uczestnicy zwrócili szczególną uwagę na "ożywienie kierunku gospodarczego Jedwabnego Szlaku, którego wschodnią bramą jest Prowincja Jiangsu, a Białoruś jest postrzegana jako uczestnik zachodnio-wschodniego korytarza tej drogi"¹¹⁶.

Potencjał miasta Szanghaj wydaje się bardzo znaczący w zakresie intensyfikacji międzyregionalnej współpracy białorusko-chińskiej, gdzie istnieją znaczne możliwości "promocji białoruskich produktów na rynku szanghajskim, zwiększenia aktywności inwestycyjnej chińskich firm na Białorusi, w tym stworzenia wspólnych innowacyjnych produkcji w ramach Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego"¹¹⁷. Jednak udział w rozwoju partnerstwa między obwodami Białorusi i Chin w prowincji Żejang będzie miał prawdopodobnie żywy charakter badawczy, o czym świadczy centrum współpracy naukowo-technicznej "Białoruś - Żejang", które zostało otwarte w maju 2014 roku na Białoruskim Uniwersytecie Państwowym. Strony podpisały również porozumienie w sprawie otwarcia wspólnego laboratorium do tworzenia produktów przyjaznych środowisku i transferu "zielonych technologii", które będzie prowadzić badania w zakresie ekologii i rozwoju produktów, technologii i materiałów bezpiecznych dla środowiska. Przewiduje się, że "białoruski oddział tej struktury będzie działał na bazie Instytutu Badawczego Problemów Fizyczno-Chemicznych BSU, natomiast chiński będzie się znajdował na Uniwersytecie Zhejiang Shuzhen"¹¹⁸.

¹¹⁵ Anatoly Tozik spotkał się z delegacją z Xuzhou (Chiny) [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5511>.

¹¹⁶ Potencjał chińsko-białoruskiego parku przemysłowego jest przedstawiony w chińskiej prowincji Jiangsu [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Potencial-Kitajsko-beloruskogo-industrialnogo-parka-predstavlen-v-kitajskoj-provintsii-Tszjansu_i_668315.html.

¹¹⁷ O spotkaniu Konsula Generalnego Białorusi w Szanghaju V. Matsela w Biurze Spraw Zagranicznych Ludowego Rządu Szanghaju [Zasób elektroniczny]. - - 2014. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/f5081605f988e4b0.html.

¹¹⁸ Białoruś i Chiny tworzą wspólne laboratorium do tworzenia produktów przyjaznych dla środowiska [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/society/Belarus-i-Kitaj-otkrojut-sovmestnuju-laboratoriju-dlja-sozdaniya-ekologicheski-chistyx-produktov_i_670216.html.

Podsumowując, chcemy przypomnieć, że "obecnie Białoruś i Chiny realizują ponad 20 dużych projektów. Na Białorusi działa ponad 40 przedstawicielstw i filii chińskich korporacji"¹¹⁹. Oczywiście jest, że nawet w krótkiej perspektywie czasowej ich liczba tylko się zwiększy. Dlatego też dziś staje się oczywiste: obwody białoruski i chiński mogą i powinny otworzyć nowe poziomy wzajemnych relacji, biorąc pod uwagę takie czynniki, jak utworzenie Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej i wdrożenie strefy jedwabnego szlaku. Przedstawiciele międzynarodowego segmentu białoruskiego i chińskiego dziennikarstwa, przede wszystkim szczebla regionalnego, powinni pomóc im zrozumieć te skomplikowane procesy.

FOR AUTHOR USE ONLY

¹¹⁹ Michaił Mjasnikowicz i Anatolij Tozik odbyli spotkania robocze z przedstawicielem Chin w międzynarodowych negocjacjach handlowych Zhong Shan [Zasoby elektroniczne]. -- 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5609>.

Kompleksowe partnerstwo strategiczne - droga do innowacji i inwestycji

W styczniu 2014 r. Republika Białorusi i Chińska Republika Ludowa przyjęły program rozwoju kompleksowego partnerstwa strategicznego na lata 2014-2018, w którym określono priorytetowe obszary współpracy. Dokument ten stał się mapą drogową realizacji zadania postawionego przez szefów dwóch państw na najwyższym szczeblu w lipcu 2013 roku - wzniesienia białorusko-chińskiej współpracy na nowy poziom z naciskiem na inwestycje w nowoczesne projekty high-tech. Dotychczasowe doświadczenia współpracy dwustronnej między Mińskiem a Pekinem przekonująco pokazują, że strony już "przeszły od zwykłego handlu do realizacji projektów kredytowych i inwestycyjnych w różnych dziedzinach". Są wśród nich energia, obróbka drewna, budownictwo, transport i badania przestrzeni kosmicznej. Jednak <...> konieczne jest rozszerzenie współpracy w formie inwestycji bezpośrednich" .120

Z dostępnych statystyk wynika, że tempo białorusko-chińskiej współpracy inwestycyjnej nie jest jeszcze bardzo wysokie: "W ostatnich latach Białoruś otrzymała około 50 miliardów dolarów bezpośrednich inwestycji zagranicznych. <...> Przy tym, tylko 195 milionów dolarów pochodziło z Chin" . Dlatego też strona białoruska jest bardzo jasna w tym względzie: "Chcielibyśmy, aby Chiny bardziej aktywnie inwestowały w gospodarkę Białorusi inwestycje bezpośrednie, rozwijając ten kierunek"¹²¹. Należy podkreślić, że w 2014 r. strony podjęły szereg istotnych kroków w celu realizacji dużych wspólnych projektów systemowych. Jeśli chodzi o najbardziej obiecujące kierunki w tym zakresie, "Projektem nr 1 jest Chińsko-Białoruski Park Przemysłowy. <...> Projekt nr 2 na dziś to budowa zakładu produkującego samochody" .

Jeśli chodzi o pierwszy z tych projektów, jego realizacja, jak wierzone w Mińsku, "otwiera perspektywy dla wprowadzenia wysokich technologii, a także najlepszych światowych praktyk w biznesie, zarządzaniu, budowie i zarządzaniu

¹²⁰ Aleksander Łukaszenko odbył spotkanie z przedstawicielami chińskich środowisk biznesowych [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/aleksandr-lukashenko-provel-vstrechu-s-predstaviteljami-delovyx-krugov-kitaja-9061/.

¹²¹ Aleksander Łukaszenko spotkał się z członkiem Biura Politycznego Komitetu Centralnego CPC Meng Jianzhu [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/aleksandr-lukashenko-vstretilsja-s-chlenom-politbjuro-tsk-kpk-men-tszjanchzhu-7297/.

przedsiębiorstwami przemysłowymi¹²². W ciągu ostatnich kilku lat w tym zakresie została utworzona i działa już administracja i wspólna spółka na rzecz rozwoju parku, utworzono kapitał statutowy, opracowano i zatwierdzono ogólny plan obszaru, opracowano szczegółowy plan jego priorytetowego rozwoju, a także wykonano prace mające na celu przyciągnięcie inwestorów z największych znanych firm. Ostateczny cel wygląda bardzo kusząco - stworzyć nowe miasto, liczące do 155 tysięcy mieszkańców, w powiecie smolewiczyskim obwodu mińskiego, łączące w sobie infrastrukturę przemysłową, mieszkalną, społeczną i administracyjną.

W czerwcu 2014 roku odbyła się uroczystość wmurowania pierwszego kamienia w fundamenty tego parku przemysłowego, zwanego "Wielkim Kamieniem", i ogłoszono na wysokim szczeblu, że pierwsza produkcja pojawi się tu już w 2015 roku. Jednocześnie "nie będzie problemów z mieszkańcami: w portfelu znajduje się wiele ofert. <...> Nie tylko chińskie firmy, ale również tajwańskie, południowokoreańskie, japońskie i europejskie deklarują chęć zostania mieszkańcami parku" . Mogą je przyciągać dość korzystne warunki zawarte w koncepcji parku: dogodna infrastruktura dla rozwoju biznesu, znaczne ulgi podatkowe przez długi okres czasu, a mianowicie - przez pierwsze 10 lat nie są pobierane żadne podatki, a przez kolejne 10 lat 50 procent. A cały okres budowy Great Stone Park to 30 lat. A wiadomo już, że na jego terytorium będzie można prowadzić około 15 rodzajów działalności gospodarczej, w tym "produkcję wyrobów farmaceutycznych, urządzeń biurowych, sprzętu komputerowego, przyrządów pomiarowych, urządzeń i sprzętu optycznego, zegarków, badań, rozwoju i prac eksperymentalnych i technologicznych w dziedzinie elektroniki, farmacji, chemii precyzyjnej, inżynierii mechanicznej, biotechnologii, nowych materiałów"¹²³. W celu przyspieszenia budowy parku przemysłowego pod koniec września 2014 roku podpisano porozumienie, zgodnie z którym rząd chiński udzielił stronie białoruskiej "bezzwrotnej pomocy w wysokości 150 milionów chińskiego juana na przygotowanie i realizację

¹²² Aleksander Łukaszenko przeprowadził sesję w celu omówienia kwestii związanych z Parkiem Przemysłowym Chiny-Białoruś [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/aleksandr-lukashenko-provel-soveschanie-po-voprosam-kitajsko-belorusskogo-industrialnogo-parka-8027/.

¹²³ Administracja Parku Przemysłowego Velikij Kamen zidentyfikowała około 15 rodzajów działalności gospodarczej dla mieszkańców [Zasób elektroniczny]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Administratsija-industrialnogo-parka-Velikij-kamen-opredelila-okolo-15-vidov-hozdejatelnosti-dlja-rezidentov_i_685064.html.

projektu "Elektryfikacja terytorium priorytetowego rozwoju chińsko-białoruskiego parku przemysłowego¹²⁴".

Pierwszym mieszkańcem parku w czerwcu 2014 r. była chińska firma "Huawei" - jeden z trzech największych na świecie producentów i dostawców sprzętu telekomunikacyjnego dla operatorów stacjonarnych, mobilnych i optycznych sieci komunikacyjnych. Założona w 1988 roku, przybyła na Białorusi w 2003 roku, po otwarciu swojego przedstawicielstwa w Mińsku. Rok później podpisała pierwszy kontrakt na dostawę sprzętu dla operatora BelSel. Rok później został partnerem MTS, który dostarczył temu operatorowi telefonii komórkowej swój sprzęt do stworzenia sieci na terenie całej Białorusi. W 2007 roku pojawił się Bel Huaway Technologies LLC ze 100% kapitałem zagranicznym, gdzie na początku 2014 roku pracowało już ponad 150 pracowników. W tym samym 2007 roku RUE Beltelecom stał się odbiorcą sprzętu telekomunikacyjnego Huawei. Wszystkie te fakty wskazują, że rynek białoruski jest bardzo obiecujący dla tego producenta z Chin, co potwierdzają takie statystyki: "W 2013 roku chińska firma sprzedała na Białorusi ponad 300 tysięcy smartfonów. W przyszłości spodziewa się jedynie poprawy wyniku¹²⁵".

We wrześniu 2014 roku na bazie Wyższej Państwowej Szkoły Łączności w Mińsku otwarto centrum szkoleniowe "Huawei Technologie", w którym dwa laboratoria - inteligentne systemy nadzoru telewizyjnego i nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne - szkolą specjalistów z OAO "Promsvyaz", RUE "Beltelecom", EO VGKS. Dla tego centrum chińskie przedsiębiorstwo planuje dostarczyć nowe opracowania dla wspólnych projektów, dokumentację techniczną i sprzęt do badań technologicznych, a także wysłać swoich specjalistów do szkolenia studentów i nauczycieli na Białorusi. Według strony białoruskiej, otwarcie tego centrum szkoleniowego "pokazuje nowe podejście do zastępowania importu: produkcję na rosnące rynki we współpracy z liderami światowymi¹²⁶".

¹²⁴ Chiny przeznaczą 150 milionów juań chińskich dla Białorusi na realizację projektów pomocy technicznej i gospodarczej [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/KNR-vydelit-Belarusi-150-mln-kitajskix-juanej-na-realizatsiju-proektov-texniko-ekonomicheskoy-pomoschi_i_682405.html.

¹²⁵ Grigorowicz, T. Miałnikowicz zaproponował Huaweiowi współpracę w dziedzinie badań i rozwoju / T. Grigorowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Mjasnikovich-predlozil-Huawei-sotrudniczat-v-oblasti-nauchno-issledowatelskix-i-opytno-konstruktorskix-rabot_i_657949.html.

¹²⁶ Michaił Miałnikowicz wziął udział w otwarciu centrum szkoleniowego Huawei Tehnologies [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5678>.

Ciekawym obszarem współpracy tego chińskiego przedsiębiorstwa ze stroną białoruską może być również projekt stworzenia w Mińsku inteligentnego systemu transportowego, którego realizacja "poprawi wydajność transportu publicznego i bezpieczeństwo drogowe, a także zmniejszy emisję szkodliwych substancji do atmosfery¹²⁷". Co ważne, Huawei ma już doświadczenie w realizacji podobnych projektów w Chinach (Chengdu), a także w innych krajach - Tadżykistanie (Duszanbe), Mołdawii (Kiszyniów). W parku przemysłowym "Wielki Kamień" "Huawei" zakłada realizację projektu inwestycyjnego polegającego na stworzeniu centrum badań i rozwoju oraz opracowaniach projektowych.

Kolejnym mieszkańcem parku przemysłowego w dzielnicy Smolevichi w 2014 r. była chińska korporacja "ZTE", założona w 1985 r. i obecnie zajmująca wiodącą pozycję na świecie w produkcji sprzętu telekomunikacyjnego i dostawie gotowych rozwiązań sieciowych. ZTE jest obecna na białoruskim rynku telekomunikacyjnym od 2001 roku, gdzie najpierw otworzyło przedstawicielstwo, potem spółkę zależną, a dziś dostarcza na Białoruś "sprzęt telekomunikacyjny w Beltelecomie RUE, telefony komórkowe w standardzie GSM i 3G do operatorów Velkom, MTC, Life, a także sprzęt do dostępu do Internetu"¹²⁸. W parku przemysłowym "Great Stone" korporacja z pomocą LLC "Fabryka Sprzętu Telekomunikacyjnego", której założycielem jest, planuje zorganizować produkcję nowoczesnego sprzętu telekomunikacyjnego dla operatorów telefonii komórkowej i przewodowej, elementów systemów transportowych, a także transportu elektrycznego i połączonych źródeł zasilania. W szczególności mamy tu na myśli system monitorowania przepływów logistycznych w oparciu o technologie RFID oraz projekt kompleksowej modernizacji infrastruktury największego państwowego operatora kablowego. Innymi słowy, "mówimy tu o dość skomplikowanych i kosztownych projektach. Ich koszt szacuje się na około 300 milionów dolarów"¹²⁹.

Perspektywy pojawienia się nowych mieszkańców w 2015 roku w Parku Przemysłowym Veliki Kamen wyglądają dość obiecująco, ponieważ "zostały już podpisane umowy na realizację projektów w parku przez potencjalne firmy-

¹²⁷ Michaił Mjasnikowicz spotkał się z przedstawicielami chińskiej firmy Huawei [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5436>.

¹²⁸ Grigorovich, T. Chiński ZTE zostanie rezydentem Sino-Białoruskiego Parku Przemysłowego / T. Grigorovich // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Kitajskaja-ZTE-stanet-rezydentom-Kitajsko-beloruskogo-industrialnogo-parka_i_657830.html.

¹²⁹ Michaił Miasnikowicz spotkał się z delegacją chińskiej korporacji ZTE [Electronic Resource]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5435>.

rezydentów: UE "Irridio Motors" (Rumunia), ZAO "F-SynteZ", JSC "Grindeks" 130(Łotwa), "China Huadian Engineering" (Chiny). <...> Dochody bezpośrednich inwestycji zagranicznych z tych firm spodziewane są po powstaniu infrastruktury inżynieryjnej i transportowej".

Mówiąc o drugim co do wielkości białorusko-chińskim projekcie inwestycyjnym, który jest realizowany w powiecie Borysowskim obwodu mińskiego i obejmuje "budowę i uruchomienie zakładu produkcji samochodów oraz urządzeń dla wewnętrznej i zewnętrznej infrastruktury inżynieryjnej i transportowej"¹³¹¹³². Te liczby wymownie świadczą o tym, że ten projekt naprawdę otwiera nową stronę białorusko-chińskiej interakcji: "To rzeczywiście inwestycyjna faza naszej współpracy"¹³³.

Do tego możemy dodać, że obiekt ten będzie budowany w dwóch etapach. Pierwszym etapem jest "budowa osobnego zakładu o zdolności produkcyjnej 60 tys. sztuk rocznie z utworzeniem produkcji w zakresie spawania, malowania i montażu karoserii do 1 stycznia 2017 roku". Do tego czasu planuje się sprowadzenie poziomu lokalizacji do 30%, a do końca 2018 r. - zwiększenie tego poziomu do 50%"¹³⁴. W międzyczasie Borysów zrealizował wstępną fazę projektu polegającą na stworzeniu zakładu montażowego dla samochodów osobowych o wydajności 10 tys. pojazdów rocznie. Pierwszy samochód został zmontowany tutaj w lutym 2013 roku. W okresie styczeń-wrzesień 2014 r. BelGi sprzedał około 7,5 tys. samochodów, z czego 5,5 tys. zostało wysłanych do Rosji i Kazachstanu. Firma posiada już swoje centra handlowe we wszystkich ośrodkach regionalnych i głównych miastach Białorusi. Z ich pomocą w 2015 roku planowane jest zwiększenie sprzedaży samochodów na rynku krajowym z dwóch do trzech tysięcy. I w sumie w tym roku wyprodukowanych zostanie 12845 samochodów. Dlatego "teraz BelGi poszukuje nowych rynków, Tadżykistan, Turkmenistan, Uzbekistan, Kirgistan, Armenia, Gruzja,

¹³⁰ ZTE i Huawei rozpoczną projekty w Great Stone Industrial Park w 2015 roku [Electronic Resource]. -- 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/tech/ZTE-i-Huawei-nachnut-realizatsiju-proektov-v-industrialnom-parke-Velikij-kamen-v-2015-godu_i_690459.html.

¹³¹ Komentarz do Dekretu nr 35 z dnia 16 stycznia 2014 roku. [Zasoby elektroniczne] -- 2014. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/kommentarij-k-ukazu-35-ot-16-janvarja-2014-g-7853/.

¹³² Aleksander Łukaszenko zlecił pełną realizację projektu produkcji samochodów osobowych na Białorusi [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/aleksandr-lukashenko-poruchil-v-polnom-objeme-realizovat-proekt-po-proizvodstvu-v-belarusi-legkovyx-7824/.

¹³³ Michaił Mjasnikowicz spotkał się z kierownictwem korporacji i "Gili" [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5715>.

¹³⁴ "BelGi spodziewa się sprzedać co najmniej 3 tys. samochodów [Zasoby elektroniczne] na rynku krajowym w 2015 roku. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/BelDzhirasschityvaet-v-2015-godu-prodat-na-vnutrennem-rynke-ne-menee-3-tys-avtomobilej_i_684404.html.

Azerbejdżan i Mołdawia są rozwijane jako opcje¹³⁵. Ciekawym uzupełnieniem tego projektu może być realizacja propozycji białoruskiego rządu firmy "Geely", aby "rozważyć możliwość zbudowania na terenie Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego przedsiębiorstwa zajmującego się produkcją części samochodowych".¹³⁶co mogłoby otworzyć nowe innowacyjne aspekty białorusko-chińskiego partnerstwa inwestycyjnego.

O tym, że różne rezerwy współpracy inwestycyjnej między oboma krajami zostaną aktywnie wykorzystane w 2015 roku, świadczy fakt, że we wrześniu 2014 roku Ministerstwo Finansów Białorusi i Państwowy Bank Rozwoju Chin podpisały protokół ustaleń, w którym strony uzgodniły otwarcie dwóch długoterminowych linii kredytowych w wysokości do 1 mld dolarów na 15 lat, w tym pięcioletniego okresu karencji. Środki z tych linii kredytowych zostaną wykorzystane "na realizację projektów inwestycyjnych na terenie Republiki w zakresie transportu, energetyki, przemysłu, małej i średniej przedsiębiorczości"¹³⁷.

W szczególności są to chińskie inwestycje w sektorze transportu i logistyki Białorusi, przedsiębiorstwa produkujące tabor kolejowy i statki dla żeglugi śródlądowej, a także firmy specjalizujące się w międzynarodowym transporcie drogowym. W dziedzinie transportu kolejowego szczególne znaczenie mają "wspólne prace nad rozwojem trasy lądowej dla przewozu towarów szybkimi pociągami kontenerowymi z Chin do Europy, a także udział strony chińskiej w rozwoju szybkiego transportu kolejowego w Republice Białorusi"¹³⁸. W związku z tym już teraz szczegółowo omawiane są pojawiające się możliwości współpracy białorusko-chińskiej w zakresie budowy kolei na Polesiu, modernizacji infrastruktury w celu zwiększenia szybkości przewozów kolejowych, a także "organizacji szybkiego ruchu kolejowego w kierunku Pekin-Moskwa-Mińsk-Brześć z dostępem do krajów Europy Zachodniej"¹³⁹. W grudniu 2014 roku

¹³⁵ Obwód miński zwiększył eksport w 2015 roku kosztem wagonów Geely i pociągów Stadler [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/regions/Minskaja-oblast-v-2015-godu-uvlechit-eksport-za-schet-avtomobilej-Geely-i-poezdov-Stadler-i-690421.html.

¹³⁶ Anatoly Tozik spotkał się z kierownictwem Geely [Zasobów Elektronicznych]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5470>.

¹³⁷ Chiny udzielią Białorusi pożyczki w wysokości do 1 miliarda dolarów na realizację projektów inwestycyjnych [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Kitaj-vydelit-Belarusi-kredyty-na-summu-do-1-mlrd-na-realizaciju-investproektov-i-681417.html.

¹³⁸ Białoruś wzywa Chiny do bardziej aktywnego inwestowania w sektor transportu i logistyki [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Belarus-prizyvaet-Kitaj-aktivnee-investirovat-v-transportno-logisticheskij-sektor-i-687942.html.

¹³⁹ Anatoly Tozik spotkał się z kierownictwem chińskiej grupy inżynierii kolejowej CREC [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5787>.

osiągnięto porozumienie pomiędzy Białoruską Koleją i Chińską Grupą Kolejową CREC o długoterminowej współpracy i opracowaniu kwestii organizacji produkcji sprzętu specjalnego na terenie Parku Przemysłowego "Wielki Kamień".

Mówiąc o perspektywach współpracy inwestycyjnej Białorusi i Chin w sektorze energetycznym, należy przede wszystkim przypomnieć, że od 2008 roku oba kraje realizują wspólne projekty o wartości ponad 1,5 miliarda dolarów. Szczególnym zainteresowaniem cieszy się dziś projekt "Budowa EJ w Republice Białorusi". Capacity Output and Communication with the Energy System", który jest szacowany na 340 milionów dolarów, różni się od projektów już realizowanych po stronie chińskiej tym, że ma na celu zwiększenie niezawodności całego systemu energetycznego naszego kraju i poziomu bezpieczeństwa energetycznego kraju. W szczególności projekt "przewiduje budowę 1,033 tys. km napowietrznych linii energetycznych 330 kV w obwodzie grodzieńskim, mińskim i witebskim, przebudowę 672,4 km istniejących linii energetycznych 110-330 kV, przebudowę 4 stacji z budową ogniw 330 kV w Mińsku, Rossim, Stołbcach i Smorgonie, budowę nowej stacji 330 kV "Postawy", instalację drugiego autotransformatora w stacji 330 kV "Smorgon"¹⁴⁰.

Kolejnym interesującym obszarem współpracy w sektorze energetycznym jest Porozumienie o współpracy w dziedzinie energetyki wodnej podpisane w 2014 roku w Pekinie przez Ministerstwo Energetyki Białorusi i Chińską Narodową Spółkę Akcyjną z ograniczoną odpowiedzialnością za import i eksport kompletnych urządzeń (firma COMPLANT). Dokument ten potwierdza intencję stron do kontynuowania współpracy "w realizacji przez COMPLANT projektów inwestycyjnych na rzecz budowy elektrowni wodnych na Białorusi"¹⁴¹. W tym przypadku mówimy o schemacie "budowa - eksploatacja - przesył".

W sferze przemysłowej uwagę zwraca projekt "wielka chemia", który będzie realizowany przez JSC "Mogilevkhimvolokno" i JSC "Chińska korporacja inżynierska SAMSE" i dotyczy budowy jednostki ciągłej polikondensacji politereftalanu etylenu z bezpośrednim formowaniem włókna i produkcją przędz technicznych: "Po realizacji tego projektu zdolności produkcyjne fabryki zostaną

¹⁴⁰ Białoruś i Chiny realizują wspólne projekty w sektorze energetycznym o wartości 1,5 miliarda dolarów [Zasoby elektroniczne]. -- 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Belarus-i-Kitaj-realizujut-sovmestnye-proekty-v-energetike-na-15-mlrd-i-661745.html

¹⁴¹ Chińskie przedsiębiorstwo COMPLANT jest zainteresowane budową elektrowni wodnych na Białorusi [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Kitajskaja-kompanija-COMPLANT-zainteresovana-v-stroitelstve-gidroelektrostansij-v-Belarusi-i-672967.html.

zwiększone w 1,5 raza do 200 tys. ton poliestru rocznie, a wydatki na energię elektryczną spadną ponad 2,5 raza"¹⁴².

Chińska korporacja CITIC Construction, której wizytówką jest wybudowany przez nią w Pekinie Narodowy Stadion Olimpijski, również planuje przejść od działalności kontraktowej do inwestycyjnej na Białorusi, natomiast w naszym kraju jest znana z realizacji trzech dużych projektów w cementowniach. Teraz mówimy o ewentualnej budowie zakładu do produkcji sody kalcynowanej o wydajności 200 tys. ton rocznie, w którym strona chińska "planuje zainwestować 15% wartości kontraktu tego projektu"¹⁴³. Ważne jest również to, że w połowie 2014 roku zostaną poruszone kwestie proceduralne dotyczące utworzenia wspólnego białorusko-chińskiego przedsiębiorstwa inżynierskiego z "CITIC Construction", które otwiera znaczną część prac projektowych, przede wszystkim w parku przemysłowym "Great Stone".

Kolejny nowy projekt z tą korporacją otwiera trzy obszary współpracy - budowę instalacji do skraplania gazu ziemnego, stworzenie sieci kriogenicznych stacji paliw, a także produkcję urządzeń do zbiorników gazu, urządzeń do tłocznicy gazu oraz modernizację silników samochodowych. "Obecnie rozważa się możliwość budowy instalacji do skraplania gazu ziemnego w Kobrynie"¹⁴⁴.

W 2014 r. zasadniczo osiągnięto również porozumienie ¹⁴⁵z największym funduszem inwestycyjnym na świecie, China Investment Corporation, utworzonym w 2007 r. przez rząd chiński w celu inwestowania w projekty zagraniczne. Ta korporacja inwestycyjna specjalizuje się w inwestycjach bezpośrednich zarówno w instrumenty finansowe, jak i w obiekty sektora realnej gospodarki. Na Białorusi znany jest z tego, że jest jednym ze współinwestorów projektu budowy kompleksu hotelowego "Pekin" w Mińsku. Należy założyć, że w 2015 r. lista takich projektów inwestycyjnych w naszym kraju przy pomocy "CIC" zostanie znacznie poszerzona.

¹⁴² Grygorowicz, T. Mjasnikowicz zaproponował partnerom chińskim rozszerzenie projektu inwestycyjnego budowy celulozowni siarczanów bielonych w Swietłogorsku CKK / T. Grygorowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Mjasnikowich-predlozhit-kitajskim-partneram-rasshirit-investproekt-stroitelstva-zavoda-belenoj-sulfatnoj-tselljulozyna-Svetlogorskoma-TsKK_i_657475.html.

¹⁴³ Grigorowicz, T. Chiński CITIC przechodzi z działalności kontraktowej na Białorusi do działalności inwestycyjnej / T. Grigorowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: [http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Kitajskaja-SITIC-perexodit-ot-podrzadnoj-dejatelnosti-v-Belarusi-k-investitsionnoj_i_657576.html](http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Kitajskaja-SITIC-perexodit-ot-podrzadnoj-dejatelnosti-v-Belarusi-k-inwestitsionnoj_i_657576.html).

¹⁴⁴ A. Tozik i P. Prokopowicz spotkali się z kierownictwem firmy "CITIC Construction" (Chiny) [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5570>.

¹⁴⁵ Michaił Miasnikowicz prowadził rozmowy z kierownictwem chińskiej korporacji inwestycyjnej CIC [Electronic Resource]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5378>.

Strona białoruska ma duże nadzieje na zacieśnienie współpracy inwestycyjnej z Chińską Krajową Korporacją Współpracy Gospodarczej z Zagranicą (CNEC), która już zrealizowała w naszym kraju dwa duże projekty w sektorze energetycznym - przebudowę elektrociepłowni 2 i 5 w Mińsku, a także wspólnie z białoruskimi partnerami buduje elektrownię w Wenezueli. Oczekuje się, że w 2015 roku korporacja zwiększy swój udział w projektach modernizacji przedsiębiorstw przemysłu lekkiego na Białorusi.¹⁴⁶a także uruchomienie produkcji farmaceutycznej na terenie Parku Przemysłowego Great Stone.

Zadanie zintensyfikowania białorusko-chińskiej współpracy inwestycyjnej ma również duże znaczenie dla sfery naukowo-technicznej, w której współdziałanie w ostatnich latach rozwija się dość aktywnie i dynamicznie. I tak w 2014 roku Białoruski Uniwersytet Państwowy i Instytut Petrochemii Akademii Nauk w Heilongjiang podpisały cztery umowy na prowadzenie badań w zakresie kompatybilności materiałów organicznych i nieorganicznych, wspierania tworzenia kompozycji fosforanowych wzmocnionych włóknami węglowymi, a także syntezy i późniejszego określania właściwości nowych kompozycji chemicznych. Organizacyjne wsparcie i kontrolę tych prac powierzono Białorusko-Chińskiemu Centrum Innowacji BSU, a strona białoruska "zaangażowała naukowców z Instytutu Badań Problemów Fizycznych i Chemicznych BSU, Wydziału Chemicznego i Instytutu Badań Stosowanych Problemów Fizycznych BSU"¹⁴⁷

W tym samym roku 2014 Białoruski Uniwersytet Państwowy otworzył centrum współpracy naukowo-technicznej "Białoruś - Żejang", którego celem jest rozwój więzi naukowych z organizacjami przemysłowymi i szkołami wyższymi tej chińskiej prowincji. Należy zaznaczyć, że w ciągu ostatnich dwóch lat Białoruski Uniwersytet Państwowy we współpracy z uniwersytetami Obwodu Żejang zrealizował już trzy projekty, z których dwa objęte są międzypaństwowym białorusko-chińskim programem współpracy w dziedzinie nauki i techniki. "Jednym z osiągnięć - "Skuteczne powłoki antykorozyjne dla statków morskich" - jest wspólna praca specjalistów z BSU i Zhejiang Oceanographic University. Dwa pozostałe projekty miały na celu zbadanie technologii tworzenia nowych,

¹⁴⁶ Anatoly Tozik spotkał się z kierownictwem China National Economic Cooperation Corporation [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5449>.

¹⁴⁷ W BSU podpisano cztery umowy z Chińskim Instytutem Petrochemii Akademii Nauk w Heilongjiang. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/society/Chetyre-kontrakta-s-kitajskim-Institutom-nefteximii-Xejluntszjanskoj-akademii-nauk-podpisany-v-BGU_i_663892.html.

przyjaznych dla środowiska opakowań i materiałów dla przemysłu spożywczego"¹⁴⁸.

O wysokim poziomie naukowym tych osiągnięć świadczy następujący fakt: kierownik laboratorium Instytutu Problemów Fizycznych i Chemicznych BSU D. V. Puszkina Grinshpan, który uczestniczył w dwóch wspólnych projektach z Uniwersytetem Zhejiang - tworzeniu biodegradowalnych materiałów do pakowania żywności (folii) oraz badaniach nad biodegradowalnymi produktami z polimeru naturalnego chityny, został sklasyfikowany wśród 35 najlepszych ekspertów zagranicznych z 39.000 ekspertów z 18 krajów pracujących w Prowincji Zhejiang, a w listopadzie 2014 r. otrzymał nagrodę "Zachodnie Jezioro Przyjaźni", która "jest przyznawana zagranicznym naukowcom, którzy wnieśli znaczący wkład w rozwój edukacji, nauki i kultury w Prowincji Zhejiang"¹⁴⁹.

Współpraca pomiędzy Białoruskim Uniwersytetem Państwowym a Politechniką Dalijską rozwija się owocnie, która w 2014 roku po raz pierwszy w swojej historii utworzyła specjalny fundusz wspierający współpracę z BSU. Obecnie strony zajmują się kwestią utworzenia białorusko-chińskiego centrum szkoleniowego. W związku z tym strona chińska zaproponowała "rozważenie jako platformy dla takiego ośrodka nowy oddział Uniwersytetu w Prowincji Liaoning, otwarty w 2013 r. i przeznaczony dla 10 tys. studentów"¹⁵⁰.

Intensywnie rozwijają się więzi z chińskimi partnerami również Białoruski Narodowy Uniwersytet Techniczny, który ma "ponad 20 umów w dziedzinie edukacji i nauki z chińskimi uniwersytetami"¹⁵¹. W BNTU aktywnie działa Chińskie Centrum Kulturalno-Oświatowe "Szanghaj-2007", a w strukturze technoparku "Politechnika" funkcjonuje białorusko-chińskie centrum współpracy z pięcioma chińskimi obwodami. Działa tu również wspólne białorusko-chińskie przedsiębiorstwo "Innowacje w budownictwie drogowym". Naturalną kontynuacją tych białorusko-chińskich stosunków było otwarcie w październiku 2014 roku Instytutu Nauki i Technologii Konfucjusza na BNTU. Partnerem w

¹⁴⁸ Białoruś i Chiny otworzą wspólne laboratorium do tworzenia produktów przyjaznych dla środowiska [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/society/Belarus-i-Kitaj-otkrojut-sovmestnuju-laboratoriju-dlja-sozdanija-ekologicheski-chistyx-produktov_i_670216.html.

¹⁴⁹ Białoruski uczonec po raz pierwszy otrzymał nagrodę "Zachodnie Jezioro Przyjaźni" chińskiej prowincji Zhejiang [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/society/Beloruskij-uchenyj-vpervye-udostoen-nagrady-Zapadnoe-ozero-Druzhba-kitajskoj-provintsii-Chzhetszjan_i_686410.html.

¹⁵⁰ Anatoly Tozik spotkał się z rektorem Politechniki Dalijskiej (ChRL) [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5692>.

¹⁵¹ W BNTU otwarto Instytut Nauki i Technologii Konfucjusza [Zasoby Elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/society/V-BNTU-otkrylsja-institut-Konfutsija-po-nauke-i-technike_i_683736.html.

tym projekcie ze strony chińskiej był jeden z wiodących uniwersytetów technicznych Chin - North-Eastern University, który znajduje się w mieście Shenyang - stolicy północno-wschodniej prowincji Liaoning. Pojawienie się tej struktury jest szczególnie ważne dla rozwoju naukowego i technicznego obu krajów, ponieważ system instytutów Konfucjusza na Białorusi zapewnia wsparcie edukacyjne, naukowe i informacyjne dla całego kompleksu dwustronnych stosunków między Białorusią i Chinami.

Na tle powyższych faktów, które świadczą o znacznym zacieśnieniu współpracy naukowo-technicznej pomiędzy Białorusią i Chinami w ostatnim czasie, nadszedł czas, aby strony zadeklarowały w 2014 roku zamiar utworzenia funduszu joint venture, który pozwoliłby "finansować białorusko-chińskie przedsięwzięcia i projekty innowacyjne w celu stworzenia przemysłu zaawansowanych technologii"¹⁵². Należy wierzyć, że pojawienie się takiego instrumentu współpracy przyczyni się jedynie do realizacji komponentu innowacyjno-inwestycyjnego "Programu rozwoju kompleksowego partnerstwa strategicznego Republiki Białorusi i Chińskiej Republiki Ludowej na lata 2014-2018", przyjętego w styczniu 2014 roku.

¹⁵² Białoruś i Chiny planują utworzenie funduszu joint venture [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Belarus-i-Kitaj-planirujut-sozdat-sovmestnyj-venchurnyj-fond_i_671882.html.

FOR AUTHOR USE ONLY

Jedwabny Szlak Pasa Gospodarczego w kontekście kompleksowego partnerstwa strategicznego

We wrześniu 2013 r. prezydent Xi Jinping z Chińskiej Republiki Ludowej podczas wizyty państwowej w Kazachstanie zaproponował ożywienie legendarnego Wielkiego Jedwabnego Szlaku jako nowego modelu współpracy między Chinami a Azją Środkową, Bliskim Wschodem i Europą, jako nowej "inicjatywy współpracy i koncepcji rozwoju"¹⁵³.

Przypomnijmy, że sam termin "Jedwabny szlak" został wprowadzony do obiegu naukowego w 1877 r. przez niemieckiego geografa i geologa F. Richtgofena w jego klasycznej pracy "Chiny". Tak określił rozgałęzione sieci dróg karawanowych, które pojawiły się w drugiej połowie II wieku p.n.e. i przecinały Europę i Azję od Morza Śródziemnego po Chiny. Przeszły one przez terytorium współczesnych Chin, Kirgistanu, Kazachstanu, Mongolii, Indii, Turcji, Iranu, Grecji i krajów Zakaukazia.

Istniejący do XVI wieku i przestał istnieć dopiero wraz z otwarciem szlaków morskich, Wielki Jedwabny Szlak stał się jednak "symbolem stosunków między Zachodem a Wschodem"¹⁵⁴. Służyła ona przecież nie tylko jako środek rozwoju gospodarczego i handlu, ale także przyczyniała się do dialogu kultur, wymiany informacji, rozwoju stosunków międzycywilizacyjnych. "Zaletą miast położonych na Wielkim Jedwabnym Szlaku była tolerancja, spokojne sąsiedztwo różnych religii, szacunek dla zwyczajów i tradycji innych ludzi, ponieważ każdy podróżujący kupiec mógł w nich przestrzegać przymierzy swojej kultury ludowej"¹⁵⁵.

Tendencje w globalnym rozwoju cywilizacji ludzkiej w drugiej połowie XX wieku zaktualizowały poszukiwania i "tworzenie nowych możliwości rozwoju stosunków handlowych między Azją i Europą, łącząc wysiłki wielu krajów, które znajdują się na różnych poziomach rozwoju gospodarczego i

¹⁵³ Cimin, C. Jeden plus jeden to więcej niż dwa! / II. Cimin. // [Zasoby elektroniczne] - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/person/interview/Tsuj-Tsimin_i_514671.html

¹⁵⁴ Ospanov, G.M. Nowoczesny etap rozwoju Wielkiego Jedwabnego Szlaku (w języku rosyjskim) / G.M. Ospanov // [Zasoby elektroniczne]. - - 2011. - URL: <http://articlekz.com/article/5557>.

¹⁵⁵ Orynabajew, E. Ożywienie Wielkiego Jedwabnego Szlaku: perspektywy z punktu widzenia współpracy kazachstańsko-chińskiej (w języku rosyjskim) / E. Orynabajew // [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://russian.people.com.cn/95181/8470443.html>.

rozwijają swoją drogę¹⁵⁶ polityczną". Powrót do tematu ożywienia Wielkiego Jedwabnego Szlaku od kultury rozpoczął się w 1988 r., kiedy to Organizacja Oświatowa, Naukowa i Kulturalna Narodów Zjednoczonych (UNESCO) ogłosiła 10-letni projekt "Zintegrowane studia na Jedwabnym Szlaku - Drogi Dialogu", który obejmował szerokie i wszechstronne studium historii cywilizacji, nawiązanie bliskich kontaktów kulturalnych między Wschodem i Zachodem oraz poprawę stosunków między licznymi narodami zamieszkującymi kontynent euroazjatycki. To właśnie w realizacji tego projektu wyrażono niezwykle aktualne dziś hasło: "Ożywienie Jedwabnego Szlaku jest odnowieniem milenijnego dialogu między cywilizacjami"¹⁵⁷. Konkretnym rezultatem tego projektu były dziesiątki konferencji naukowych i seminariów, filmy, wydane książki, broszury, artykuły, odrestaurowane zabytki archeologiczne i architektoniczne. Wypełniając swój mandat do zbierania i studiowania materiałów na temat badań nad ludnością zamieszkującą regiony położone wzdłuż Wielkich Jedwabnych Szlaków, projekt ten stał się "punktem odniesienia" UNESCO dla bardziej szczegółowych projektów, których istotą jest rewitalizacja i wspieranie konkretnych obszarów kultury na danym obszarze.

Temat ożywienia Wielkiego Jedwabnego Szlaku był kontynuowany przez: raport "Systemy transportu tranzytowego w nowo niepodległych i rozwijających się państwach Azji Środkowej i ich rozwijających się państwach tranzytowych: obecna sytuacja i propozycje przyszłych działań" przedstawiony na 49. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ jesienią 1994 r.; rezolucję "System tranzytowy w państwach Azji Środkowej nieposiadających dostępu do morza i rozwijających się państwach tranzytowych" przyjętą w 1996 r. na 51. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ. W dokumentach tych podkreślono znaczenie wysiłków krajów w zakresie dostępu do rynków światowych poprzez ustanowienie systemu tranzytowego na dużą skalę oraz wezwano kraje-donorów i organizacje zaangażowane w finansowanie projektów globalnych do "zapewnienia nowo niepodległym i rozwijającym się państwom odpowiedniej pomocy finansowej i technicznej w celu poprawy ich zdolności komunikacyjnych i tranzytowych"¹⁵⁸.

W październiku 2006 r. na posiedzeniu ministrów transportu Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Azji i Pacyfiku rząd Chin

¹⁵⁶ Fazilova, G. Revival of the Great Silk Way / G. Fazilova // [Zasoby elektroniczne]. -- 2011. - URL: <http://www.meso Eurasia.org/archives/3270>

¹⁵⁷ UNESCO i Wielki Jedwabny Szlak [Electronic Resource]. - - 2014. - URL: http://www.manzaratourism.com/ru/gsr_unesco.

¹⁵⁸ Chebotarev, A. Revival of the Great Silk Road (w języku rosyjskim) // A. Chebotarev, S. Bondartsev // [Zasoby elektroniczne]. - - 1999. - URL: http://www.ca-c.org/journal/cac-03-1999/st_07_chebotar.shtml.

zapropował wstępny program euroazjatyckich połączeń drogowych, którego główną ideą było zachęcenie poszczególnych krajów do dużych inwestycji w rozwój infrastruktury drogowej w celu przyspieszenia utworzenia trzech głównych szlaków wschód-zachód: północnego (Chiny-Kazachstan-Rosja-Europa); środkowego (Chiny-Kazachstan-Morze Kaspijskie); południowego (Chiny-Azja Środkowa); oraz Morza Kaspijskiego. Zdaniem uczestników spotkania, po uruchomieniu tych tras, "zblizają one znacznie Chiny i Azję Północno-Zachodnią do Azji Środkowej i Europy, tworząc korzystniejsze warunki dla rozwoju stosunków gospodarczych i handlowych między Chinami, Rosją i krajami Azji Środkowej, Południowej i Europy"¹⁵⁹.

Innymi słowy, inicjatywa Jedwabnego Szlaku Gospodarczego stanowi dziś długoterminową strategię współpracy handlowej i gospodarczej z niezakłóconym przepływem handlu międzynarodowego, potężną infrastrukturę logistyczną do szybkiej dostawy towarów z Azji do Unii Europejskiej, która pomoże zjednoczyć potencjał krajów o różnych systemach politycznych i będzie jednym z największych projektów naszych czasów. Świadczą o tym liczby. Oczekuje się, że projekt ten "obejmie 18 państw o populacji ponad 3 miliardy ludzi". Budowa nowych autostrad, linii kolejowych i rurociągów przyczyni się do rozwoju energetyki, rolnictwa, górnictwa, turystyki i wymiany kulturalnej".¹⁶⁰ Poprzez zbliżenie regionu Azji i Pacyfiku oraz Europy w zakresie zasad spójności i wzajemnego zaufania, równości i wzajemnych korzyści, tolerancji, wymiany doświadczeń i współpracy, zgodnie z głównymi tendencjami ery nowożytnej.

Same Chiny dostrzegają pięć aspektów zasadniczej treści tej inicjatywy, którymi są: harmonizacja polityki; rozwój połączeń transportowych; promowanie wzajemnego handlu; zapewnienie sprawnego obiegu pieniężnego, rozliczanie się w walutach krajowych i wzajemna wymiana walut; oraz intensyfikacja kontaktów między zwykłymi ludźmi. Należy zauważyć, że część naziemna tego projektu rozpoczyna się w mieście Xi'an - centrum administracyjnym prowincji Shaanxi, które w Chinach Środkowych, gdzie został już uruchomiony projekt urbanistyczny "Nowy punkt wyjścia dla pasa gospodarczego Jedwabnego Szlaku", który stał się swego rodzaju "mapą drogową" mającą na celu aktywizację i rozwój wzajemnie korzystnych stosunków handlowych. Co ciekawe, "rząd prowincji Shaanxi złożył już wniosek o budowę strefy wolnego handlu, która

¹⁵⁹ Odrodzenie Wielkiego Jedwabnego Szlaku w XXI wieku: od teorii do praktyki. Wspólny projekt Międzynarodowego Związku Transportu Drogowego i redakcji www.polpred.com. -- M., 2007. -- C. 7.

¹⁶⁰ Chiński projekt Jedwabnego Drogowego Pasa Gospodarczego interesuje Białoruś - IAC [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Kitajskij-proekt-ekonomicheskogo-pojasa-Shelkovogo-puti-predstavljaet-dlja-Belarusi-interes---IATs_i_690301.html.

miałaby zostać rozszerzona na kraje położone wzdłuż Jedwabnego Szlaku".¹⁶¹który rozciąga się od Xi'an na wschodzie do miast Lanzhou i Urumqi, odpowiednio ośrodków administracyjnych prowincji Gansu i autonomicznego regionu Xinjiang Uygur (XUAR). Następnie, skręcając na południowy wschód, pędzi przez Azję Środkową na Bliski Wschód i do Europy. Istnieją trzy główne scenariusze ożywienia Wielkiego Jedwabnego Szlaku.

Uczestnikami pierwszego z nich - "powolnego" - są państwa, przewoźnicy krajowi i inni operatorzy rynku, których celem jest realizacja krajowych projektów i programów mających na celu rozwój infrastruktury transportowej i transportu międzynarodowego, a także inicjatyw krajowych firm przewozowych na rzecz rozwoju transportu towarów między Europą a Azją. Zalety tego scenariusza są gwarantowane przez rozwój transportu na trasach euroazjatyckich w ramach krajowych - dla przewoźników krajowych, firm spedycyjnych i operatorów rynkowych. Główne trudności, jakie mogą się pojawić w tym przypadku to: brak inwestycji w krajowe ramy rozwoju infrastruktury i transportu międzynarodowego na trasie Europa-Azja; niespójność środków podjętych w celu rozwoju połączeń euroazjatyckich z podobnymi środkami podjętymi przez inne kraje tranzytowe; bariery na rynku międzynarodowego transportu drogowego, zwłaszcza na przejściach granicznych; trudności w przyciąganiu przepływu towarów.

Uczestnicy drugiego scenariusza - "umiarkowanego" - zjednoczenia krajów, wspólne projekty biznesowe pomysłodawców i innych operatorów rynkowych, realizujący cele regionalnej integracji transportowej, podpisywanie umów regionalnych, wspólny rozwój rynku transportowego pomiędzy Europą i Azją przez grupę zainteresowanych państw tranzytowych. Zalety tego scenariusza: w racjonalnym wykorzystaniu inwestycji mających na celu rozwój "wąskich gardeł" systemu transportu lądowego między Europą a Azją; w szerokim udziale biznesu z krajów regionu w rozwoju transportu na określonym kierunku i uzyskiwaniu z niego licznych efektów mnożnikowych; w gwarancjach swobody tranzytu i ułatwieniach w przekraczaniu granic poprzez realizację priorytetów integracyjnych i wykorzystanie instrumentów międzynarodowych. Do trudności w realizacji tego scenariusza należą: brak znanych marek wśród firm i uczestników projektów rozwoju transportu między Europą a Azją, co wymaga poważnego zaangażowania firmy PR; konieczność podjęcia wysiłków w celu

¹⁶¹ Elizarova, V. New Silk Road - platforma projektów integracyjnych (w języku rosyjskim) / V. Elizarova // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.inform.kz/rus/article/2659526>.

przyspieszenia usuwania barier i zapewnienia swobody tranzytu na trasach euroazjatyckich.

Wreszcie, trzeci - "intensywny" - scenariusz, w którym korporacje transnarodowe i organizacje międzynarodowe mogłyby i powinny stać się stronami w celu stworzenia globalnych konsorcjów przedsiębiorstw transportu drogowego i spedycji w celu wykonywania przewozów między Europą a Azją, zawierania umów lub konwencji pod auspicjami organizacji międzynarodowych w sprawie reżimów i warunków transportu lądowego na szlakach euroazjatyckich. Zaletami są tu znaczne nakłady inwestycyjne, które można w krótkim czasie przeznaczyć na rozwój transportu lądowego między Europą a Azją; przyciągnięcie znacznych ilości towarów dzięki efektowi skali i światowej renomy ponadnarodowych firm transportowych i spedycyjnych, które wejdą na rynek transportu euroazjatyckiego; stworzenie wiarygodnych ram instytucjonalnych dla takiego transportu poprzez powstanie umów lub konwencji zawieranych na poziomie organizacji międzynarodowych. Spodziewane zawłości tego scenariusza obejmują wymogi dotyczące wysokiego poziomu rozwoju infrastruktury transportowej i jednolitych standardów, gwarantowanej swobody tranzytu na całej trasie, praktycznie zielonego korytarza, gwarantowanej dostępności potencjalnych spedytorów towarowych oraz ewentualnego wycofania zysków z transportu do krajów pochodzenia.

Oczywiście prawdopodobieństwo, że każdy z tych scenariuszy zostanie pomyślnie zrealizowany, zależy od wielu czynników. A przede wszystkim stopień zainteresowania tymi krajami, które znajdują się w strefie ekonomicznej Jedwabnego Szlaku. Tak więc inicjatywa chińskich przywódców mająca na celu ożywienie Wielkiego Jedwabnego Szlaku spotkała się z entuzjastycznym poparciem w Rosji, gdzie już zainwestowali oni wiele w modernizację Kolei Transsyberyjskiej i rozszerzają geografie współpracy z państwami azjatyckimi. Przemawiając we wrześniu 2014 roku na XIV Szczycie Szanghajskiej Organizacji Współpracy w Duszanbe, prezydent Rosji W. Putin wśród strategicznych kierunków agendy gospodarczej tej międzynarodowej organizacji wymienił "stworzenie wspólnego systemu transportowego, w którym proponuje się wykorzystanie potencjału tranzytowego Kolei Transsyberyjskiej i magistrali bajkalsko-amurskiej, związanego z planami jedwabnego szlaku Chin"¹⁶².

W Kazachstanie już w maju 2012 roku, przemawiając na posiedzeniu Rady Inwestorów Zagranicznych, prezydent Nazarbajew ogłosił rozpoczęcie

¹⁶² Kalinovsky, I. Novyi Silk Road /I. Kalinovsky // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://expert.ru/2014/09/28/noviyj-shelkovyj-put/>

zakrojonego na szeroką skalę projektu "Nowy Jedwabny Szlak": "Kazachstan musi ożywić swoją historyczną rolę i stać się największym centrum biznesowym i tranzytowym regionu Azji Środkowej, swego rodzaju pomostem między Europą a Azją¹⁶³. Jako ważne argumenty przemawiające za takim podejściem podano wówczas: korzystne położenie geograficzne kraju, stały wzrost przepływów towarowych, bezpośredni dostęp do rynków krajów Unii Celnej, korzystny klimat inwestycyjny.

Dwa lata później, na sesji plenarnej 10. szczytu Forum Azja-Europa, kazachski przywódca, mówiąc o potrzebie znalezienia solidarnych odpowiedzi na współczesne wyzwania i zagrożenia, uznał ujawnienie potencjału integracyjnego regionu euroazjatyckiego za jeden z najskuteczniejszych sposobów przezwyciężenia obecnego kryzysu, którego kluczowym warunkiem rozwoju "jest wzmocnienie infrastruktury transportowej i tranzytowej, w szczególności ożywienie Wielkiego Jedwabnego Szlaku, który zapewni Europie najkrótszą i najbezpieczniejszą drogę do Azji"¹⁶⁴.

W Kazachstanie przewagą konkurencyjną tego projektu widać w realizacji tzw. zasady pięciu "C": szybkość, serwis, koszt, bezpieczeństwo i stabilność. Oznacza to, że Wielki Jedwabny Szlak może i powinien zyskać nową siłę i kształt poprzez stworzenie korytarza gospodarczego wspólnym wysiłkiem poprzez zwiększenie kontaktów politycznych, budowę wspólnej sieci dróg, nawiązanie stosunków handlowych, aktywizację przepływów walutowych, wymianę kulturalną i informacyjną, i powinien być związany nie tylko z handlem, ale także z rozwojem międzynarodowych projektów badawczych, wymianą studentów i naukowców, transferem technologii. A rząd kraju zatwierdził już kompleksowy plan działań w celu realizacji projektu "Kazachstan - Nowy Jedwabny Szlak", którego koncepcja opiera się na budowie globalnego zaufania do niego, ponieważ z jego pomocą można wykorzystać tylko ogromny potencjał rozwoju gospodarczego. Jak dotąd "tylko 0,2% chińsko-europejskiego ruchu towarowego odbywa się koleją przez Kazachstan i jego partnerów w Unii Europejskiej, pozbawiając budżety krajów wielomiliardowych przychodów z tytułu tranzytu¹⁶⁵.

¹⁶³ Korytarz ekonomiczny "Nowy Jedwabny Szlak" [Zasoby elektroniczne] - - 2013. - URL: http://www.kazlogistics.kz/ru/media_center/interview/detail.php?id=577.

¹⁶⁴ Nazarbaev zabrał głos na sesji plenarnej 10. Forum Azja-Europa [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://today.kz/news/kazakhstan/2014-10-16/nazarbaev-vystupil-v-plenarnoj-sessii-10-go-sammita-foruma-aziya-evropa/>.

¹⁶⁵ Nesterov, V. Ożywienie Wielkiego Jedwabnego Szlaku jest niedaleko. / V. Nesterov. // [Zasoby elektronów] - - 2014. - URL: <http://litter.kz/ru/articles/show/3365-vozrozhdenie-velikogo-sh-lkovogo-puti-ne-za-gorami>.

Interesujące perspektywy w kontekście rozwoju "Jedwabnego Szlaku" z Chin do Europy mogą otworzyć się również dla Ukrainy, która, jak twierdzi naukowiec Ukrainińskiej Narodowej Akademii Nauk B. Danilishin, będzie mogła odnieść największe korzyści, jeśli przygotuje warunki do: rozwoju krajowego nowoczesnego transportu i infrastruktury; budowy największego centrum badawczego i szkoleniowego; wprowadzenia nowej architektury stosunków przemysłowych opartej na sieciowym charakterze interakcji pomiędzy krajowym przemysłem i handlem. "Tylko dzięki współpracy z innowatorami (w tym przypadku z Chińczykami) możemy opanować ich najlepsze metody produkcji"¹⁶⁶.

Jeśli chodzi o Białoruś, to główny cel tego wielkiego projektu widać w wezwaniu krajów położonych na Wielkim Jedwabnym Szlaku do otwarcia się na siebie, zapewnienia swobody przemieszczania się obywateli, swobody handlu, bez tworzenia barier dla rozwoju gospodarczego, kontaktów międzyludzkich i współpracy na zasadzie wzajemnych korzyści. Dlatego strona białoruska "jest gotowa wziąć udział w realizacji tej inicjatywy, nasz kraj posiada niezbędną do tego infrastrukturę, a powstający park białorusko-chiński może pełnić rolę centrum transportowo-logistycznego"¹⁶⁷.

Konkretne korzyści dla Białorusi polegają na tym, że wraz z utworzeniem linii kolejowej możliwość dostawy towarów z Chin do Mińska zostaje skrócona do 15 dni, "podczas gdy wcześniej transport morski trwał do 40 dni". I jest to wyraźne obniżenie kosztów wymiany towa¹⁶⁸rowej. Przekonywującą ilustracją tego argumentu był pierwszy pociąg towarowy Yixinou, który 9 grudnia 2014 r. przybył do stolicy Hiszpanii Madrytu na bezpośredniej trasie z Chin. Długość tego lotu "była najbardziej imponująca w historii międzynarodowego transportu tego typu, a czas podróży wynosił 21 dni"¹⁶⁹. W tym czasie pociąg przejechał

¹⁶⁶ Danilishin, B. "Korytarz gospodarczy Jedwabnej Drogi" i Ukraina / B. Danilishin // [Zasoby elektroniczne]. - - - - 2014. - URL: http://blogs.lb.ua/bogdan_danylshyn/286180_ekonomicheskij_koridor_shelkovogo.html.

¹⁶⁷ Dylenok, Yu. Industrial park "Great stone" może stać się częścią chińskiego projektu "Silk way" / Yu. Dylenok // [Electron resource]. - - - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Industrialnyj-park-Velikij-kamen-mozhet-stat-chastju-kitajskogo-proekta-Shelkovyj-put_i_679321.html.

¹⁶⁸ Gryszkiewicz, A. Białoruś ma duże możliwości udziału w projekcie Jedwabnego pasa ekonomicznego - Zhang Chunlin / A. Gryszkiewicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Belarus-imeet-bolshie-vozmozhnosti-dlja-uchastija-v-proekte-ekonomicheskogo-pojasa-Shelkovogo-puti---Chzhan-Chunlin_i_673548.html.

¹⁶⁹ Nowy "Jedwabny Szlak" został ułożony przez Białoruś [Zasoby Elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://news.open.by/economics/134543>.

ponad 13 tysięcy kilometrów, przechodząc przez takie kraje jak Kazachstan, Rosja, Białoruś, Polska, Niemcy i Francja.

Ponadto strona białoruska jest szczególnie zainteresowana współpracą z Regionem Autonomicznym Sinciang-Ujgur, chińskim regionem, który ma odegrać rolę dużej bazy produkcyjnej i rezerwowej zasobów węglowodorów, węgla, energii wiatrowej oraz ważnego śródlądowego korytarza transportu energii, gdzie już teraz ma powstać węzeł i centra transportowe - handlowe i logistyczne, finansowe, kulturalne, naukowe, techniczne, medyczne. Specjalna międzyregionalna grupa robocza Białorusi i UAR w Sinkiang została już powołana do pracy nad tą interakcją.

W maju 2014 roku pierwszą wizytę w Mińsku złożyli szefowie założonej w 1954 roku Sinciang Production and Construction Corporation. Dziś jest to "administracyjny organ bezpośredniego podlegania Komunistycznej Partii Chin (ranga niezależnej prowincji)¹⁷⁰". Pod jego zarządem znajduje się obszar 80 tys. km², na którym mieszka 2,7 mln osób, 175 gospodarstw rolnych, 3 tys. przedsiębiorstw przemysłowych, transportowych, budowlanych i handlowych, akademia naukowo-techniczna, instytucje edukacyjne, kulturalne i zdrowotne. Omawiając możliwe obszary współpracy w Mińsku - wspólna produkcja maszyn rolniczych, tworzenie zakładów mleczarskich, hodowla owiec, wzajemne zaopatrzenie w towary high-tech - strony zgodziły się, że najbardziej obiecująca w chwili obecnej jest współpraca "w rolnictwie i produkcji sprzętu rolniczego, budownictwie i produkcji materiałów budowlanych, przemyśle spożywczym i tekstylnym¹⁷¹".

Podsumowując, ożywiony Wielki Jedwabny Szlak, którego wschodnia część skupia tętniące życiem gospodarki Azji i Pacyfiku, a zachodni wektor jest "powiązany" z rozwiniętą gospodarką europejską, jest obecnie uważany za "najdłuższy i potencjalnie najbardziej znaczący korytarz gospodarczy na Ziemi"¹⁷². Uzasadnione jest zatem uznanie jej za nową, najbardziej obiecującą koncepcję rozwoju i innowacyjną formę współpracy regionalnej, która nie tylko będzie sprzyjać wymianie gospodarczej, politycznej, kulturalnej i informacyjnej. W związku z tym już w 2007 r. Euroazjatyckie Forum Gospodarcze, które odbyło

¹⁷⁰ Anatoly Tozik spotkał się z kierownictwem XUAR [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: <http://www.government.by/ru/content/5531>.

¹⁷¹ Markowicz, E. Białoruś i Sinciang Ujgur Autonomiczny Obszar Chin są zainteresowane współpracą w dziedzinie rolnictwa (w języku rosyjskim) / E. Markowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2014. - URL: http://www.belta.by/ru/all_news/economics/Belarus-i-Sintszjan-Ujgurskij-avtonomnyj-okrug-Kitaja-zainteresovany-v-sotrudnichestve-v-selskom-xozjajstve_i_668313.html.

¹⁷² Przegląd roczny: Nowy Jedwabny Szlak, nowy pomysł, nowy dobrobyt [Zasoby elektroniczne]. - - 2013. - URL: <http://russian.people.com.cn/31521/8496689.html>.

się w mieście, od którego zaczyna się naziemna część tego projektu, przyjęło "Deklarację Xi'an", w której państwa sygnatariusze zgodziły się co do potrzeby kontynuowania budowy struktury komunikacyjnej wzdłuż Wielkiego Jedwabnego Szlaku w celu "stworzenia platformy informacyjnej dla stworzenia mechanizmu partnerstwa biznesowego pomiędzy samorządami lokalnymi"¹⁷³. Oznacza to, że fundamentalnie nowe wyzwania dla odrodzenia Wielkiego Jedwabnego Szlaku stawiają także przedstawiciele mediów krajów uczestniczących w tym wielkim projekcie integracyjnym, w którym często obserwowana dziś retoryka konfrontacji informacyjnej będzie musiała wkrótce ustąpić miejsca zainteresowanemu kreatywnemu partnerstwu. I będzie to poważne kreatywne zadanie dla międzynarodowego segmentu dziennikarstwa narodowego wszystkich krajów uczestniczących w tym mega-projekcie.

FOR AUTHOR USE ONLY

¹⁷³ Xi'an Declaration on the results of the Eurasian Economic Forum - 2007 [Electronic resource]. -- 2007. - URL: http://russian.china.org.cn/china/txt/2007-11/11/content_9208754.htm.

FOR AUTHOR USE ONLY

Nowe formaty dla interakcji regionalnych

W maju 2015 roku prezydent Chińskiej Republiki Ludowej Xi Jinping złożył wizytę państwową na Białorusi, w ramach której strony doszły do wniosku, że "na obecnym etapie bezpośrednia interakcja między regionami i przedsiębiorstwami powinna stać się wiodącą siłą we współpracy międzyludzkiej i biznesowej naszych krajów¹⁷⁴. Zauważono, że białorusko-chińskie współdziałanie regionalne wymaga realizacji wzajemnie korzystnych projektów inwestycyjnych w różnych dziedzinach. Już pod koniec sierpnia 2015 roku dyrektywa w sprawie rozwoju stosunków dwustronnych między Białorusią a Chinami, podpisana przez głowę państwa białoruskiego, zawierała bezpośrednie i systematyczne współdziałanie międzyregionalne w głównych obszarach współpracy. Dyrektywa zawierała również wymagania dotyczące "sformułowania i zatwierdzenia programu międzyregionalnych imprez wystawienniczych i targowych, Dni Województw i Regionów, miast na okres do 2020 roku z jego coroczną aktualizacją i specyfikacją". <...> Każdego roku do 2020 r. każdy obwód i Mińsk powinien zapewnić przyciągnięcie co najmniej 100 mln USD bezpośrednich inwestycji chińskich w ramach współpracy międzyregionalnej".

Należy przypomnieć, że pierwsze systemowe kroki w organizowaniu współpracy międzyregionalnej między Białorusią a Chinami podjęto już w 2002 roku, kiedy to opracowano plan działania na rzecz aktywizacji białorusko-chińskiej współpracy handlowej i gospodarczej za pośrednictwem Białoruskiej Izby Handlowo-Przemysłowej i Chińskiego Komitetu Promocji Handlu Międzynarodowego na lata 2003-2004. W listopadzie 2005 r. 7. sesja Białorusko-Chińskiej Komisji ds. Współpracy Handlowej i Gospodarczej oraz podpisana umowa międzyrządowa w sprawie zasad współpracy między organami wykonawczymi i administracyjnymi Republiki Białoruś i samorządami lokalnymi Chińskiej Republiki Ludowej dały nowe strategiczne impulsy do współdziałania między regionami obu państw. Ale być może zasadniczy przełom w rozwoju współpracy międzyregionalnej jako skutecznego mechanizmu zwiększania białoruskiego eksportu, przyciągania chińskich inwestycji, tworzenia wspólnych przedsiębiorstw i branż nastąpił w latach 2014-2015, kiedy "doszło do

¹⁷⁴ Wizyta państwowa prezydenta Chin Xi Jinping na Białorusi [Zasób elektroniczny]. - - 2015. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/gosudarstvennyj-vizit-predsdatelja-knr-si-tszinpin-a-belarus-11366/.

interakcji między 29 obwodami, miastami i okręgami Białorusi oraz 45 województwami i miastami ChRL"¹⁷⁵.

Fakt, że dziś prawie wszystkie białoruskie obwody i Mińsk mają umowy partnerskie z dwoma lub trzema chińskimi prowincjami i dużymi miastami, pokazuje, że obie strony są zgodne co do tego, że kontakty międzyregionalne mogą podnieść poziom gospodarczy współpracy białorusko-chińskiej na najwyższy poziom polityczny. Dowodem na taki poziom polityczny jest wspólna deklaracja Białorusi i Chin w sprawie nawiązania opartego na zaufaniu partnerstwa strategicznego i wzajemnie korzystnej współpracy, podpisana przez przywódców obu państw we wrześniu 2016 roku. Dlatego Mińsk i Pekin zamierzają w dalszym ciągu jeszcze aktywniej wykorzystywać potencjał więzi regionalnych, ponieważ "w celu dalszego zwiększenia wolumenu handlu dwustronnego konieczne jest wzmocnienie kontaktów nie tylko między prezydentami i rządami, ale również między regionami"¹⁷⁶. Jednocześnie stanowisko strony białoruskiej jest dziś następujące: "W najbliższej przyszłości współpraca międzyregionalna obejmie większość prowincji i dużych miast w Chinach"¹⁷⁷.

W celu jak najpełniejszej i najskuteczniejszej koordynacji działań stron w tym kierunku we wrześniu 2014 roku Ministerstwo Gospodarki Republiki Białoruś i Ministerstwo Handlu Chińskiej Republiki Ludowej powołały grupę roboczą ds. międzyregionalnej współpracy handlowej i gospodarczej, której pierwsze spotkanie odbyło się w sierpniu 2015 roku w Pekinie z udziałem przedstawicieli rządów takich chińskich prowincji jak Heilongjiang, Jiangsu, Zhejiang, Sichuan, Gansu, Guangdong, Hubei i Pekin. W dokumentach końcowych strony określiły "priorytetowe konkretne działania na rzecz realizacji zawartych umów, priorytetowe wspólne projekty, jak również obiecujące obszary"¹⁷⁸. Drugie spotkanie grupy roboczej odbyło się w Urumqi, w Chinach, we wrześniu 2016 roku. Jego uczestnicy skupili swoją uwagę na tym, że "aby

¹⁷⁵ Snopkow, N. Białoruś i Chiny osiągnęły bezprecedensowo wysoki poziom współpracy / N. Snopkow // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/interview/view/belarus-i-kitaj-vyshli-na-bespresedentno-vysokij-uroven-sotrudnichestva-snopkov-5115/>.

¹⁷⁶ Przemówienie do studentów Uniwersytetu Pekńskiego [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/poseschenie-pekinskogo-universiteta-14540/.

¹⁷⁷ M. Masnikowicz, M. Udział w pasie gospodarczym Jedwabnego Szlaku zwiększy atrakcyjność Białorusi / M. Masnikowicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/interview/view/uchastie-v-ekonomicheskom-pojase-shelkovogo-puti-povysit-investprivlekatelnost-belarusi-4964/>.

¹⁷⁸ Bliźniacze regiony Białorusi i Chin opracowały mapę drogową dla pogłębienia współpracy handlowej i gospodarczej [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/regiony-pobratimy-belarusi-i-kitaja-razrabotali-dorozhnuju-kartu-uglublenija-torgovo-ekonomicheskogo-159508-2015/>.

uzyskać konkretne rezultaty, rozwój współpracy międzyregionalnej powinien odbywać się zgodnie z zasadą przejścia od ilości do jakości, a zatem należy zachować większą ostrożność we wdrażaniu wspólnych inicjatyw i wyborze projektów¹⁷⁹. Konkretnym rezultatem tego spotkania było przyjęcie mapy drogowej dla pogłębienia chińsko-białoruskiej współpracy międzyregionalnej, która obejmuje ponad 30 wspólnych projektów. I, należy przypuszczać, ich pomyślna realizacja nie jest odległa.

W tym dość rozgałęzionym już systemie interakcji międzyregionalnych, który, jak już wspomniano, ma kilkudziesięciu uczestników z obu stron, wyróżnia się na tle innych efektywnymi metodami rozwijania wzajemnie korzystnej współpracy z partnerami białoruskimi obwód **gański** - jedyny obwód chiński, który w lipcu 2014 roku zarejestrował swoje przedstawicielstwo w Republice Białorusi w celu wspierania "rozwoju współpracy handlowej i gospodarczej, wspólnych projektów, nawiązywania kontaktów między przedsiębiorcami".^{180a} we wrześniu 2015 roku otworzył Centrum Handlu, Nauki, Technologii, Edukacji i Kultury na bazie parku naukowo-technologicznego BNTU "Politechnika".

Zainteresowanie Białorusią w tym chińskim regionie, który posiada bogate złoża ropy naftowej i węgla, potężną infrastrukturę transportową i alternatywną energię, którego populacja przekracza 25 milionów osób, przejawiało się w 2003 roku, kiedy to oddział Chińskiego Komitetu Promocji Handlu Międzynarodowego obwodu gąńskiego i UE "Grodzieński Oddział Białoruskiej Izby Handlowo-Przemysłowej" podpisały umowę o współpracy. Cztery lata później pojawił się nowy dokument - Porozumienie o nawiązaniu stosunków braterskich między Obwodem Grodzieńskim a Prowincją Gansu, który stymulował realizację projektów również z innymi obwodami białoruskimi. W szczególności w latach 2014-2015 powstały tu spółki joint venture do montażu ciągników MTZ i kombajnów Gomselmash. W 2014 r. strony podpisały memorandum o współpracy na rzecz wzmocnienia współpracy gospodarczej i handlowej oraz opracowały Program Współpracy Obwodu Grodzieńskiego z Prowincją Gansu na lata 2014-2020, w którym starały się systematycznie uwzględnić najważniejsze aspekty rozwoju dwustronnego partnerstwa i więzi partnerskich.

¹⁷⁹ Obwody Białorusi i Chin podpisały plan działania na rzecz pogłębienia współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/regiony-belarusi-i-kitaja-podpisali-dorozhnyju-kartu-uglublenija-sotrudnichestva-211142-2016/>.

¹⁸⁰ Zhujun, D. Belarus - jeden z najważniejszych krajów dla Chin na Nowym Jedwabnym Szlaku / D. Zhujun // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/interview/view/belarus-odna-iz-vazhnejshih-dlja-kitaja-stran-na-novom-shelkovom-puti-5137/>.

Tworzenie atmosfery zaufania w relacjach między prowincją a regionem ułatwia przede wszystkim wystawa i wektor targowy współpracy międzyregionalnej, który strony zaczęły rozwijać w sierpniu 2014 roku, kiedy to Gansu jako pierwsze spośród regionów północno-zachodnich Chin zorganizowało jednocześnie dwie wystawy - w Mińsku i Grodnie - z udziałem prawie 50 chińskich przedsiębiorstw, prezentując swoje produkty w sześciu kategoriach. Rok później, w lipcu 2016 roku, w centrum administracyjnym Gansu - Lanzhou, ponad dziesięć przedsiębiorstw z obwodu grodzieńskiego, które mają potencjał do zwiększenia eksportu na rynek chiński, pokazało swoje produkty na 22. międzynarodowych targach handlowych i inwestycyjnych. Wśród nich są produkty żywnościowe dla dzieci JSC "Bellakt", produkty Dvoretzky fabryki lnu z powiatu Dyatlovsky, Rogoznitsky fabryki skrobi i nowego przedsiębiorstwa produkującego serwatkę i koncentrat tłuszczu "Primeilk". W wyniku uczestnictwa w forum zostały podpisane umowy. W szczególności, do dostaw pierwszych 300 ton soku brzożowego do ALC Firma ABC, Qin Shu'a firmy, i Neman Glass Factory, OJSC - partie produktów krystalicznych z Quan Shen handlu i korporacji przemysłowej. Ponadto zawarto wstępne porozumienia w sprawie projektów dotyczących wspólnej produkcji wyrobów kablowych, rur PVC, opakowań do żywności dla dzieci, a także "bezpłatnego udostępnienia stałych powierzchni wystawowych w Grodnie po stronie chińskiej i Grodnie - w Lanzhou"¹⁸¹.

Interakcja między Grodniem a Gansem w sferze inwestycyjnej stała się zauważalnie bardziej aktywna. Tak więc projekt rekonstrukcji grodzieńskiego hotelu, który został zakupiony na aukcji przez korporację Gansu Quanshan dla kompleksu restauracyjno-hotelowego, jest tu nadal w trakcie realizacji. W listopadzie 2016 roku Centrum Tradycyjnej Medycyny Chińskiej, które znajduje się w Grodnie "w budynku dawnej kuchni mleczarskiej polikliniki dziecięcej przy ulicy Dowatora na powierzchni około 500 metrów kwadratowych, ma przyjąć swoich pierwszych gości"¹⁸². Ponadto chińskie firmy otrzymały już konkretne projekty inwestycyjne na utworzenie centrów logistycznych w dzielnicy Auls w Grodnie i na lotnisku w Grodnie, a w FEZ "Grodnoinvest" - "projekty w zakresie

¹⁸¹ Stasukewicz, E.E. Enterprises of Grodno region zawarł umowy na dostawę soku brzożowego i kryształu do Chin / E.Stasukewicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/predpriyatija-grodnenskoj-oblasti-zakljuchili-kontrakty-na-postavku-v-kitaj-berezovogo-soka-i-hrustalja-201643-2016/>.

¹⁸² Gavritsky, S. Center for traditional Chinese medicine zostanie otwarte w listopadzie / S. Gavritsky // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/tsentr-traditsionnoj-kitajskoj-meditsiny-v-grodno-otkrojut-v-nojabre-199797-2016/>.

budowy maszyn, obróbki metali, produkcji części dla energii alternatywnej oraz 57 lokalizacji dla projektów na Kanale Augustowym"¹⁸³.

Współdziałanie Gansu z obwodem grodzieńskim to tylko część obszernych planów obwodu na Białorusi. We wrześniu 2015 roku rząd białoruski i przedstawiciele obwodu dyskutowali o dostawach białoruskich urządzeń kopalnianych, stworzeniu na Białorusi urządzeń do produkcji alternatywnych elementów energetycznych, silników elektrycznych i generatorów dla późniejszego eksportu do europejskich i euroazjatyckich związków gospodarczych. Rok później "po rozmowach podpisano osiem umów o współpracy między Białorusią a prowincją Gansu"¹⁸⁴. W tym przypadku rozmawiamy: partnerstwo strategiczne pomiędzy Ministerstwem Architektury i Budownictwa Białorusi a korporacją budowlaną i inwestycyjną obwodu; współpraca pomiędzy JSC "Łakokraska" i LLC "Lanzhou Yuxiang Capital" w celu udziału w aukcji na sprzedaż sanatorium "Tęcza", LLC "Tarasovo" i korporacji handlowo-przemysłowej "Quan Shen"; współpraca Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego ze Szpitalem Tradycyjnej Medycyny Chińskiej Gansu; o kontaktach między uniwersytetami: Białoruskim Państwowym Uniwersytetem Technicznym i Białoruskim Państwowym Uniwersytetem Ekonomicznym z Uniwersytetem Ekonomiczno-Finansowym w Łańcuchu, Białoruskim Państwowym Agrarnym Uniwersytetem Technicznym i Białoruską Państwową Akademią Rolniczą z Agrarnym Uniwersytetem Obwodu Gańskiego.

Możemy tylko cieszyć się z faktu, że w 2016 roku interesy biznesowe przedstawiciele Gansu rozprzestrzeniły się na nasz kraj i obwód brzeski, gdzie byli zainteresowani nabyciem dwóch przedsiębiorstw rolnych jednocześnie - joint venture Oktyabr-Agro i JSC Borovitsa - w obwodzie iwanowskim, które dziś potrzebują inwestycji i zastrzyku finansowego na ich uzdrowienie. Strona chińska jest optymistycznie nastawiona do perspektyw tych projektów, mając nadzieję, że przy wykorzystaniu zaawansowanych technologii i zasobów materiałowych w tych gospodarstwach będzie można "poprawić jakość, rozszerzyć kanały

¹⁸³ Stasukiewicz, E. "Grodnoinvest" i Wydział Handlowy chińskiej prowincji Gansu zawarły porozumienie o współpracy / E. Stasukiewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/grodnoinvest-i-upravlenie-kommertsii-provintsii-gansu-knr-zakljuchili-memorandum-o-sotrudnichestve-201635-2016/>.

¹⁸⁴ Anatoly Kalinin spotkał się z sekretarzem komitetu CPC w prowincji Gansu [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.government.by/ru/content/6542>.

produkcji i sprzedaży, w szczególności w celu dostarczenia produktów do Chin w przyszłości¹⁸⁵".

Kolejnym ważnym priorytetem Prowincji Gansu na Białorusi jest rozwój więzi partnerskich. Charakterystyczne jest, że pod tym względem nie jest on ograniczony do jednej białoruskiej prowincji. Tak więc w maju 2015 r. Grodno i Lunnan, jedna z miejskich dzielnic Gansu, której ludność liczy około trzech milionów mieszkańców, podpisały Traktat o stosunkach partnerskich. Strony zgodziły się na "aktywną wymianę i współpracę w dziedzinie gospodarki i handlu, nauki i technologii, kultury i edukacji, sportu i opieki zdrowotnej"¹⁸⁶. Rok później delegacja miasta Biejinh odwiedziła Brześć, gdzie zawarła porozumienie o zamiarze nawiązania przyjaznych stosunków. W końcu, niedawno okazało się, że jeszcze w 2000 roku umowa o przyjaźni została podpisana przez Stuck, który znajduje się w obwodzie mińskim, i miasto Uwei z obwodu gańskiego. Strona chińska zwróciła uwagę na ten fakt. A teraz "oba miasta przygotowują się do wznowienia współpracy"¹⁸⁷.

Wydaje się, że to nie "ostatnie skrzypce", które prowincja Gansu zagra w realizacji tak przełomowego chińsko-białoruskiego mega-projektu jak park przemysłowy "Great Stone". Faktem jest, że ósmym mieszkańcem tego parku jest firma z tej prowincji - "Juxin Soldier Technology" - "inwestor, który jest gotowy do budowy przedsiębiorstwa równoległe z budową infrastruktury¹⁸⁸". Oczekuje się, że firma jako pierwsza uruchomi w Great Stone zakład produkcyjny do przetwarzania produktów jęczmiennych, w tym słodu browarniczego, inwestując w ten projekt 112 milionów dolarów. Jednocześnie chińscy producenci nie będą konkurować z białoruskimi, "ponieważ zamierzają wysyłać swoje produkty tylko do Chin i krajów trzecich, bez wpływu na rynek białoruski¹⁸⁹".

¹⁸⁵ Vechorko, S. Chińscy inwestorzy zainteresowani dwoma przedsiębiorstwami rolnymi obwodu brzeskiego / S. Vechorko // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: [http://www.belta.by/regions/view/kitajskie-investory-zainteresovali-dvumja-selhozpredpriatijami-breŭskoj-oblasti-185563-2016/](http://www.belta.by/regions/view/kitajskie-inwestory-zainteresovali-dvumja-selhozpredpriatijami-breŭskoj-oblasti-185563-2016/).

¹⁸⁶ Stasukiewicz, E. Traktat o bliźniaczych połączeniach jest podpisany między Grodnem a chińskim miastem Lunnan / E. Stasukiewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/dogovor-o-pobratimskix-svjazjax-podpisan-mezhdu-grodno-i-kitajskim-gorodom-lunnan-2643-2015/>.

¹⁸⁷ Zhujun, D. Belarus - jeden z najważniejszych krajów dla Chin na Nowym Jedwabnym Szlaku / D. Zhujun // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/interview/view/belarus-odna-iz-vazhnejshih-dlja-kitaja-stran-na-novom-shelkovom-puti-5137/>.

¹⁸⁸ Ogneva, Yu. Nowy mieszkaniec "Great Stone" zbuduje browar do produkcji słodu browarniczego (w języku rosyjskim) / Yu. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/novyj-rezident-velikogo-kamnja-postroit-zavod-po-vypusku-pivovarennogo-soloda-162982-2015/>.

¹⁸⁹ Anatolij Kalinin uczestniczył w uroczystym wmurowaniu pierwszego kamienia pierwszej produkcji w Chińsko-Białoruskim Parku Przemysłowym [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.government.by/ru/content/6042>.

Również chińska prowincja **Jiangsu od kilku lat** demonstruje różnorodność i skuteczne rozwiązania dla zadania aktywnego rozwoju więzi międzyregionalnych z białoruskimi partnerami. W maju 2015 roku podpisała umowę partnerską z obwodem mohylewskim, wyznaczając tym dokumentem swój pierwszy zagraniczny priorytet gospodarczy na białoruskiej ziemi. Jednocześnie strony zobowiązały się do aktywnego promowania współpracy handlowej i gospodarczej "przy realizacji konkretnych projektów pomiędzy miastami i dużymi podmiotami gospodarczymi".¹⁹⁰ Ponadto, firma zidentyfikowała duże perspektywy dla wzajemnie korzystnego partnerstwa w dziedzinie budowy maszyn i urządzeń, obróbki drewna, budowy wind, produkcji i przetwarzania produktów rolnych. Strona chińska od razu zaproponowała szereg projektów inwestycyjnych w celu stworzenia nowych i wspólnych produkcji w różnych dziedzinach w obwodzie mohylewskim. "W szczególności o utworzeniu korporacji włókienniczej, budowie kaskady elektrowni wodnych na Dnieprze, produkcji okuć meblowych, uprawie i obróbce lnu"¹⁹¹.

Pionierami w tworzeniu partnerstw między miastami obwodu mohylewskiego i Jiangsu były ich ośrodki administracyjne - Mohylew i Nankin, które wiosną 2015 roku zatwierdziły Program Współpracy do 2017 roku, w którym przedstawiły swoje poglądy na temat realizacji wspólnych projektów. Tak więc, mieszkańcy Mohylewa zaproponowali swoim chińskim partnerom rozważenie udziału "w budowie kompleksu hotelowego, parku wodnego i stadionu piłkarskiego na terenie Parku Leśnego Peczerska, centrum handlowego z podziemnym parkingiem wzdłuż centralnej ulicy Pierwomajskiej, wielofunkcyjnego centrum biurowo-biznesowego z hotelem, kinem, salonem samochodowym i restauracją w sąsiedztwie "Kazimirowki"¹⁹².

Drugim poważnym partnerem Obwodu Jiangsu na Białorusi jest prawdopodobnie obwód homelski, który wiosną 2016 roku podpisał z tym chińskim regionem umowę o wspólnym udziale w budowie gospodarczego Jedwabnego Szlaku. W tym samym czasie dokumenty dotyczące nawiązania

¹⁹⁰ Kulyagin, S. Współpraca z obwodem mohylewskim stanie się priorytetem polityki zagranicznej obwodu Jiangsu - Zhang Lei / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/sotrudnichestvo-s-mogilevskoj-oblastju-stanet-prioritetom-vneshnej-politiki-provintsii-tszjansu-chzhan-2568-2015>.

¹⁹¹ Kulyagin, obwód S. Mohylewski i chiński obwód Jiangsu zamierzają pogłębić stosunki gospodarcze (w języku rosyjskim) / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/mogilevskaja-oblast-i-kitajskaja-provintsija-tszjansu-namereny-ugubljat-ekonomicheskie-otnoshenija-200796-2016/>.

¹⁹² Jemelyanova, O. Mogilev i chiński Nanjing podpisali Program Współpracy na lata 2015-2016 // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/sotrudnichestvo-s-mogilevskoj-oblastju-stanet-prioritetom-vneshnej-politiki-provintsii-tszjansu-chzhan-2568-2015>.

braterskich i przyjacielskich stosunków zostały podpisane przez przywódców komitetów wykonawczych okręgów Mazyr i Zhlobin obwodu homelskiego oraz miast Xuzhou i Lianyungang, położonych w prowincji Jiangsu. Wybór tych miast jako braci i partnerów jest daleki od przypadkowego.

Xuzhou to ważny punkt na trasie Jedwabnego Drogowego Pasa Gospodarczego, główny węzeł kolejowy i drogowy, gdzie inżynieria i logistyka są dobrze rozwinięte, a także produkowane są znane na całym świecie dźwigi i koparki. Miasto planuje uruchomienie wspólnej produkcji z "Gomselmash" i "Amkodor", aby zwiększyć wzajemny handel. "Zwłaszcza, że chcieliby tu kupić białoruskie mleko. Istnieją również plany rozwoju więzi w farmaceutyce. ¹⁹³aż do utworzenia wspólnej produkcji leków na Białorusi.

Jeśli chodzi o chińskie miasto Lianyungang, liczące ponad pięć milionów mieszkańców, gdzie wkrótce powstaną gigantyczne kompleksy petrochemiczne i stalowe i gdzie obecnie znajdują się trzy porty jednocześnie, nabiera ono dziś szczególnego znaczenia ze względu na włączenie do projektów nowego lądowego i morskiego Jedwabnego Szlaku, ponieważ jest uważane za najbardziej dogodny dostęp do rynków Azji Środkowej dla ładunków z Japonii i Korei Południowej. Oczekuje się, że w ciągu najbliższych pięciu lat przepustowość samego portu Xu Wei wzrośnie z obecnych 40 do 100 milionów ton ładunku. Dlatego strona chińska oferuje swoje usługi logistyczne białoruskim partnerom, ponieważ "więcej towarów z Białorusi, szczególnie produktów mlecznych, ma być dostarczanych do Chin". <...> Białoruski towar może być również prezentowany w przyszłym kompleksie wystawowym w nowym okręgu Xu Wei" .¹⁹⁴

Na przykład, wyroby cukiernicze homelskiego Spartak OJSC, z których ponad 30 ton zostało już wysłanych do chińskich konsumentów na przełomie 2015 i 2016 roku. W przeważającej części były to wyroby z gorzkiej czekolady o obniżonej zawartości cukru. Zgodnie z wynikami z 2016 roku, "Spartak" OJSC "planuje sprowadzić obroty handlowe z tym krajem do poziomu co najmniej 2 milionów dolarów"¹⁹⁵. Dobre perspektywy eksportowe otwierają się również

¹⁹³ W chińskim Xuzhou uważają Białoruś za obiecującego partnera pasa gospodarczego Jedwabnego Szlaku [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://export.by/?act=news&mode=view&page=23&id=61949>.

¹⁹⁴ Gryszkiewicz, A. Chiny są gotowe zaferować Białorusi usługi logistyczne w portach morskich w Lianunganie / A. Gryszkiewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/kitaj-gotov-predlozhit-belarusi-logisticheskije-uslugi-v-morskix-portax-ljanjjungana-2485-2015>.

¹⁹⁵ Lysenko, Yu. Homel "Spartak" rozszerza dostawy do Chin. / Yu. Lysenko // [Zasoby elektroniczne] - - 2016. - URL: <http://www.gomel-region.gov.by/ru/economics-ru/view/gomelskij-spartak-rasshirjaet-postavki-v-kitaj-28612/>.

przed homelskimi producentami w związku z deklarowanym przez partnerów z Jiangsu zamiarem zakupu produktów mlecznych, mięsnych i miodowych w południowo-wschodnim regionie Białorusi. SvetlogorskKhimvolokno otwiera prawdziwe plany promocji swoich produktów na rynku chińskim protokołem o współpracy strategicznej podpisanym wiosną 2016 roku pomiędzy Belneftekhim Shanghai Trading i Kangda Illumination Material Factory z Lianyungan, w ramach którego pierwsza partia przędz węglowodorowych Svetlogorsk zostanie wysłana do chińskiego portu do końca 2016 roku. Ciekawe perspektywy współpracy między Prowincją Jiangsu a Prowincją Homelską otwierają się również w dziedzinie edukacji - po podpisaniu wiosną 2016 roku umów o współpracy z Uniwersytetem Pedagogicznym Jiangsu i Instytutem Technologicznym Xuzhou, a także porozumienia "z Nanjing University of Science w sprawie utworzenia Konfucjusza Homelskiego Regionalnego Instytutu Chińszczyzny w ramach Homelskiego Państwowego Uniwersytetu"¹⁹⁶.

Ogólnie rzecz biorąc, Prowincja Jiangsu jest również interesująca na Białorusi tym, że to na jej terytorium znajduje się Park Przemysłowy Suzhou, wspólny chińsko-singapurski projekt, którego filozofia stworzyła podstawę parku przemysłowego "Wielki Kamień", który powstaje obecnie w obwodzie smolewiczowskim, w obwodzie mińskim. Nawiasem mówiąc, w sierpniu 2016 roku te parki przemysłowe podpisały porozumienie o współpracy, którego realizacja może przynieść bardzo ciekawe efekty dla obu stron. A w październiku 2016 roku w Nankinie - bliźniaku Mohylewa - odbyło się pierwsze Forum Współpracy Mediów Jedwabnego Szlaku, które przyjęło tzw. "Konsensus Nankina", przewidujący utworzenie Związku Mediów Jedwabnego Szlaku w celu "aktywnego promowania różnych dialogów, wymiany produktów informacyjnych i zaawansowanych technologii w środkach masowego przekazu pomiędzy środkami masowego przekazu krajów położonych wzdłuż "Jednego Pasa, Jednej Drogi", wzmocnienia komunikacji między pracownikami oraz prowadzenia wspólnych wywiadów¹⁹⁷. Zakłada się, że w ramach tej unii odbywać się będą szczyty medialne w obecności głów państw zainteresowanych promowaniem projektu Nowego Jedwabnego Szlaku na najważniejsze i najistotniejsze tematy jego realizacji. Oczywiście wśród tych tematów znajduje się temat interakcji pomiędzy regionami krajów położonych na szlakach

¹⁹⁶ Region Homelski i Prowincja Jiangsu będą wspólnie uczestniczyć w budowie nowego Jedwabnego Szlaku [Zasoby Elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/gomelskaja-oblast-i-provintsija-tszjansu-budut-vmeste-uchastvovat-v-stroitelstve-novogo-shelkovogo-puti-187904-2016/>.

¹⁹⁷ Chiny utworzyły Związek Mediów Jedwabnego Szlaku [Electronic Resource]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/world/view/v-kitae-uchrezhden-sojuz-smi-shelkovogo-puti-216041-2016/>.

Jedwabnego Szlaku Gospodarczego. Dlatego w międzynarodowym segmencie białoruskiego dziennikarstwa powinno ono już teraz znaleźć kompetentną, pełną i adekwatną refleksję.

FOR AUTHOR USE ONLY

W kierunku wspólnej innowacji

Na forum wysokiego szczebla w sprawie współpracy międzynarodowej w ramach inicjatywy "Jeden pas i jedna droga", które odbyło się w maju 2017 roku w Pekinie, zwrócono uwagę świata na fakt, że mega-projekt ożywienia Nowego Jedwabnego Szlaku nie jest tylko szlakiem handlowym, ale kanałem przepływu pomysłów i wspólnego tworzenia innowacji w oparciu o własne krajowe osiągnięcia technologiczne, które powinny opierać się na algorytmach odpowiadających potencjałowi naukowemu krajów uczestniczących w tej globalnej inicjatywie. W Republice Białoruś jednym z najważniejszych sposobów poruszania się po tej drodze jest "tworzenie centrów badań i wymiany naukowej na poziomie międzypaństwowym i przy wsparciu państwa".¹⁹⁸ już podejmują konkretne kroki w celu rozwiązania tego problemu, w szczególności we współpracy z Chińską Republiką Ludową.

Przypomnijmy, że Białoruś i Chiny od początku lat 90. rozwijają kontakty naukowe i innowacyjne. Od 2016 roku tworzenie wspólnych centrów badawczo-naukowo-praktycznych i wspólny rozwój nauki w przemyśle są w Republice Białoruś uważane za jeden z kluczowych obszarów zaufania do wszechstronnego partnerstwa strategicznego i wzajemnie korzystnej współpracy z Chińską Republiką Ludową. Istnieją trzy główne wektory współpracy białorusko-chińskiej w tym segmencie. Pierwszy z nich dotyczy dziedziny badań naukowych, w której strony uczestniczą w realizacji dużych wspólnych projektów. Drugi obszar dotyczy działań innowacyjnych, w ramach których tworzona i rozwijana jest sieć wspólnych centrów innowacji i laboratoriów badawczych. Trzecia jest w dziedzinie edukacji, gdzie prowadzone są wspólne szkolenia i wzajemne staże dla specjalistów, nauczycieli i studentów. Takie fakty świadczą o stopniowym rozwoju stosunków dwustronnych w tych dziedzinach.

Obecnie realizowanych jest 28 białorusko-chińskich projektów naukowo-technicznych, w tym w dziedzinie mikroelektroniki, technologii optycznych i laserowych, biotechnologii, nowych materiałów. Ich lista została zatwierdzona na pierwszym posiedzeniu Komisji ds. Współpracy Naukowo-Technicznej Białorusko-Chińskiego Międzyrządowego Komitetu Współpracy, które odbyło się w czerwcu 2016 roku w Mińsku i Brześciu. Innymi słowy, liczba wspólnych

¹⁹⁸ Udział w okrągłym stole szefów państw na forum "Jeden pas i jedna ścieżka". [Zasoby elektroniczne] - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/uchastie-v-kruglom-stole-glav-gosudarstva-na-forume-odin-pojas-i-odin-put-16194/.

projektów wzrosła jednocześnie o 40 procent. "Inną bardzo ważną innowacją jest to, że po raz pierwszy chińskie Ministerstwo Nauki i Technologii pracuje nad kwestią bezpośredniego ukierunkowanego finansowania tych projektów. To się nigdy wcześniej nie zdarzyło, finansowanie poszło na inne linie"¹⁹⁹.

Do maja 2017 r. strony odbyły 11 posiedzeń Komisji ds. Współpracy Naukowo-Technicznej Międzyrządowego Komitetu, które dotyczyły wielu aktualnych kwestii, w tym wspólnego finansowania projektów innowacyjnych. Przełomowym wydarzeniem w tym zakresie było białorusko-chińskie forum na temat komercjalizacji działalności naukowo-technicznej, które odbyło się w Mińsku w sierpniu 2016 roku i zgromadziło około 150 przedstawicieli sfery nauki i biznesu, prezentując około dwustu projektów innowacyjnych. W wyniku forum powstała lista 43 obiecujących projektów naukowych, technologicznych i innowacyjnych, które cieszyły się największym zainteresowaniem potencjalnych inwestorów. W ramach forum podpisano również dokumenty dotyczące współpracy między Białorusią i Chinami w zakresie współpracy przemysłowej, finansowej i badawczej, a także współpracy między Białoruskim Funduszem Innowacji i chińskimi spółkami venture capital w zakresie rozwoju rynku private equity i venture capital. Jednocześnie podpisano umowę o utworzeniu centrum rozwoju innowacyjnych technologii w zakresie uprzemysłowienia osiągnięć naukowych i technicznych.

We wrześniu 2016 roku Państwowy Komitet Nauki i Technologii Republiki Białoruś i Ministerstwo Nauki i Technologii Chińskiej Republiki Ludowej podpisały memorandum o współpracy w zakresie współfinansowania białorusko-chińskich projektów naukowo-technicznych, które umożliwi stronie chińskiej bezpośrednie finansowanie wspólnych projektów. Jednocześnie powiedziano, że "przygotowano i zatwierdzono na lata 2016-2017 listę 25²⁰⁰ wspólnych białorusko-chińskich projektów naukowo-technicznych. Pod koniec grudnia 2016 roku w Mińsku otwarto Chińsko-Białoruskie Centrum Komercjalizacji Innowacji, którego celem jest "towarzyszenie projektom naukowym, technologicznym i innowacyjnym²⁰¹ inwestorów do utworzenia

¹⁹⁹ Mihowicz, S. Białoruś i Chiny planują zrealizować w latach 2016-2017 około 30 wspólnych projektów naukowo-technicznych / S. Mihowicz/ [Zasób elektroniczny]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/society/view/belarus-i-kitaj-planirujut-realizovat-v-2016-2017-godah-okolo-30-sovmestnyh-nauchno-tehnicheskikh-206324-2016/>.

²⁰⁰ Najlepsze wspólne projekty młodych uczonych z Białorusi i Chin otrzymają wsparcie finansowe [Zasób elektroniczny]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/society/view/luchshie-sovmestnye-proekty-molodyh-uchenyh-belarusi-i-kitaja-poluchat-finansovuju-podderzhku-221347-2016/>.

²⁰¹ Karuna, O. Chińsko-Białoruskie Centrum Komercjalizacji Innowacji otwarte w Mińsku / O. Karuna // [Zasób elektroniczny]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/society/view/kitajsko-belorusskij-tsentr-kommertsializatsii-innovatsij-otkryt-v-minske-225839-2016/>.

wspólnych zakładów produkcyjnych w parku przemysłowym "Wielki Kamień". O tym, że współpraca naukowa i technologiczna między Białorusią i Chinami osiąga obecnie jakościowo nowy poziom, świadczy również szereg innych faktów.

I tak w połowie maja 2017 roku Państwowy Komitet Nauki i Technologii Białorusi, chińska spółka inwestycyjna "China Merchants Capital" i NWAO "Industrial Park Development Company" podpisały umowę w sprawie kluczowych warunków umowy o utworzeniu chińsko-białoruskiego funduszu venture "Great Stone", który wyniesie co najmniej 20 milionów dolarów. Założyciele nowej struktury - Białoruski Fundusz Innowacji, Chińsko-Białoruski Fundusz Inwestycji Przemysłowych oraz Przedsiębiorstwo Rozwoju Parku Przemysłowego - proponują skierować te inwestycje do przemysłu zaawansowanych technologii - "zaawansowane technologicznie, innowacyjne produkty, innowacje w tradycyjnych sektorach gospodarki"²⁰². Fundusz planuje sfinansować początkowe etapy projektów w parku przemysłowym: "Mogą to być bezzałogowe statki powietrzne (projekty NAS), projekty przemysłu spożywczego (BSU np. opracowało opakowania z folii jadalnej)"²⁰³. A strony już zaczęły szukać projektów typu "venture capital", aby sfinansować je w tym roku z pomocą Białorusko-Chińskiego Funduszu, ponieważ ²⁰⁴dokumenty założycielskie zostaną przygotowane w nadchodzących miesiącach letnich, a sam fundusz powinien zostać utworzony do 1 września 2017 roku.

Dosłownie tydzień później, w dwudziestym maju 2017 roku, w Mińsku odbyło się Białorusko-Chińskie Forum Naukowo-Techniczne, zorganizowane przez Narodową Akademię Białorusi, Ludowy Rząd w Harbinie, Państwowy Komitet Nauki i Technologii Białorusi, Dyрекcję Nauki i Technologii w Harbinie, Republikańskie Centrum Transferu Technologii, Akademię Nauk Obwodu Heilongjiang. W forum wzięło udział ponad czterystu naukowców i ekspertów z tych dwóch krajów. Uznały one za obiecujące kierunki i mechanizmy rozwoju współpracy naukowo-technicznej między Białorusią i Chinami w ramach

²⁰² Białoruś i Chiny uzgodniły kluczowe warunki funkcjonowania funduszu wspólnego przedsięwzięcia [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-kitaj-dogovorilis-o-ključevykh-uslovijah-dejatelnosti-sovmestnogo-venčurnogo-fonda-247427-2017/>.

²⁰³ Karuna, O. Białoruś i Chiny tworzą fundusz inwestycyjny venture capital o początkowej wartości 20 milionów dolarów / O. Karuna // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/society/view/belarus-i-kitaj-sozdajut-fond-venčurnykh-investitsij-s-pervonacchalnym-objemom-20-mln-225848-2016/>.

²⁰⁴ Matievsky, M. Białoruś i Chiny spodziewają się utworzyć fundusz joint venture do września 2017 r. / M. Matievsky // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-kitaj-rasschityvajut-uchredit-sovmestnyj-venčurnyj-fond-k-sentjabrju-2017-goda-247444-2017/>.

koncepcji "Jeden pas i jedna ścieżka", które zostały określone jako priorytety dla późniejszej realizacji wspólnych projektów naukowo-technicznych, w tym "kwestie rozwoju współpracy w dziedzinie nowych materiałów i technologii, technologii energooszczędnych, przemysłu spożywczego, rolnictwa i technologii budowlanych"²⁰⁵. To kompleksowe podejście sprawia, że Białorusko-Chińskie Forum Naukowo-Techniczne jest bardzo ważnym etapem w rozwoju wszelkiej współpracy naukowej i innowacyjnej między Mińskiem i Pekinem, zapewniającym tworzenie nowych, wzajemnie korzystnych programów i projektów w zaawansowanych dziedzinach nauki i technologii.

Nie przez przypadek przedstawiciele chińskiej prowincji Heilongjiang i jej centrum administracyjnego Harbin znajdują się wśród organizatorów tego naukowo-technicznego forum. Wynika to z ich poważnego dążenia do stworzenia wspólnych laboratoriów i ośrodków naukowo-technicznych z partnerami na Białorusi. Ponadto strony już teraz "planują zintensyfikować współpracę naukową i techniczną w dziedzinie medycyny i farmacji, przemysłu, ekologii, rolnictwa oraz wdrożyć kilka projektów innowacyjnych na bazie chińsko-białoruskiego parku przemysłowego "Great Stone"²⁰⁶. W tym miejscu należy przypomnieć, że w czerwcu 2016 roku w Harbinie otwarto chińsko-białoruskie centrum mikrobiologii rolniczej, gdzie w pierwszym etapie planowana jest realizacja projektu "Mikrobiologiczna technologia likwidacji zanieczyszczeń ropą naftową i awaryjnych wycieków ropy", a także "stworzenie pilotażowej strefy oczyszczania z zanieczyszczeń ropą naftową w Chinach"²⁰⁷.

Na bazie Białoruskiego Narodowego Uniwersytetu Technicznego i Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego "Wielki Kamień" ma powstać kolejny nowy podmiot białorusko-chińskiej infrastruktury innowacyjnej. Umowa o utworzeniu i organizacji takiego wspólnego centrum inkubacji projektów innowacyjnych została podpisana w połowie maja 2017 roku przez Państwowy Komitet Nauki i Technologii Białorusi i Ministerstwo Nauki i Technologii Chin. Centrum ma wspierać przedsiębiorców i uczestników młodzieżowego ruchu startupów w działalności naukowej, technologicznej i innowacyjnej. W tym celu

²⁰⁵ W białorusko-chińskim forum naukowo-technicznym [Zasób elektroniczny] bierze udział ponad 400 uczonych i ekspertów. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/society/view/bolce-400-uchenyh-i-ekspertov-uchastvujut-v-belorussko-kitajskom-nauchno-tehnicheskom-forume-248649-2017/>.

²⁰⁶ Białoruś i Chiny omówiły perspektywy utworzenia wspólnych centrów naukowo-technicznych [Zasobów Elektronicznych]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/society/view/belarus-i-kitaj-obsudili-perspektivy-sozdaniya-sovmestnyh-nauchno-tehnicheskikh-tsentrov-248589-2017/>.

²⁰⁷ W Harbinie otwarto chińsko-białoruskie centrum mikrobiologii rolniczej [Zasoby elektronów]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/society/view/kitajsko-belorusskij-tsentr-selhoz-mikrobiologii-otkrylsja-v-harbine-198355-2016/>.

"będzie on obejmował centrum startowe, radę ekspertów, centrum współpracy i laboratorium szybkiego prototypowania"²⁰⁸.

Na tym tle dla białorusko-chińskiej współpracy naukowej i innowacyjnej coraz ważniejsze staje się zintensyfikowanie współpracy między Białorusią a regionalnymi instytucjami naukowymi w Chinach, które już teraz charakteryzują się szerokim wachlarzem partnerstw o dużym potencjale innowacyjnym. Wymowną ilustracją w tym zakresie jest chińska firma Huawei, która "tworzy centrum naukowo-techniczne na Białorusi z Instytutem Ciepła i Transferu Mas nazwanym imieniem A. V. Luikova". Inne instytuty Narodowej Akademii Nauk Białorusi również rozwijają wzajemnie korzystną współpracę w różnych dziedzinach, w szczególności w dziedzinie bezałogowych statków powietrznych, nanotechnologii i materiałoznawstwa²⁰⁹. W szczególności takie strukturalne pododdziały Narodowej Akademii Białorusi, jak: Instytut Fizyki i Technologii, Instytut Fizyki im. Stepanowa, Instytut Chemii Nowych Materiałów, Instytut Mikrobiologii, Centralny Ogród Botaniczny, które opracowały szereg wspólnych projektów o wspólnym znaczeniu, w znacznym stopniu przyczyniają się do realizacji głównych kierunków interakcji naukowej, technologicznej i innowacyjnej z chińskimi uczonymi i badaczami. W sumie Narodowa Akademia Białorusi realizuje w Chinach projekty o wartości ponad 4 milionów dolarów. <...> Really to achieve at least 10 times more" .

W związku z tym NAS Białorusi wspólnie z Uniwersytetem w Ningbo realizuje projekt "Proces obróbki ciśnieniowej i wyposażenie kompleksu ekonomicznego precyzyjnego walcowania szybów o powierzchni spiralnej", którego wyniki zostaną wykorzystane do stworzenia na Białorusi produkcji nowej generacji kotew stosowanych w górnictwie i znacznej poprawy bezpieczeństwa pracy pod ziemią. "Projekt przewiduje eksport tego typu produktów w latach 2017-2020 w kwocie przekraczającej 800 tys. dolarów"²¹⁰. Ponadto uczeni Białoruskiej Akademii Nauk współpracują z BSU i chińską korporacją ZTE w celu utworzenia białorusko-chińskiego laboratorium badawczego technologii internetowych, które będzie promować innowacyjne rozwiązania w zakresie monitorowania przepływów handlowych i wspólnych projektów oraz badań nad

²⁰⁸ Białoruś i Chiny podpisały umowę o utworzeniu centrum inkubacji projektów innowacyjnych [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-i-kitaj-podpisali-soglashenie-o-sozdanii-tsentra-po-inkubirovaniju-innovatsionnyh-proektov-247121-2017/>.

²⁰⁹ Gryszkiewicz, A. Białoruś rozwija współpracę naukową z chińskimi instytucjami regionalnymi / A. Gryszkiewicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/society/view/belarus-razvivaaet-nauchnoe-sotrudnichestvo-s-kitajskimi-regionalnymi-uchrezhdenijami-234788-2017/>.

²¹⁰ Białoruś i Chiny planują realizację około 30 wspólnych projektów naukowo-technicznych [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/society/view/belarus-i-kitaj-planirujut-realizovat-okolo-30-sovmestnyh-nauchno-tehnicheskikh-proektov-198938-2016/>.

technologiami REID. Ponadto chińska korporacja China Electronics Technology Group ²¹¹ jest zainteresowana współpracą z organizacjami Narodowej Akademii Nauk Białorusi "w wielu dziedzinach: energia, technologia informacyjna, technologie lidar i lidar, produkcja nowych materiałów".

Ważnym mechanizmem wymiany w zakresie komercjalizacji osiągnięć naukowych jest tworzenie wspólnych parków i centrów naukowo-technologicznych. Obowiązują już umowy o wzajemnym tworzeniu takich ośrodków z rządami chińskich prowincji Henan, Shandong, Jilin i Guangdong. W styczniu 2014 roku podpisano umowę o utworzeniu wspólnego laboratorium technologii optoelektronicznych i laserowych między Instytutem Fizyki Narodowej Akademii Nauk Białorusi a Instytutem Oprzyrządowania Oceanograficznego Prowincjonalnej Akademii Nauk w Szantung. A już w maju 2016 roku Narodowa Akademia Nauk Białorusi i Obwód Szantungowski podpisały umowę o kompleksowej współpracy naukowo-technicznej w celu rozpoczęcia przejścia na konkretne projekty i opracowania, a także "utworzenia specjalnej organizacji do spraw transferu białoruskich technologii dla przedsiębiorstw i organizacji w prowincji Szantung"²¹². W tym samym czasie w Mińsku otwarto wspólny białorusko-chiński instytut naukowo-techniczny "Zhong Xin", którego założycielami były: Centrum Naukowo-Praktyczne Materiałoznawcze Narodowej Akademii Nauk Białorusi oraz Przedsiębiorstwo Elektroniczne miasta Linia, znajdujące się w prowincji Szantung.

Jest całkiem możliwe, że współpraca Państwowego Komitetu Nauki i Technologii Białorusi z przedsiębiorstwem państwowym Zhongguancun Development Group, utworzonym w 2010 roku w celu wsparcia i rozwoju Narodowego Parku Innowacji, który obejmuje 29 filii i jest finansowany przez rząd ludowy Pekinu, przyczyni się do powstania ogólnego obrazu białorusko-chińskiej współpracy naukowej i innowacyjnej. Przynajmniej w dyskusji na temat możliwości realizacji wspólnych projektów strony określiły jako priorytetowe "technologie informacyjne i komunikacyjne oraz lotnicze, bio- i nanoprzemysł, medycynę i farmację oraz technologie energooszczędne i przemysłowe"²¹³.

²¹¹ Chińskie firmy są zainteresowane rozwojem współpracy naukowej i technicznej z Białorusią [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: https://belarus-online.by/?news=8108_kitajskie-kompanii-zainteresovany-razvivat-nauchno-tehnicheskoe-sotrudnichestvo-s-belarusiju-209431-2016.

²¹² Karuna, O. Chińska prowincja Shandong jest zainteresowana transferem białoruskich technologii / O. Karuna // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/society/view/kitajskaja-provintsija-shandun-zainteresovana-v-transferie-belorusskih-tehnologii-194533-2016/>.

²¹³ Białoruś zaproponowała chińskiemu partnerstwu Zhongguancun w zakresie inwestycji venture capital i wysokich technologii [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL:

W procesach poszerzania białorusko-chińskiej interakcji nie pomija się instytucji szkolnictwa wyższego obu krajów, które podpisały już ponad sto umów i tworzą wspólne laboratoria i struktury badawcze w takich dziedzinach, jak technologie optyczne, elektroniczne, magnetyczne, plazmowe, systemy identyfikacji, nawierzchnie dróg. "Ostatnie umowy z Ministerstwem Nauki Chińskiej Republiki Ludowej przewidują przeznaczenie 10 milionów dolarów na finansowanie wspólnych projektów badawczych w obiecujących dziedzinach²¹⁴. Mówiąc dokładniej²¹⁵.

Białoruski Państwowy Uniwersytet Informatyki i Radioelektroniki, który uczestniczy w tak dużych wspólnych projektach i programach, jak opracowanie i produkcja urządzeń i urządzeń mikrofalowych, oprogramowania i sprzętu do rozwiązywania problemów kompatybilności elektromagnetycznej i odporności na zakłócenia urządzeń radioelektronicznych, tworzenie i transfer nowych technologii w dziedzinie mikroelektroniki i hydroakustyki, wykazał się skutecznymi wynikami we wspólnym rozwoju naukowo-technicznym. Wystarczy powiedzieć, że w 2014 roku na tej białoruskiej uczelni zrealizowano osiem kontraktów na prawie 1,5 miliona dolarów na zlecenie chińskich korporacji i organizacji. W latach 2015-2016 podpisano trzy kolejne kontrakty o łącznej wartości 3,8 mln dolarów.

Innym ciekawym przykładem jest Białorusko-Chińskie Centrum Badań Naukowo-Technicznych, utworzone przez Park Naukowo-Techniczny Narodowego Uniwersytetu Technicznego "Politechnika" i chińską firmę "Henan Gaoyuan". Jednym z jej celów było prowadzenie wspólnych badań i opanowanie nowych technologii w zakresie projektowania, budowy i eksploatacji dróg. Centrum opracowało już system diagnostyki nawierzchni asfaltobetonowych w prowincji Henan, który został oceniony przez stronę chińską jako "międzynarodowy poziom zaawansowania". Istnieje również aktywna współpraca z takimi chińskimi prowincjami jak Jilin, Shandong, Heilongjiang i Guangdong. "Każdego roku z pomocą centrum organizacje białoruskie zawierają umowy na różne usługi edukacyjne i naukowe o wartości około 1,5 miliona

<http://www.belta.by/economics/view/belarus-predlozhila-kitajskoj-zhongguancun-partnerstvo-v-sfere-venchurnyh-investitsij-i-vysokih-211548-2016/>.

²¹⁴ Wywiad z V. Makei, ministrem spraw zagranicznych Białorusi, agencja informacyjna BelTA (13 stycznia 2017 r., Mińsk) [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/ace33f437fd634f6.html>.

²¹⁵ Białoruskie i chińskie uczelnie rozwijają współpracę w ramach ponad 120 umów [Zasób elektroniczny]. - - 2015. - URL: <http://www.belarus.by/ru/press-center/press-release/beloruskie-i-kitajskie-vuzy-razvivajut-sotrudnichestvo-po-bolee-chem-120-dogovoram-i-0000022732.html>.

dolarów"²¹⁶. Ponadto BNTU i północno-wschodni Uniwersytet Szejnanga rozważają możliwość otwarcia białorusko-chińskiego centrum zaawansowanych stosowanych badań inżynierijno-technicznych, na podstawie którego będą realizować wspólne projekty badawcze, rozwijać i promować komercjalizację nowoczesnych technologii i innowacyjnych produktów.

Bardzo wymowny jest również przykład Homelskiego Uniwersytetu Państwowego im. F. Skoryny, który w lutym 2017 r. zawarł porozumienie o współpracy z założonym w 1896 r. Uniwersytetem w Syczuanie, mieszczącym się w mieście Chengdu i posiadającym 28 instytutów, 41 laboratoriów, 9 baz badawczych, 16 instytucji naukowych. W sumie Homelski Uniwersytet podpisał już ponad 20 umów o współpracy z chińskimi uniwersytetami i ośrodkami badawczymi, w ramach których nawiązywane są najbardziej produktywne stosunki z Nanjing University of Science and Technology, Shanghai Professional Institute of Industry, Commerce and Foreign Languages oraz Jiangsu University of Education. W szczególności na Homelskim Uniwersytecie Państwowym im. F. Skoryny współpraca z partnerami chińskimi koncentrowała się na wspólnej pracy w dziedzinie technologii próżniowo-plazmowej i produkcji urządzeń specjalnych. W tym celu jeszcze w 2013 roku Homelska i Nanjing University of Science and Technology utworzyły wspólne laboratoria, w których obecnie zajmują się rozwojem "naukowych podstaw syntezy chemicznej plazmy oraz badaniem struktury i właściwości powłok nanokompozytowych na bazie polimerów o działaniu antybakteryjnym"²¹⁷. Następujące liczby mówią same za siebie: "Od 1992 roku 335 obywateli chińskich studiuje na Uniwersytecie Stanowym F. Skorina. Ukończyli Uniwersytet i otrzymali tytuł licencjata 140 osób, tytuł magistra - 168, dyplom specjalisty - 26"²¹⁸. A w najbliższym czasie zostanie tu otwarty pierwszy na Białorusi Regionalny Instytut Konfucjusza. Priorytetowymi obszarami pracy tego międzynarodowego centrum kulturalno-oświatowego będą nauczanie i szkolenie w zakresie języka chińskiego, wymiana akademicka, upowszechnianie kultury chińskiej i jej tradycji.

²¹⁶ Bogush, W. Białorusko-chińska interakcja w dziedzinie edukacji i nauki wnosi realny wkład w umacnianie przyjaźni między narodami (w języku rosyjskim) / W. Bogush // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/opinions/view/belorusko-kitajskoe-vzaimodejstvie-v-oblasti-obrazovaniya-i-nauki-vnosit-realnyj-vklad-v-ukreplenie-druzhy-4501/>.

²¹⁷ Sidorchik, W. Homelski Uniwersytet Państwowy im. Skoryny współpracuje z 25 uniwersytetami i organizacjami w Chinach (w języku rosyjskim) / W. Sidorchik // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/gomelskij-gosuniversitet-imeni-skoriny-sotrudnichaet-s-25-vuzami-i-organizatsijami-kitaja-2080-2015/>.

²¹⁸ Lysenko, Uniwersytet Homelski. F. Skorina Homelski Uniwersytet rozszerza współpracę z chińskimi uniwersytetami (w języku rosyjskim) / Yu. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/gomelskij-universitet-im-fskoriny-rasshirjaet-sotrudnichestvo-s-vuzami-kitaja-234443-2017/>.

Yanka Kupala State University of Grodno, który 1 lutego 2013 r. podpisał protokół ustaleń z Chongqing University, również zacieśnia więzi z chińskimi partnerami. W styczniu 2017 r. strony podpisały już porozumienie w sprawie wspólnego szkolenia specjalistów w dziedzinie informatyki. Dokument ten znacznie rozszerza obszary współpracy między uczelniami, gdyż ma na celu kształcenie specjalistów w zakresie zapotrzebowania na rozwój społeczno-gospodarczy krajów, wymianę kadry nauczycielskiej oraz rozwój działalności badawczej. Ponadto, "umowa pozwala na rekrutację na wspólne studia podyplomowe"²¹⁹. W sierpniu 2016 roku umowę o współpracy podpisał również Białoruski Uniwersytet Państwowy oraz Uniwersytet Finansów i Ekonomii Guangxi, który zrzesza 17 instytucji i wydziałów edukacyjnych oraz oferuje 25 kierunków kształcenia w celu uzyskania tytułu licencjata. Dokument ten "przewiduje wymianę nauczycieli na wykłady, studentów, absolwentów i doktorantów, materiały edukacyjne i raporty naukowe, a także realizację wspólnych projektów badawczych i edukacyjnych"²²⁰. W lipcu 2016 roku podpisano cztery umowy o kontaktach międzyuczelnianych między - Białoruskim Państwowym Uniwersytetem Technicznym i Uniwersytetem Ekonomiczno-Finansowym w Lanżu, Białoruskim Państwowym Agrarnym Uniwersytetem Technicznym i Uniwersytetem Rolniczym Obwodu Gansu, Białoruską Państwową Akademią Rolniczą i Agrarnym Uniwersytetem Obwodu Gansu, Białoruskim Państwowym Uniwersytetem Ekonomicznym i Uniwersytetem Ekonomiczno-Finansowym w Lanżu.

Dynamikę współpracy między Białorusią i Chinami w dziedzinie edukacji uzupełniają takie liczby: 1851 chińskich studentów studiowało na białoruskich uczelniach tylko w roku akademickim 2014/15. Pod względem ogólnej liczby obcokrajowców, którzy przyjechali na studia na Białorusi, Chiny zajęły drugie miejsce po Turkmenistanie, wyprzedzając w tym wskaźniku Rosję, Nigerię i Iran. Ciekawe, że "Chińczycy wybierają specjalności filologiczne na Białorusi". Interesują ich również stosunki międzynarodowe, dziennikarstwo międzynarodowe, prawo i specjalności gospodarcze"²²¹. Na samej Białorusi język chiński zaczyna się uczyć od pierwszej klasy jako główny, a od 2015 roku

²¹⁹ Yanka Kupala State University i Chongqing University uzgodniły wspólne szkolenie specjalistów [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/grgu-imjanki-kupaly-i-chuntsinskij-universitet-dogovorilis-o-sovmestnoj-podgotovke-spetsialistov-230701-2017/>.

²²⁰ BSU i Guangxi University of Finance and Economics podpisały umowę o współpracy [Electronic Resource]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/society/view/bgu-i-universitet-finansov-i-ekonomiki-guansi-podpisali-soglashenie-o-sotrudnichestve-207125-2016/>.

²²¹ Co roku około 2 tysięcy obywateli Chin studiuje na białoruskich uniwersytetach [Zasób elektroniczny]. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/society/view/ezhegodno-v-belorusskih-vuzah-obuchaetsja-okolo-2-tys-grazhdan-kitaja-173360-2015/>.

uczestnicy przystępują do scentralizowanych testów z tego przedmiotu. I jeszcze jedno: w roku akademickim 2014/15 w Chinach kształciło się ponad 600 białoruskich studentów.

Wszystkie te fakty pokazują, że promocja nauki i innowacji w białorusko-chińskiej interakcji staje się rzeczywistym narzędziem realizacji procesów integracyjnych w ramach inicjatywy "Jeden pas i jedna droga". Ponadto na drugim Forum Stowarzyszenia Parków Naukowo-Technologicznych, Stref Wysokich Technologii i Nowych Technologii "Jedwabny Szlak", które odbyło się w maju 2017 roku w Mińsku, podkreślono, że "współpraca naukowa i technologiczna między Chinami i Białorusią stale się rozwija"²²² i staje się coraz bardziej znaczącym przykładem poprawy infrastruktury innowacyjnej i poszerzenia współpracy naukowej i innowacyjnej w krajach położonych na Nowym Jedwabnym Szlaku. Przy okazji należy zauważyć, że samo Stowarzyszenie Parków Naukowo-Technicznych, Stref Wysokich Technologii i Nowych Technologii "Jedwabny Szlak" zostało utworzone całkiem niedawno - w lipcu 2016 roku - przy wsparciu chińskiego Ministerstwa Nauki i Technologii. W jej skład wchodzi organizacje naukowo-techniczne, instytuty badawcze, agencje świadczące usługi pokrewne oraz instytucje badawcze z różnych krajów. Już sam fakt zorganizowania drugiego forum młodego stowarzyszenia w Mińsku oraz fakt, że zebrali się tam przedstawiciele kilkunastu państw po raz kolejny podkreśla pozytywny wpływ Republiki Białorusi na rozwój komponentu naukowego i innowacyjnego chińskiej inicjatywy "Jeden pas i jedna droga" nie tylko w formacie dwustronnym, lecz również wielostronnym.

²²² Współpraca naukowa i techniczna między Chinami i Białorusią stale się rozwija - Luo Zhanghai [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - Tryb dostępu: <http://www.belta.by/society/view/nauchno-technicheskoe-sotrudnichestvo-kitaja-i-belarusi-nepreryvno-razvivaetsja-lo-chzhanhoj-248817-2017/>. - Data dostępu: 23.05.2017.

Połączenia między regionami rozwijają się

W maju 2017 roku na spotkaniu z przedstawicielami chińskich środków masowego przekazu białoruska głowa państwa zwróciła uwagę na znaczenie rozwoju współpracy międzyregionalnej między Białorusią a Chinami, ponieważ to właśnie w tym regionie znajdują się główne rezerwy dla dalszej interakcji między oboma krajami. W końcu wszystkie porozumienia i uzgodnienia między prezydentami, rządami i agencjami, zaplanowane na najwyższym szczeblu, mogą być w pełni zrealizowane "tylko poprzez pociągnięcie konkretnych prowincji i regionów"²²³. Doświadczenia ostatnich lat pokazują, że wiele białoruskich regionów i chińskich prowincji podjęło już wiele konkretnych kroków w zakresie interakcji, udowadniając swoim przykładem, że współpraca międzyregionalna jest rzeczywiście wiarygodnym instrumentem stosunków białorusko-chińskich. **Obwód brzeski i obwód łowiecki są jednymi z takich obwodów.**

Obwód brzeski jest jednym z tych białoruskich obwodów, w których rozwój więzi z Chińską Republiką Ludową widzi realne perspektywy zwiększenia wolumenu wzajemnie korzystnej współpracy handlowej i gospodarczej, a zatem stopniowo zwiększa skalę wzajemnych powiązań. Wystarczy powiedzieć, że w okresie styczeń-marzec 2017 roku eksport towarów obwodu brzeskiego na rynek chiński wzrósł o 54% i wyniósł ponad 2,3 miliona dolarów. Eksport żywności, a także skór z norek, napojów alkoholowych, materiałów do pieców próżniowych "planuje się osiągnąć na koniec roku w sumie 10 milionów dolarów"²²⁴.

Wołowina ma stać się bardzo popularnym produktem przedsiębiorstw obwodu brzeskiego na rynku chińskim w 2017 roku. Pod koniec lipca tego roku, przedstawiciele trzech producentów - Berezovsky Meat Canning Plant, Pinsk i Brest Meat Processing Plant - podpisali protokół o zamiarze współpracy z chińską firmą handlową i inwestycyjną przemysłu mięsnego "Great Silk Road", co powinno zaowocować dostawami wołowiny do Chin do końca roku na poziomie 20 milionów dolarów. W tym samym czasie strona chińska od razu zaoferowała Berezovsky'emu konserw mięsnych, aby rozpocząć dostawy. Partnerzy Brest Meat Processing Plant z Chin zamierzają kupować i przetwarzać kości wołowe.

²²³ Spotkanie z przedstawicielami chińskich mediów [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vstrecha-s-predstaviteljami-kitajskix-smi-16136/.

²²⁴ Przedsiębiorstwa obwodu brzeskiego w pierwszym kwartale otworzyły dziesięć nowych rynków [Zasóbów Elektronicznych]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/predpriyatija-brestskoj-oblasti-v-i-kvartale-otkryli-desjat-novyh-rynkov-sbyta-247512-2017/>.

"Chińscy biznesmeni zaproponowali Pińskiemu Zakładowi Przetwórstwa Mięsa zwiększenie wielkości produkcji wołowiny poprzez utworzenie JV"²²⁵. Należy zauważyć, że w pierwszej połowie 2017 roku, wraz z chińską firmą "Sina-Trade" Berezovsky konserw mięsnych i zakładu przetwórstwa mięsa Pinsk już wysłał mrożoną wołowinę na rynek Azji Południowo-Wschodniej o około miliona dolarów.

Ogólnie rzecz biorąc, intensyfikacja stosunków obwodu brzeskiego z chińskimi partnerami odbywa się dzisiaj w kilku innych kierunkach. Po pierwsze, przyciąga on inwestycje z Chin do gospodarki. Już pod koniec 2015 roku strona białoruska zaczęła opracowywać kwestie finansowania kilku projektów w Brześciu na koszt chińskich inwestorów. Wśród nich - "budowa zakładu bateryjnego "Volat" w Biełozersku, zakładu produkcji estrów metylowych w FEZ, przebudowa międzydzielnicowego poradni onkologicznej w Pińsku"²²⁶. Ostatnimi przykładami w tym zakresie jest oddanie do użytku w lutym 2017 roku na terenie parku "Zareczycka" na stacji Brześć-Sewerny w ramach umowy międzyrządowej między Białorusią a Chinami kompleksu inspekcyjnego przeznaczonego do kontroli towarów przewożonych koleją. "Całkowita inwestycja w finansowanie projektu wyniosła 39 milionów yuanów, czyli około 5,5 dolarów"²²⁷. Kompleks ten wyposażony jest w technologię szybkiego sterowania, przy pomocy której poruszające się wagony są "oświecone". Prędkość pociągu powinna wynosić od 8 do 30 kilometrów na godzinę. Przypominamy również rejestrację w Baranowiczach przedsiębiorstwa "CRC-CUEC ZheldorTehnika", w które chińscy inwestorzy zainwestowali milion dolarów. W 2018 roku w wolnej strefie ekonomicznej "Brześć" powinno zostać uruchomione przedsiębiorstwo zajmujące się produkcją diod LED, które również przyciągnęło inwestycje z Chin. W sumie Brześć przekazał już 37 projektów inwestycyjnych chińskim partnerom do wspólnej realizacji w perspektywie średnioterminowej.

²²⁵ W ciągu roku Białoruś dostarczy Chinom wołowinę o wartości 20 milionów dolarów [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/belarus-za-god-postavit-v-kitaj-govjadiny-na-20-mln-259164-2017/>.

²²⁶ Vechorko, S. Ekspansja eksportowa jest zdeterminowana przez główny czynnik wzrostu gospodarki obwodu brzeskiego w 2016 roku (w języku rosyjskim) / S. Vechorko // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/rasshirenie-eksporta-opredeleno-glavnym-faktorom-rosta-ekonomiki-brestskoj-oblasti-v-2016-godu-175763-2015/>.

²²⁷ Vechorko, S. Kompleks inspekcyjno-kontrolny do skanowania pociągów towarowych jest wprowadzony w Brześciu / S. Vechorko // [Zasoby elektroniczne]. - 2017 - URL: <http://www.belta.by/regions/view/inspeksionno-dosmotrovij-kompleks-dlja-skanirovanija-gruzovyh-poezdov-vveden-v-breste-233118-2017/>

Drugim strategicznym kierunkiem współpracy między obwodem brzeskim a stroną chińską jest kompleksowe wzmocnienie kontaktów międzyregionalnych. Prowincje Hubei, Anhui i Henan są jednymi z głównych partnerów regionu białoruskiego w tym zakresie. W szczególności, współpraca z Prowincją **Hubei** ma już ponad 20 lat historii. "W tym czasie, Brześć i Xiaogan, Baranowicze i Chibi stały się również miastami bliźniaczymi położonymi w tych regionach"²²⁸. To właśnie współdziałanie miast partnerskich ma niezbędny potencjał, aby stać się najważniejszym instrumentem białorusko-chińskiej współpracy międzyregionalnej. W ten sposób ten sam Xiaogan może stać się trampoliną dla brzeskich eksporterów, z której można rozwijać chiński rynek. Z tego powodu partnerzy z tego siostrzanego miasta zasugerowali już, że "Brzeskie przedsiębiorstwa przetwórcze powinny nawiązać współpracę w zakresie dostaw mięsa i produktów mlecznych do Chin"²²⁹. Bardzo obiecującą współpracę może mieć również nowa para miast partnerskich z obwodu brzeskiego i obwodu hubejskiego - Pińsk i Xiang Yang, które podpisały umowę o współpracy w kwietniu 2017 roku. Dokument ten przewiduje rozwój wzajemnie korzystnej współpracy handlowej, gospodarczej, naukowej, technicznej i kulturalnej. I otwiera się tu wiele możliwości. Wszakże Xiang Yang, który znajduje się w centralnej części Chin, "jest domem dla 6 milionów ludzi. Miasto ma około 2,8 tysiąca lat. Zachowało się tam wiele zabytków związanych z dawnym okresem chińskiej historii. W rolnictwie Xiang Yang, inżynierii mechanicznej, elektronice są dobrze rozwinięte"²³⁰.

Jeśli chodzi o prowincję **Anhui**, w grudniu 2016 r. podpisano z jej przedstawicielami protokół intencyjny w celu ustanowienia partnerstwa w dziedzinie gospodarki, przemysłu, rolnictwa, edukacji i turystyki. Zakłada się, że "na podstawie tego dokumentu zostanie zawarte porozumienie o współpracy między obwodem brzeskim a obwodem anhui"²³¹. W tym samym czasie strony omawiały pierwsze konkretne projekty tej współpracy międzyregionalnej. W

²²⁸ Zalesky, B. Stosunki międzynarodowe i media. Cechy charakterystyczne wielosektorowej współpracy międzynarodowej w okresie globalnych wyzwań / B. Zaleskiy. - Palmarium Academic Publishing, 2016. -- C. 219.

²²⁹ Chernovolova, A. Chińskie przedsiębiorstwa są zainteresowane współpracą z przedsiębiorstwami przetwórczymi Brestu / A. Chernovolova // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/kitajskie-kompanii-zainteresovany-v-sotrudnichestve-s-pererabatyvajuschimi-predprijatijami-bresta-167088-2015/>.

²³⁰ Pińsk i Chińczycy Xiang Yang podpisali umowę o współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - Tryb dostępu: <http://www.belta.by/regions/view/pinsk-i-kitajskij-sjan-jan-podpisali-soglashenie-o-sotrudnichestve-243097-2017/>.

²³¹ Chernovolova, A. Chińskie przedsiębiorstwo jest zainteresowane wspólną produkcją z "Brestsmash" / A. Chernovolova // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/kitajskaja-kompanija-zainteresovana-sozdat-sovmestnoe-proizvodstvo-s-brestsmashem-222370-2016/>.

szczególności JAC Motors, produkujący minibusy, wyraził zainteresowanie utworzeniem spółki joint venture z Brestmash w celu produkcji małych samochodów osobowych i dostawczych o dużym potencjale eksportowym.

Inny wspólny projekt został niedawno omówiony podczas wizyty przedstawicieli zagranicznej firmy budowlanej z Obwodu Anhuskiego na Białorusi, którzy badali możliwości wydobywania w naszym kraju. W obwodzie brzeskim zaproponowano im budowę zakładu górnictwo-przerobczego na złożu Gorodnoje w obwodzie stolińskim, gdzie znajdują się piaski kwarcowe, które mogą być wykorzystywane do produkcji materiałów budowlanych i w przemyśle szklarskim. Zagraniczna Korporacja Budownictwa Gospodarczego Ankhoy w obwodzie brzeskim jest już w pełni świadoma tych możliwości, ponieważ wygrała przetarg na budowę budynków mieszkalnych w ramach ogólnego kontraktu tutaj z udziałem pomocy technicznej i gospodarczej z Chin. A teraz w tym białoruskim regionie powstają cztery 10-piętrowe domy według standardowego projektu, w każdym z nich znajdują się mieszkania socjalne. Dwa z nich są w budowie w nowych obwodach brzeskich - południowo-wschodni nr 4 i południowo-zachodni nr 3. W dzielnicy Zagórskiego w Pińsku pojawiają się jeszcze dwa panele wielopiętrowych domów. Jednocześnie "budowa czterech wielopiętrowych budynków jest pierwszym etapem wspólnego projektu. Jego drugi etap przewiduje budowę kolejnych trzech budynków mieszkalnych użytku społecznego: po jednym w Baranowiczach, Pińsku i Żabince"²³². Jeśli chodzi o trzeci etap współpracy w zakresie budowy mieszkań socjalnych, "planuje się budowę dwóch domów w regionie: 90 mieszkań w Stolinie i 80 mieszkań w Baranowiczach"²³³.

Kolejnym chińskim regionem, z którym obwód brzeski zamierza podpisać umowę o współpracy, jest obwód **Henan**. Przynajmniej Brzeski Obwodowy Komitet Wykonawczy ma nadzieję, że "podpisanie umów z obwodem Henańskim nastąpi prawdopodobnie w 2017 roku"²³⁴. Tymczasem wśród uczestników drugiego forum kontaktów biznesowych "Brześć-2017", które odbyło się pod koniec kwietnia 2017 roku, wśród biznesmenów z 14 krajów były reprezentowane

²³² Chernovolova, A. Zbudowana z atrakcją chińskich domów stołecznych w obwodzie brzeskim zostanie dostarczona na początku 2017 roku (w języku rosyjskim) / A. Chernovolova // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/postroennye-s-privlecheniem-kitajskogo-kapitala-doma-v-brestskoj-oblasti-sdadut-v-nachale-2017-goda-220261-2016/>.

²³³ Domy zbudowane przy pomocy chińskiej pomocy technicznej pojawiają się w Baranowiczach, Pińsku i Żabince [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/postroennye-s-tehpomoschiju-kitaja-doma-pojavjatsja-v-baranovichah-pinske-i-zhabinke-246189-2017/>.

²³⁴ Obwód Czernowółowy, A. Brzeski planuje podpisać umowę o współpracy z obwodami Anhui i Henan // [Zasoby elektroniczne]. - - 2016. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/brestskaja-oblast-planiruet-podpisat-dogovory-o-sotrudnichestve-s-provintsijami-anhoj-i-henan-212791-2016/>.

cztery firmy z obwodu henńskiego, których sfera interesów zawodowych obejmuje kwestie inwestycji i eksportu białoruskich towarów do Chin. Są to: Zhong Bai Shiye, Navigation zbudował instalację antyseptyczną, Żuraw Żółta Rzeką odporny na wybuchy, Yuan Henry biżuteria. Należy założyć, że nawiązane kontakty pomiędzy przedstawicielami środowiska biznesowego stron utorują drogę do pełnowymiarowego współdziałania Obwodu Brzeskiego i Obwodu Henańskiego w całej gamie partnerstw międzyregionalnych w bardzo bliskiej przyszłości.

Zainteresowany realizacją wspólnych projektów z obwodem brzeskim i dużą prowincją rolniczą Chin - **Gansu**. W czerwcu 2017 roku wizyta w Brześciu delegacji z miasta Bajjin z tego obwodu dała nowy impuls do tej obiecującej współpracy. Od ponad roku między Brestem a Baiingiem obowiązuje porozumienie intencyjne w sprawie rozwoju stosunków handlowych i gospodarczych. A strony poważnie dążą do zintensyfikowania tej interakcji, o czym świadczą liczby: "Nastąpił znaczny wzrost dostaw do Chin. W okresie styczeń-kwiecień br. eksport [z Brześcia] wyniósł około 700 tys. dolarów, w 2016 r. za ten okres wynosił 50 tys. dolarów"²³⁵. Najwyraźniej jest to dopiero początek rozwoju brzeskich eksporterów na rynku obwodu gujańskiego.

Po stronie chińskiej Obwód **Hunowski**, który w kwietniu 2017 roku podpisał umowę o nawiązaniu przyjaznych stosunków z **Obwodem Mohylewskim**, ostatnio pokazał ciekawe podejście do organizowania interakcji z białoruskimi partnerami. Fakt ten jest kolejną wymowną ilustracją przebiegu wszechstronnego partnerstwa strategicznego i korzystnej dla obu stron współpracy, którą kontynuują dziś Republika Białoruś i Chińska Republika Ludowa, zgodnie z którą "interakcje międzyregionalne powinny stać się motorem napędowym w stosunkach między tymi dwoma krajami"²³⁶. Prowincja Hunan jest przecież nie tylko agrarnym, ale także znaczącym regionem przemysłowym, który z powodzeniem rozwija się i zajmuje czołowe pozycje w Chinach. Wystarczy powiedzieć, że "żyje tu około 70 milionów ludzi, prowincja zajmuje 9. miejsce w kraju pod względem PKB". Poza tym, Hunan jest miejscem narodzin Mao Zedonga, który stworzył nowe Chiny"²³⁷.

²³⁵ Chiński obwód Gansu jest zainteresowany wspólnymi projektami z obwodem brzeskim [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/kitajskaja-provintsija-gansu-zainteresovana-v-sovmestnyh-proektah-s-brestskoj-oblastju-254439-2017/>.

²³⁶ Spotkanie z Du Jiahao, sekretarzem Komitetu Komunistycznej Partii Chin w prowincji Hunan [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vstrecha-s-sekretarem-komiteta-kommunisticheskoy-partii-kitaja-provintsii-xunan-du-tszjaxao-16018/.

²³⁷ Gryszkiewicz, A. Współpraca między Białorusią a Hunanem powinna stać się wzorem dla innych chińskich prowincji - Du Jiahao / A. Gryszkiewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL:

Podpisane porozumienie było logiczną kontynuacją już nawiązanego partnerstwa między stronami, które latem 2016 roku przyjęło Memorandum o współpracy, które faktycznie poparło utworzenie wspólnego przedsiębiorstwa "Zumlion - MAZ", założonego przez chińską firmę Zoomlion i JSC "Miński Zakład Samochodowy", a którego bazą produkcyjną stały się przedsiębiorstwa obwodu mohylewskiego - "Mohylewtransmash" i "Strommashina". Na swoich obszarach strony "organizują produkcję specjalistycznego sprzętu budowlanego i użyteczności publicznej, w tym żurawi samochodowych, betonomieszarek, pomp do betonu, samochodów ciężarowych, kombajnów i wózków po²³⁸zarnicznych". W maju 2017 roku OOO Zumlion-MAZ zamontował pierwszy żuraw samochodowy o udźwigu 25 ton, za pomocą którego można przemieszczać praktycznie każdy obiekt - od kontenerów do ponadgabarytowych ładunków budowlanych. Oznacza to, że sowa wchodzi w aktywny etap białorusko-chińskiej produkcji maszyn. "Jednocześnie firma Zkmlion-MAZ kontynuuje prace nad nowymi modelami, które pojawią się w najbliższych miesiącach"²³⁹. Uruchomienie produkcji seryjnej nowych maszyn planowane jest na rok 2018.

Nowa umowa między Obwodem Hunańskim a Obwodem Mohylewskim, oparta na zasadach równości i wzajemnych korzyści, zwiększy wymianę i współpracę w dziedzinie gospodarki, handlu, turystyki, kultury, edukacji i szkoleń. Ponadto Białoruś ma nadzieję, że chińskie przedsiębiorstwo "Zumlion", które w lutym 2017 roku zarejestrowało się w Wolnej Strefie Ekonomicznej "Mohylew", spółka joint venture zajmująca się produkcją budowlanego i komunalnego sprzętu specjalnego, będzie mogło jeszcze szerzej kręcić się w Chińsko-Białoruskim Parku Przemysłowym "Wielki Kamień", gdzie z jego udziałem w kwietniu 2017 roku położono kamień węgielny pod budowę zakładu produkcji sprzętu dla białorusko-chińskich pojazdów specjalnych. Sam fakt rozpoczęcia tej budowy mówi wiele. Przecież strona białoruska tworzy w tym parku potężną infrastrukturę i daje poważne preferencje tym inwestorom, którzy

<http://www.belta.by/politics/view/sotrudnichestvo-belarusi-i-hunanja-dolzno-stat-obraztsom-dlja-drugih-kitajskih-provintsijs-du-tszjahao-242496-2017/>.

²³⁸ Emelianova, O. Umowa o nawiązaniu przyjaznych stosunków została podpisana przez gubernię Hunan i obwód Mohylewski / O. Emelianova // [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/soglashenie-ob-ustanovlenii-druzhestvennyh-otnoshenij-podpisali-provintsijska-hunan-i-mogilevskaja-oblast-242796-2017/>.

²³⁹ Kulyagin, S. Pierwszy białorusko-chiński autokar zmontowany w Mohylewie / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/pervyj-belorusko-kitajskij-avtokran-sobran-v-mogileve-247805-2017/>.

przyniosą wynik "w postaci pojawienia się wysokich technologii, stworzenia branż zorientowanych na eksport z gwarantowanym rynkiem"²⁴⁰.

Tak więc, w ciągu dwóch lat, nowy zakład "będzie produkował sprzęt drogowy, budowlany i komunalny". Początkowe inwestycje kapitałowe wyniosą około 50 milionów dolarów, a w najbliższej przyszłości przedsiębiorstwo to powinno wytwarzać produkty o wartości do 300 milionów dolarów rocznie"²⁴¹. Schemat pracy będzie następujący: w obwodzie smolewiczyskim, w obwodzie mińskim, powstaną chińskie przystawki, stamtąd będą przewożone do Mahiliou, na podwoziach białoruskich zostaną zainstalowane "Mahilioutransmash" po gotowe pojazdy specjalne. Zakłada się, że liczba pracowników tego przedsiębiorstwa w parku przemysłowym wyniesie około pięćset osób.

Początkowo planowane są dostawy produktów przyszłego zakładu do krajów Euroazjatyckiego Związku Gospodarczego, Wspólnoty Niepodległych Państw i ewentualnie Europy, ponieważ sprzęt ten jest "absolutnie konkurencyjny pod względem parametrów technicznych, ceny i jakości". Poziom sprzętu jest globalny, a jego cena jest znacznie niższa²⁴². Zoomlion mają już doświadczenie w tworzeniu i certyfikacji kilku typów urządzeń - dźwigów samochodowych o udźwigu 40 i 60 ton, pojazdów użytkowych. Ponadto, jeszcze przed grudniem 2017 r., "specjaliści będą musieli zbadać rynek i opracować 8 nowych modeli, a w przyszłym roku rozpoczną masową produkcję"²⁴³.

Jeśli chodzi o inne obiecujące obszary współpracy z Obwodem Hunańskim, ten sam obwód mohylewski planuje zorganizować dostawy żywności, a przede wszystkim produktów mlecznych - jogurtów, lodów, mleka - do partnerów chińskich, na które popyt w Chinach obecnie wyraźnie rośnie. W szczególności gospodarstwo "Babuszkin Krynka" planuje, oprócz eksportu sterylizowanego, pełnego i odtłuszczonego mleka w proszku, serwatki w proszku, serów i masła,

²⁴⁰ Spotkanie z Zhangiem Dejiangiem [Zasoby Elektroniczne], przewodniczącym Stałego Komitetu Narodowego Kongresu Ludowego. - - 2017. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/vstrechas-predsdatelem-postojannogo-komiteta-vsekitajskogo-sobranija-narodnyx-predstavitelej-chzhan-16055/.

²⁴¹ Ogneva, Yu. Planuje się otwarcie w "Wielkim Kamieniu" za dwa lata (po rosyjsku) / Yu. Ogneva // [Zasoby elektroniczne] zakładu zajmującego się tworzeniem urządzeń dla specjalnych maszyn. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/zavod-po-sozdaniju-oborudovanija-dlja-spetstehniki-planiruetsja-otkryt-v-velikom-kamne-cherез-dva-goda-242899-2017/>.

²⁴² Ogneva, Yu. Zoomlion zakład w parku "Velikij Kamen" ma duży potencjał eksportowy - Semashko / Yu. Ogneva // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/economics/view/zavod-zoomlion-v-parke-velikij-kamen-obladaet-bolshim-eksportnym-potentsialom-semashko-242901-2017/>.

²⁴³ Zoomlion zbuduje fabrykę w "Wielkim Kamieniu", aby stworzyć wyposażenie dla pojazdów specjalnych [Zasób elektronów]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/newscompany/view/zoomlion-postroit-v-velikom-kamne-zavod-po-sozdaniju-oborudovanija-dlja-spetstehniki-242736-2017/>.

"ustanowić dostawy przetworów z mleka pełnego". Trwają negocjacje z Hunan zhongnan antymon i tungsten co., Ltd z prowincji Hunan²⁴⁴. A zakłady mięsne Mohylew i Bobruisk mają tam możliwość eksportu wołowiny w ilości około tysiąca ton miesięcznie.

Przyciągnięcie inwestorów z tego obwodu do wolnej strefy ekonomicznej "Mohylew", a także do siedmiu obwodów Kraju Pridneprowskiego graniczących z Federacją Rosyjską i objętych dekretem prezydenckim "O rozwoju społeczno-gospodarczym południowo-wschodniego obwodu mohylewskiego". Dokument ten, jak Państwo wiedzą, daje znaczne preferencje inwestorom, którzy przyjeżdżają tu realizować swoje projekty.

Wśród priorytetowych obszarów, które chińscy partnerzy oferują do inwestycji w obwodzie mohylewskim, znajdują się przetwórstwo rolne, alternatywne źródła energii oraz zaawansowane technologicznie branże związane z wydobywaniem i przetwarzaniem lokalnych minerałów. W szczególności są to lokalne przedsiębiorstwa zajmujące się wydobywaniem torfu, które mogłyby zorganizować współpracę ze stroną chińską w zakresie wydobycia torfu i produkcji złożonych nawozów mineralnych na bazie torfu w celu ich sprzedaży nie tylko w Chinach, ale także w innych krajach. W końcu "Chiny są dziś zainteresowane, biorąc pod uwagę wsparcie państwa, odbudową swoich gleb, a to wymaga żyznych nawozów wysokiej jakości na bazie roślin strączkowych i torfu. Jest to prawdziwy projekt inwestycyjny, który może być ekonomicznie efektywny dla zachodnich regionów obwodu mohylewskiego, gdzie znajdują się duże złoża torfu górnego"²⁴⁵.

Kolejny interesujący projekt został przyjęty do realizacji w 2015 roku, kiedy to firma "Mogilevliftmash" zaczęła tworzyć wspólną produkcję schodów ruchomych z chińskimi partnerami. "Tworzenie nowej produkcji jest uwarunkowane popytem rynkowym. <...> Nowe produkty są obecnie poszukiwane zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym, w tym w związku z aktywną budową dużych centrów handlowo-rozrywkowych, budową i

²⁴⁴ Obwódulyagin, S. Mohylew w pierwszym kwartale ponad trzykrotnie zwiększył eksport do Chin / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/mogilevskaja-oblast-v-i-kvartale-uvlechilich-eksport-v-kitaj-boleechem-v-tri-raza-245839-2017/>.

²⁴⁵ Kulyagin, S. Projekty inwestycyjne za 200 milionów dolarów są przygotowywane w obwodzie mohylewskim na rozwój chińskich kredytów / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/investproekty-na-200-mln-podgotovleny-v-mogilevskoj-oblasti-dlja-osvoenija-kitajskih-kreditov-174377-2015/>.

rozwojem metra" .²⁴⁶ Poza tym obywatele Mohylewa planują wyposażyć windy w chińskie stacje kontrolne i sprzedać je do krajów trzeciego świata.

Należy również zauważyć, że inny kierunek rozwoju partnerstwa międzyregionalnego, który jest planowany w obwodzie łowieckim i mohylewskim, zostanie zbudowany na wzmocnieniu relacji między miastami obu regionów. A "możliwość podpisania umowy o współpracy pomiędzy centrum administracyjnym obwodu Hunan, Changsha City i Mohylewem"²⁴⁷ jest już rozważana.

Podczas wspomnianego spotkania prezydenta Białorusi z chińskimi dziennikarzami zauważono, że rok 2017 zarówno w Mińsku, jak i w Pekinie jest oceniany jako punkt zwrotny w stosunkach dwustronnych. Wiele w realizacji planów będzie zależało od regionów obu państw, które w najbliższej przyszłości powinny wykazać się jeszcze większą skutecznością wspólnych działań, adekwatną do obecnego poziomu opartego na zaufaniu kompleksowego partnerstwa strategicznego i wzajemnie korzystnej współpracy między Republiką Białorusi a Chińską Republiką Ludową.

FOR AUTHOR USE ONLY

²⁴⁶ "Mogilevliftmash zaczął zakładać JV z chińskimi partnerami do produkcji schodów ruchomych [Electronic Resource]. - - 2015. - URL: <http://mogilev-region.gov.by/news/mogilevliftmash-pristupil-k-sozdaniyu-sp-s-kitajskimi-partnerami-po-vypusku-eskalatorov>.

²⁴⁷ Emelianova, O. Umowa o nawiązaniu przyjaznych stosunków została podpisana przez gubernię Hunan i obwód Mohylewski / O. Emelianova // [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <http://www.belta.by/regions/view/soglaszenie-ob-ustanovlenii-druzhestvennyh-otnoshenij-podpisali-provintsija-hunan-i-mogilevskaja-oblast-242796-2017/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Decyzje komitetu współpracy jako aktualny temat medialny

W listopadzie 2018 roku w Pekinie odbyło się trzecie posiedzenie Białorusko-Chińskiej Międzyrządowej Komisji Współpracy, na którym strony uzgodniły: po pierwsze, rozszerzenie wzajemnej wymiany handlowej; po drugie, zwiększenie wzajemnych inwestycji; po trzecie, wzmocnienie więzi międzyregionalnych; po czwarte, w 2019 roku podpisały plan działania na rok edukacji między Białorusią a Chinami. Powiedzmy od razu, że strony bez wątpienia mają niezbędne warunki do pomyślnej realizacji zaplanowanych zadań w każdym z tych wektorów rozwoju, co sprawia, że są one przedmiotem szczególnej uwagi przedstawicieli międzynarodowego segmentu białoruskiego i chińskiego dziennikarstwa, których zawodowym obowiązkiem jest odpowiednie pokrycie realizacji całego kompleksu zaplanowanych planów mających na celu osiągnięcie poziomu kompleksowego partnerstwa strategicznego i wzajemnie korzystnej współpracy w stosunkach białorusko-chińskich.

Jeśli chodzi o **rozszerzenie wzajemnej wymiany handlowej**, to cel wyznaczony przez stronę białoruską jest następujący: "Wielkość białoruskiego eksportu do Chin w perspektywie średnioterminowej powinna osiągnąć 5 miliardów dolarów"²⁴⁸. Oczekuje się, że uda się to osiągnąć w kilku kierunkach jednocześnie, z których jednym jest zwiększenie dostaw białoruskich produktów rolnych dla chińskich konsumentów. Wystarczy powiedzieć, że w ciągu trzech kwartałów 2018 roku Białoruś wysłała do Chin żywność o wartości 52 milionów dolarów. I ta liczba powinna się faktycznie podwoić do końca czwartego kwartału. Jednocześnie "wiodącą pozycję w białoruskim eksporcie zajmują produkty mleczarskie, których dostawy wzrosły 9-krotnie w porównaniu z tym samym poziomem w 2017 roku"²⁴⁹. Do tak szybkiego tempa przyczynił się fakt, że w listopadzie 2018 roku do Chongqing w Chinach przyjechał trzeci pociąg z białoruskimi produktami mlecznymi, składający się z 41 kontenerów o łącznej wadze przekraczającej tysiąc ton. Zachęcające jest również to, że "strony uzgodniły, że wkrótce osiągną tygodniowy rozkład jazdy pociągów z

²⁴⁸ Griszkievicz, A. Białoruski eksport do Chin w perspektywie średnioterminowej powinien osiągnąć poziom 5 miliardów dolarów - Snopkow / A. Griszkievicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://news.21.by/economics/2018/11/06/1648136.html>.

²⁴⁹ Ministerstwo Rolnictwa: eksport białoruskich produktów rolnych do Chin na koniec roku wyniesie 100 milionów dolarów [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/minselhozprod-eksport-belorusskoj-selhozproduksii-v-kitaj-po-itogam-goda-dostignet-100-mln-324799-2018/>.

białoruskimi produktami rolnymi do Chongqing²⁵⁰. Ponadto w 2019 roku białoruska JSC "Meat and Dairy Company" oraz spółka joint venture "Sinoby Agriculture" podpisały umowę na dostawę produktów mlecznych w wysokości 30 milionów dolarów.

Rozbudowa linii produktów w prowincji Hebei w 2019 r. za pośrednictwem wspólnego przedsiębiorstwa "Zunshen Gomei Agricultural Machinery Enterprise" LLC, opartego na wspólnym kapitale Gomselmash OJSC i Zunshen Industrial Corporation, wniesie znaczący wkład we wzajemne **inwestycje**. Przypomnijmy, że umowa ramowa o utworzeniu tego przedsiębiorstwa została podpisana w 2014 roku, a rok później zawarto umowę strategiczną, której realizacja doprowadziła w 2016 roku do rozpoczęcia produkcji wspólnych produktów - maszyn do zbioru pasz i kolb. W ciągu trzech lat z zestawów maszyn Gomselmash zebrano około pięćset kombajnów. Do kwietnia 2019 roku planowane jest dodanie do gamy produkowanych maszyn siewczarki polowych o mocy 290 i 450 koni mechanicznych. W tym celu wybudowano już nowy budynek produkcyjny w okręgu Wei Xiang, w prowincji Hebei, co pozwoli na zwiększenie produkcji maszyn rolniczych do półtora tysiąca sztuk rocznie. "Chińscy partnerzy planują budowę jeszcze jednego budynku, który zwiększy moce produkcyjne do 3 tys. kombajnów"²⁵¹.

Jeśli chodzi o **zacieśnianie więzi międzyregionalnych**, współpraca między obwodem mohylewskim a obwodzie łowieckim może być bardzo skuteczna i obiecująca, gdzie strony zamierzają skupić się na takich strategicznych obszarach jak gospodarka, inwestycje i turystyka. Jednocześnie w pierwszym etapie wysiłki regionu i województwa będą koncentrować się na przyspieszeniu rozwoju turystyki. Faktem jest, że strony są przekonane: "Istnieje związek między trendami rozwoju turystyki a ogólnym stanem gospodarki, dlatego też kierunek ten został wybrany jako jeden ze strategicznych kierunków wzmocnienia i rozwoju wspólnej współpracy"²⁵². Dlatego też, w zakresie realizacji projektów infrastrukturalnych, biznesmenom z prowincji Hunan zaproponowano

²⁵⁰ Do Chongqing przyjechał pociąg z białoruskimi produktami mlecznymi. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/poezd-s-beloruskoj-molochnoj-produktsiej-pribyl-v-chuntsin-324784-2018/>.

²⁵¹ Homelskie przedsiębiorstwo budowy maszyn rolniczych Junshen zamierza w 2019 roku rozszerzyć swoją linię produktów [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/predpriyatje-selhozmaszinoostroenija-tszunshen-gomei-namereno-v-2019-godu-rasshirit-linejku-produktsii-325877-2018/>.

²⁵² Kulyagin, obwód S. Mohylewski i chińska prowincja Hunan zamierzają przyspieszyć rozwój wzajemnej turystyki (w języku rosyjskim) / S. Kulyagin // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/mogilevskaja-oblast-i-kitajskaja-provintsija-hunan-namereny-uskorit-razvitie-vzaimnogo-turizma-325776-2018/>.

już budowę hoteli, kompleksów kulturalnych i rozrywkowych, a nawet restauracji z kuchnią chińską w obwodzie mohylewskim, gdzie turyści z Chin mogliby czuć się komfortowo. Kolejnym krokiem w rozwoju tej międzyregionalnej współpracy inwestycyjnej mogłyby być projekty dotyczące przetwarzania lokalnych surowców i produkcji żywności, z perspektywą ich eksportu do Chin i innych krajów. W tym celu chińskim inwestorom oferuje się już około dwustu lokalizacji.

W listopadzie 2018 roku Mińsk i Szanghaj podpisały porozumienie o zamiarze nawiązania przyjaznych stosunków. Zdaniem stron, dokument ten jest bardzo ważny dla rozwoju bliższych kontaktów handlowych i realizacji konkretnych projektów: "Stanie się platformą dla rozwoju naszych relacji we wszystkich sferach"²⁵³. Przedstawiciele chińskiego miasta interesują się doświadczeniami Mińska w przemyśle, obróbce metali, budowie maszyn. A białoruski kapitał jest zainteresowany partnerstwem z inwestorami z Szanghaju "w zakresie zarządzania infrastrukturą miejską, systemu "Smart City", systemu transportowego, poprawy, zagospodarowania stałych odpadów komunalnych"²⁵⁴. Należy przypomnieć, że Mińsk podpisał już umowy o nawiązaniu partnerskich stosunków z takimi miastami Chin jak Changczun, Pekin, Shenzhen, a także o nawiązaniu współpracy - z Shenjangiem.

Ważny szczegół: podpisanie listopadowego porozumienia poprzedziło forum handlowo-gospodarcze "Żagle Szanghaju", które odbyło się we wrześniu 2018 roku w Mińsku, gdzie przedstawiciele tego chińskiego miasta stwierdzili, że "biorąc pod uwagę obecne dobre stosunki białorusko-chińskie, realizacja nowych wspólnych projektów, w tym z szanghajskimi biznesmenami, ma duże perspektywy"²⁵⁵. To forum handlowo-gospodarcze zgromadziło w białoruskiej stolicy ponad 130 krajowych i chińskich przedsiębiorstw zainteresowanych współpracą w zakresie inżynierii, budownictwa, informatyki, przemysłu chemicznego, ochrony środowiska, przemysłu lekkiego, produkcji żywności i biżuterii. Do Mińska przyjechali chińscy producenci sprzętu elektronicznego i gospodarstwa domowego, odzieży i tkanin, opakowań na sprzęt medyczny, kosmetyków, zabawek, biżuterii, a także importerzy samochodów, sprzętu

²⁵³ Umowa o współpracy między Mińskiem a Szanghajem przeniesie partnerstwo na nowy poziom - Jiang Ping [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/soglashenie-o-sotrudnichestve-minska-i-shanhaja-vyvedet-partnerstvo-na-novyj-uroven-tszjan-pin-321797-2018/>.

²⁵⁴ Mińsk liczy na pomoc Szanghaju w modernizacji infrastruktury miejskiej [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/minsk-rasschityvayet-na-pomosch-shanhaja-v-modernizatsii-gorodskoj-infrastruktury-321799-2018/>.

²⁵⁵ Gryszkiewicz, A. Forum "Żagle Szanghaju" w Mińsku przyczyni się do realizacji wspólnych projektów (w języku rosyjskim) / A. Gryszkiewicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/forum-parus-shanhaja-v-minske-posposobstvuet-realizatsii-sovmestnyh-proektov-lin-sjan-317232-2018/>.

elektrycznego i spawalniczego, sprzętu komputerowego, zainteresowani znalezieniem partnerów biznesowych na Białorusi.

Symboliczne jest również to, że podpisanie tego porozumienia miało miejsce podczas pierwszych China International Import Expo, które odbyło się w Szanghaju, gdzie zaprezentowano solidną listę mińskich przedsiębiorstw i organizacji. Wśród nich są: Mińskie Zakłady Ciągnikowe, Mińsk Chlebprom, Kommunarka, Mińskie Zakłady Samochodowe, Integral, Mińskie Zakłady Mleczarskie nr 1. Obszerne portfolio swoich osiągnięć w dziedzinie oprzyrządowania, automatyzacji produkcji, medycyny, rolnictwa - ponad trzydzieści - zostało zaprezentowane w Szanghaju i na Białoruskim Uniwersytecie Państwowym, znajdującym się, jak wiadomo, w Mińsku. W szczególności, na wystawie importowanych towarów i usług pokazano jego jednostkę medyczną hipertermii ogólnej "Ptich-M", przeznaczoną do kompleksowego leczenia różnych form nowotworów w specjalistycznych klinikach. Wśród innowacji BSU zaprezentowano również w Szanghaju "fitosole do korekcji wysokiego progu wrażliwości smakowej na sól kuchenną", jadalne folie opakowaniowe, serię biopreparatów weterynaryjnych do leczenia i profilaktyki chorób zwierząt rolniczych i domowych, leki przeciwgrzybicze, kompleks sprzętu i oprogramowania "Calibration"²⁵⁶.

Interesującą kontynuację współpracy między Mińskiem a Szanghajem można uzyskać na poziomie partnerstwa poszczególnych dzielnic tych miast. W tym przypadku mówimy o sowieckim okręgu stolicy Białorusi i okręgu Czantin Szanghaj, który we wrześniu 2018 roku podpisał ramową umowę o współpracy. Interesujące jest to, że "współpraca pomiędzy dwoma okręgami rozpoczęła się w 1994 roku, kiedy to podpisano pierwszą umowę o współpracy". Od tego czasu obrót handlowy zwiększył się kilkakrotnie²⁵⁷. Tym razem strony wyraziły zainteresowanie szeregiem wspólnych projektów. W szczególności Magic of Light LLC zaoferowała chińskim biznesmenom partnerstwo w produkcji hologramów ochronnych. Zamierza znaleźć partnerów w Szanghaju i Mińskim Promsvyazie do udziału w projekcie przeniesienia produkcji przedsiębiorstwa do chińsko-białoruskiego parku przemysłowego "Great Stone". Spółka "Inicjatywa

²⁵⁶ Ponad 30 osiągnięć naukowych i technicznych zostanie zaprezentowanych przez BSU na wystawie importu w Chinach [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/bolee-30-nauchno-tehnicheskikh-razrabotok-predstavit-bgu-na-vystavke-importa-v-kitae-324163-2018/>.

²⁵⁷ Okręg sowiecki w Mińsku i okręg Channin Szanghaj podpisały umowę o współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/sovetskij-rajon-minska-i-rajon-channin-shanhaja-podpisali-soglashenie-o-sotrudnichestve-317462-2018/>.

Medyczna" złożyła propozycję inwestycyjną dotyczącą utworzenia wielofunkcyjnego centrum medyczno-naukowo-praktycznego.

Najwyraźniej inny powiat mińsk - Frunzenski, który we wrześniu 2018 roku podpisał umowę o partnerstwie z chińskim miastem Jilin, położonym w prowincji Girin, znacznie zintensyfikuje w najbliższej przyszłości swoje kontakty międzynarodowe. Przyjęty przez strony dokument przewiduje rozwój stosunków handlowych i gospodarczych oraz wymiany kulturalnej. I "wśród obiecujących obszarów są wspólne projekty w budownictwie, edukacji, turystyce, zaopatrzeniu w żywność²⁵⁸".

Współpraca między chińską prowincją Żejdżang a białoruskim obwodem mińskim, która już w maju 2015 roku podpisała porozumienie o nawiązaniu przyjaznych stosunków, zapowiada się bardzo skutecznie. Następnie, oceniając perspektywy rozwoju tych dwustronnych więzi międzyregionalnych, strona chińska stwierdziła, że "Prowincja Zhejiang zamierza dokonać znaczących inwestycji w gospodarkę Obwodu Mińskiego".²⁵⁹ będzie zachęcał swoich biznesmenów w każdy możliwy sposób, a także zaproszonych partnerów z regionu stołecznego "do wspólnego rozwoju turystyki²⁶⁰". Rok później Borysowska fabryka wyrobów medycznych, znajdująca się w mińskim wobleście, rozpoczęła negocjacje z firmą "Menovo" z obwodu Żejang na temat realizacji wspólnego projektu dotyczącego produkcji leków. I już dziś ten projekt zaczyna nabierać coraz wyraźniejszego kształtu.

W styczniu 2018 roku kolejnym rezultatem współpracy obwodu mińskiego i Żejanga było otwarcie centrum tradycyjnej medycyny chińskiej w Obwodowym Szpitalu Klinicznym w Leśnie w obwodzie mińskim, gdzie chińscy koledzy już zaczęli przekazywać swoje wieloletnie doświadczenie w dziedzinie medycyny tradycyjnej i umiejętności, co pozwala białoruskim specjalistom udoskonalić i rozszerzyć listę usług medycznych. Dokładniej mówiąc, w czterech salach zabiegowych i gabinetach refleksoterapeutów "pacjentom proponuje się poddanie się klasycznej akupunkturze (akupunkturze), nakłuciu laserowemu, elektropunkturze, refleksoterapii próżniowej, hirudoterapii,

²⁵⁸ Powiat grunzenski w Mińsku i chiński Dżilin podpisały umowę o połączeniach bliźniaczych [źródło elektroniczne6]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/frunzenskij-rajon-minska-i-kitajskij-tszilin-podpisali-soglashenie-o-pobratimskih-svjazjah-318157-2018/>.

²⁵⁹ Prowincja Zhejiang zamierza dokonać znaczących inwestycji w gospodarkę obwodu mińskiego [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <http://investinbelarus.by/press/news/provinciya-chjeczyan-amerena-napravit-v-ekonomiku-minskoy-oblasti-znachitelnye-inwesticii/>.

²⁶⁰ Prowincja Zhejiang oferuje regionowi mińskiemu współpracę w zakresie turystyki [Zasoby elektroniczny]. - - 2015. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/provintsija-chzhetszjan-predlagaet-minskoy-oblasti-sotrudniczat-v-sfere-turizma-2646-2015/>.

auriculorefleksoterapii"²⁶¹. Poza tym planowane jest otwarcie Centrum Tradycyjnej Medycyny Chińskiej w Mińskim Centrum Obwodowym Medrehabilitacji "Zagorie"²⁶².

W listopadzie 2018 roku białoruski region stołeczny, biorąc pod uwagę zainteresowanie chińskich partnerów dostawami produktów mleczarskich i mięsnych - lodów, wołowiny i drobiu - z Białorusi, zadeklarował gotowość do załadunku swoimi pociągami kontenerowymi z produktami rolno-przemysłowymi wracającymi z Europy do Chin. Jeśli chodzi o perspektywy tej współpracy, regiony partnerskie "planują realizację wspólnych projektów w zakresie turystyki, handlu, produkcji przemysłowej, rolnictwa, medycyny, kultury i logistyki transportu"²⁶³.

Inną ważną kwestią jest to, że miasta i powiaty znajdujące się na ich terytorium zaczynają w znacznym stopniu wspierać interakcję między obwodem białoruskim a prowincją chińską. W szczególności dystrykt Smolevichi i miasto Yiu podpisały w tym samym roku 2015 Memorandum o ustanowieniu przyjaznych więzi. Ciekawe, że zaledwie dwadzieścia lat temu to chińskie miasto w prowincji Zhejiang było "małą znaną osadą rolniczą, a obecnie jest szybko rozwijającym się centrum międzynarodowego średniego i małego handlu hurtowego"²⁶⁴. Tutaj, w południowo-wschodniej części Chin, jest największym na świecie wewnętrznym rynku hurtowym "Yiu International Trade City", którego wyjątkowość polega na tym, że nie opuszczając ścian centrum handlowego, kupujący może wybrać odpowiedni produkt z ogromnej gamy produktów, dokonać transakcji hurtowej i zorganizować wysyłkę produktów do dowolnego miejsca przeznaczenia. Jednocześnie "w ultranowoczesnym kompleksie Futian na powierzchni 2,6 mln metrów kwadratowych prezentowany jest ogromny asortyment towarów. Około 58.000 stoisk handlowych znajduje się na 5 piętrach. Długość samego budynku wynosi około 4 km"²⁶⁵. Teraz jest jasne,

²⁶¹ Centrum Medycyny Chińskiej zostało utworzone na bazie Mińskiego Szpitala Obwodowego [Zasoby Elektroniczne]. - - 2018. - URL: <http://www.zviazda.by/ru/news/20180112/1515764769-centr-kitayskoy-mediciny-sozdan-na-baze-minskoy-oblastnoy-bolnicy>.

²⁶² W Mińsku otwarto Centrum Tradycyjnej Medycyny Chińskiej [Zasobów Elektronicznych]. - - 2018. - URL: <https://politring.com/region/12002-v-minske-otkrylsya-centr-tradicionnoy-kitayskoy-mediciny.html>.

²⁶³ Obwód miński przewiduje realizację projektu z chińskim Ningbo w zakresie produkcji leków medycznych [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/minskaja-oblast-rasschityvaet-realizovat-s-kitajskim-ninbo-proekt-po-vypusku-medpreparatov-326994-2018/>.

²⁶⁴ Białoruś planuje sprzedawać towary w chińskim centrum średniego i małego handlu hurtowego lu [Zasób elektroniczny]. - - 2017. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-planiruet-realizovvat-tovary-v-kitajskom-tsentre-srednej-i-melkooptovoj-torgovji-iu-242556-2017/>.

²⁶⁵ Grishkevich, A. Międzynarodowe miasto handlowe chińskich towarów może pojawić się w Bolbasovo / A. Grishkevich // [Zasoby elektroniczne]. - - 2017. - URL:

dlaczego już dziś strona białoruska dyskutuje na temat "zwiększenia dostaw przetworów mlecznych i innych produktów żywnościowych obwodu mińskiego na rynek chiński przez teren pawilonu białoruskich towarów firmy "Kingston" na międzynarodowym rynku towarów miasta Iu"²⁶⁶.

W listopadzie 2018 roku białoruski Borysów i chiński Ningbo podpisali umowę o nawiązaniu przyjaznych stosunków. "Strony uzgodniły, że będą rozwijać wielostronne więzi i współpracę w zakresie handlu, gospodarki, edukacji, kultury, turystyki, sportu, opieki zdrowotnej, urbanistyki, ochrony środowiska, a także promować wzajemny dobrobyt"²⁶⁷. Najwyraźniej strony mają potencjał, aby wdrożyć taki scenariusz. W końcu Ningbo jest głównym chińskim miastem portowym w prowincji Zhejiang. Znajdują się tu cztery kompleksy portów morskich jednocześnie. Jednym z największych jest Beilun, gdzie znajdują się znane na Białorusi fabryki samochodów firmy "Jili". A produkt krajowy brutto miasta w 2017 roku osiągnął prawie 145 miliardów dolarów - to liczba, która mówi sama za siebie. Krótko mówiąc, to miasto również ma wiele do nauczenia się. I nie tylko Borysów.

Mówiąc o planie działania na rzecz **Roku Edukacji** Białorusi i Chin w 2019 roku, podpisanym podczas trzeciego posiedzenia Białorusko-Chińskiego Międzyrządowego Komitetu Współpracy, należy zauważyć, że otwarcie samego Roku Edukacji planowane jest na styczeń 2019 roku na Politechnice Dalian, która powinna kontynuować wdrażanie całego szeregu środków mających na celu ustanowienie bezpośrednich więzi między uniwersytetami białoruskimi i chińskimi szkołami wyższymi, a ostatecznie podnieść całą gamę białorusko-chińskich szkół wyższych na nowy poziom.

Mówiąc o rozwoju partnerstwa w tej dziedzinie, należy zauważyć, że "chiński system edukacji jest wyjątkowy w swoim rodzaju. W przeciwieństwie do systemu zachodnioeuropejskiego, kultywuje on nie tyle indywidualność, co dyscyplinę i oddanie interesom zbiorowym. Model ten dowiódł swojej wartości: ogólny poziom rozwoju edukacji w Chinach przekracza średnią światową"²⁶⁸. W związku z tym strona białoruska jest oczywiście zainteresowana nie tylko

<https://www.belta.by/economics/view/mezhdunarodnyj-torgovyj-gorodok-kitajskih-tovarov-mozhet-pojavitsja-v-bolbasovo-262012-2017/>.

²⁶⁶ O współpracy międzyregionalnej Obwodu Mińskiego z Obwodem Żejdżang [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: <http://minsk-region.gov.by/ru/glavnyj-novosti/item/36377-nikolay-rogaschuk-chtoby-nazad-konteynery-ne-shli-pustymi>.

²⁶⁷ Borysów i chińskie miasto Ningbo nawiązały przyjazne stosunki [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/borisov-i-kitajskij-gorod-ninbo-ustanovili-druzhestvennye-svjazi-326980-2018/>.

²⁶⁸ Chiny. [Zasoby elektroniczne] -- 2018. - URL: <https://export.by/china>.

bliższym zapoznaniem się z chińskimi doświadczeniami, lecz również porównaniem ich z własnymi. W tym celu w 2019 roku planuje się znacznie zintensyfikować prace nad rozszerzeniem obecności białoruskich instytucji edukacyjnych na chińskim rynku edukacyjnym poprzez takie formy współpracy, jak otwarcie przedstawicielstw uniwersytetów, wspólnych wydziałów, centrów studiów Białorusi. Ponadto białoruska wystawa narodowa "może zająć centralne miejsce na największej międzynarodowej wystawie" China Education Expo ", która tradycyjnie odbywa się w październiku w czterech dużych miastach Chin: Pekinie, Czangdu, Szanghaju i Kantonie²⁶⁹.

Jeśli chodzi o nowe formy współpracy między instytucjami szkolnictwa wyższego obu krajów i nowymi uczestnikami, już w 2018 r. strony zrealizowały szereg obiecujących projektów. Należą do nich na przykład porozumienie podpisane przez Homelski Uniwersytet Państwowy im. F. Skoryny i Uniwersytet Naukowo-Techniczny w Nankinie w grudniu 2018 r. w sprawie wspólnego szkolenia naukowców o wyższych kwalifikacjach (kandydatów do nauki) oraz w sprawie podwójnych międzynarodowych wytycznych dotyczących pisania i obrony prac doktoranckich, zgodnie z którymi "strony zorganizują wspólne szkolenie naukowców o wyższych kwalifikacjach w najbardziej obiecujących dziedzinach: fizyce, chemii, fizyce i chemii"²⁷⁰. Podstawowym elementem tego szkolenia będą studia podyplomowe na tych uczelniach, a tematyka prac doktoranckich zostanie określona przez uczelnie partnerskie. W wyniku tej interakcji będzie można uzyskać stopień doktora zarówno z Homelskiego, jak i z Nanjing. Wyniki badań staną się własnością dwóch uczelni i zostaną opublikowane w międzynarodowych kolekcjach naukowych.

W październiku 2018 roku umowa o współpracy została podpisana przez Baranowicki Uniwersytet Państwowy i Nanczański Instytut Technologiczny, które "zamierzają rozwijać współpracę w dziedzinie technicznej - w zakresie systemów i technologii informatycznych, automatyzacji procesów technologicznych"²⁷¹. Ponadto strona chińska wyraziła zainteresowanie badaniem białoruskiej metodologii azotowania jonowo-plasmowego, środowiska, mechanizmów stabilności społeczno-gospodarczej. W związku z tym partnerzy

²⁶⁹ Cechy organizacji pracy ideowej i edukacyjnej w szkołach wyższych w roku akademickim 2018/2019. - P. 7.

²⁷⁰ Homelskie i Nankinskie uniwersytety rozpoczną wspólne szkolenie doktoranckie [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://belta.by/regions/view/gomelskij-i-nankinskij-university-nachnut-sovmestnuju-podgotovku-kandidatov-nauk-328395-2018/>.

²⁷¹ Baranowicki Uniwersytet Państwowy będzie współpracował z Nanczańskim Instytutem Technologicznym [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/baranovichskij-gosuniversitet-budet-sotrudniczat-s-nanchanskim-technologicheskim-institutom-320995-2018/>.

zgodzili się na utworzenie wspólnego zespołu naukowców w każdym z wybranych obszarów.

We wrześniu 2018 roku przy pomocy Konsulatu Generalnego Republiki Białorusi w Szanghaju i Państwowego Uniwersytetu Puszkina w Brześciu otwarto Centrum Studiów nad Białorusią na Uniwersytecie w Ankhoi. Oczekuje się, że stanie się ona "szeroką platformą rozwoju międzyuczelnianych badań naukowych, współpracy edukacyjnej i kulturalnej, a także wzmocnienia i rozszerzenia więzi regionalnych między obwodem brzeskim a chińskim obwodem Anhui"²⁷². Z kolei planowane jest otwarcie centrum studiów chińskich na Uniwersytecie Państwowym Puszkina w Brześciu. W ten sposób mieszkańcy Brześcia wprowadzą w życie postanowienia umowy o współpracy podpisanej we wrześniu 2017 roku z Uniwersytetem Anhui. Zdaniem stron, otwarcie takich ośrodków przyczyni się do głębszego zrozumienia tradycji kulturowych narodu białoruskiego i chińskiego, wzmocnienia stosunków między regionem i prowincją w dziedzinie humanitarnej, a także otworzy "nowe możliwości wymiany akademickiej studentów, współpracy nauczycieli w dziedzinie nauki"²⁷³. Należy dodać, że pierwszy ośrodek studiów na Białorusi w Chinach został otwarty już w 2012 roku na Uniwersytecie Pedagogicznym Chin Wschodnich w Szanghaju, z którym w listopadzie 2018 roku "podpisano program współpracy białoruskich uczelni <...> na rzecz rozwoju Centrum Studiów nad Białorusią".

Jak widać, spektrum tematyczne interakcji białorusko-chińskiej rozwija się jak reakcja łańcuchowa. A to stawia przed dziennikarzami obu krajów bardzo trudne zadania, jeśli chodzi o odpowiednie artykułowanie mediów, szybkie i wysokiej jakości relacjonowanie procesów współpracy między Białorusią i Chinami. Aby poradzić sobie z nimi z powodzeniem, przedstawiciele białoruskich i chińskich mediów również starają się znaleźć nowe rozwiązania w celu wzmocnienia partnerstwa. Wśród nich jest przede wszystkim umowa o współpracy podpisana we wrześniu 2018 roku pomiędzy Wydawnictwem "Belarus Today" a chińską agencją informacyjną "Xinhua". Niech to nie będzie pierwszy dokument takiego planu, ponieważ około 20 lat temu podpisano umowę o współpracy między Białoruską Agencją Telegraficzną ELTA i Xinhua. Ale "ta współpraca została wypełniona ciekawymi projektami dla obu stron, a w BelTA

²⁷² Griszkievicz, A. Centrum Studiów Białoruskich zostało otwarte na Uniwersytecie Anhui w Chinach / A. Griszkievicz // [Zasoby elektroniczne]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/tsentr-izuchenija-belarusi-otkrylsja-v-anhojskom-universitete-v-kitae-318426-2018/>.

²⁷³ Centrum Studiów Chińskich planuje otworzyć w Brzeskim Uniwersytecie Państwowym [tryb elektroniczny]. -- 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/tsentr-izuchenija-kitaja-planirujut-otkryt-v-brestskom-gosuniversitete-314837-2018/>.

pojawiła się linia informacyjna w języku chińskim²⁷⁴. Dlatego obecna umowa powinna być postrzegana jako nowy poziom współpracy między białoruskimi i chińskimi mediami. Tym bardziej, że chodzi nie tylko o wymianę informacji, lecz również materiałów multimedialnych, tworzenie nowych felietonów na temat współpracy Białorusi i Chin. W szczególności w gazetach wydawnictwa "Belarus Today" taki rubryk należy nazwać "Oknem na Chiny". Należy przypuszczać, że to doświadczenie twórczej interakcji z kolegami z Niebiańskiego Imperium będzie kontynuowane w publikacjach na poziomie regionalnym i wydziałowym Białorusi.

FOR AUTHOR USE ONLY

²⁷⁴ Dzisiaj Białoruś" i agencja informacyjna "Xinhua" będą współpracować [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-segodnja-i-informagentstvo-sinhua-budut-sotrudniczat-317352-2018/>.

Naukowy i technologiczny wektor wszechstronnego partnerstwa strategicznego

Jednym z głównych kierunków wszechstronnego strategicznego partnerstwa opartego na zaufaniu i korzystnej dla obu stron współpracy między Chińską Republiką Ludową a Republiką Białorusi jest intensywny rozwój partnerstwa w nauce, gdzie oczywista jest "potrzeba pogłębienia dalszej współpracy naukowej, wdrożenia nowych form współpracy i poszerzenia listy wspólnych projektów"²⁷⁵. W 2018 r. w Chinach odbyło się posiedzenie Komisji ds. Współpracy Naukowo-Technicznej Międzyrządowego Komitetu ds. Współpracy Chiny-Białoruś, na którym strony odnotowały wzmocnienie współpracy w ostatnich latach, określiły potencjalnie ważne projekty naukowe i doszły do jednoznacznego wniosku: "Wspólne prace badawcze stopniowo stały się nowym modelem współpracy między tymi dwoma krajami"²⁷⁶.

Piąte Białorusko-Chińskie Forum Innowacji Młodzieży "Nowe Horyzonty", które odbyło się w Mińsku w listopadzie 2018 roku i zgromadziło ponad dwustu uczestników, pokazało ważny trend w tym temacie: "We współpracy między uczonymi z Białorusi i Chin kładzie się nacisk na młodzież"²⁷⁷. Państwowy Komitet Nauki i Technologii Białorusi i Ministerstwo Nauki i Technologii Chin tradycyjnie ogłaszały co dwa lata jeden konkurs projektów białorusko-chińskich, ale tylko w 2018 roku - dwa razy. W rezultacie złożono 47 wniosków na konkurs wspólnych białorusko-chińskich projektów naukowo-technicznych na lata 2019-2020 w priorytetowych obszarach współpracy dwustronnej: technologie informacyjne i komunikacyjne, efektywność energetyczna i oszczędność energii, biotechnologia, chemia i kompleks rolno-przemysłowy. Wśród nich jest realizacja projektu utworzenia Chińsko-Białoruskiego Centrum Współpracy w zakresie Transformacji Osiągnięć Naukowo-Technicznych, które pomoże stworzyć nowe gałęzie przemysłu zaawansowanych technologii zarówno na Białorusi, jak i w Chinach. Należy zaznaczyć, że projekt ten jest włączony do programu białorusko-chińskiej

²⁷⁵ Białoruś i Chiny są zainteresowane rozwojem współpracy naukowej [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-kitaj-zainteresovany-v-razviti-nauchnogo-sotrudnichestva-285359-2018/>.

²⁷⁶ Cimin, C. Przyjaźń Białorusi i Chin stała się wszechobecna. Cimin. // [Zasoby elektroniczne] - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/druzhba-belarusi-i-kitaja-stala-vsepegodnoj-tsuj-tsimin-331056-2018/>.

²⁷⁷ We współpracy z uczonymi z Białorusi i Chin stawką jest młodzież - Szumilin [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://belta.by/society/view/v-sotrudnichestve-uchenyh-belarusi-i-kitaja-stavka-delaetsja-na-molodezh-shumilin-325711-2018/>.

współpracy naukowo-technicznej do 2020 roku, który obejmuje również inne obiecujące strategiczne wspólne projekty - "utworzenie przedsiębiorstwa do produkcji urządzeń do wykorzystania w szkoleniowym centrum testowania energii słonecznej na bazie wspólnego instytutu BSU i Politechniki Dalińskiej, chińsko-białoruskiego centrum inkubacji projektów innowacyjnych"²⁷⁸.

Białoruski Uniwersytet Państwowy, który w 2019 roku planuje założyć drugi wspólny instytut z Politechniką Dalińską, jest jedną z krajowych instytucji szkolnictwa wyższego, aktywnie rozwijającą więzi z chińskimi partnerami. Przypominamy, że pierwszy, w którym 159 chińskich studentów studiuje na dwóch kierunkach trzech wydziałów - Fizyka Stosowana, Mechanika Inżynierska, Matematyka i Matematyka Stosowana - powstał w 2017 roku i pracuje w Dalian. Edukacja jest prowadzona w języku angielskim. Planuje się otwarcie drugiego wspólnego uniwersytetu na Białorusi. Oczekuje się, że "specjaliści przeszkoleni w instytucie będą poszukiwani w chińsko-białoruskim parku przemysłowym "Great Stone"²⁷⁹.

Białoruski Państwowy Uniwersytet Informatyki i Radioelektroniki, który w połowie marca bieżącego roku otworzył w Mińsku wspólny ośrodek naukowo-dydaktyczny z Instytutem Technologii Komputerowej Chin Wschodnich, który będzie promował współpracę międzynarodową, wzmacniał współpracę międzynarodową uczonych w celu rozwiązywania przełomowych problemów w dziedzinie wysokich technologii, szkolenia wysoko wykwalifikowanych specjalistów, zamierza w 2019 roku aktywnie rozwijać więzi z chińskimi partnerami. Ponadto BSUIR podpisał umowę o współpracy w dziedzinie nauki z Uniwersytetem Nauki i Technologii w Hongkongu. A z Południowochińskim Uniwersytetem Nauki i Technologii w Shenzhen osiągnięto porozumienie "w sprawie realizacji programów edukacyjnych na pierwszym etapie kształcenia wyższego w oparciu o model kształcenia dwutorowego "2+2"²⁸⁰. Logicznym i ważnym krokiem w zacieśnianiu współpracy między uczelniami wyższymi Białorusi i Chin było otwarcie w marcu 2019 roku, w ramach Dni Obwodu

²⁷⁸ Na konkurs białorusko-chińskich projektów naukowo-technicznych złożono 47 wniosków [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://belta.by/society/view/na-konkurs-belorusko-kitajskich-nauchno-tehnicheskikh-proektov-podano-47-zajavok-329805-2018/>.

²⁷⁹ BSU planuje utworzyć drugi wspólny instytut z Politechniką Dalińską [Zasoby Elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/bgu-planiruet-sozdat-vtoroj-sovmestnyj-institut-s-dalnjanskim-politehnicheskim-universitetom-337473-2019/>.

²⁸⁰ BSUIR i East China Research Institute of Computer Technology otworzą wspólne centrum edukacyjne [Electronic Resource]. - - 2019. - URL: <https://belta.by/tech/view/bguir-i-vostochno-kitajskij-nii-kompjuternyh-tehnologij-otkrojut-sovmestnyj-obrazovatelnyj-tsentr-338475-2019/>.

Mińskiego w Chongqing, "Centrum Badań nad Białorusią na Uniwersytecie Języków Obcych w Syczuanie"²⁸¹.

W sumie od marca 2019 roku podpisano ponad 350 bezpośrednich umów o współpracy między białoruskimi i chińskimi uczelniami wyższymi, które są z powodzeniem realizowane w formie dwustronnych projektów naukowych, wspólnych programów edukacyjnych, a także przewidują dalszą "wymianę akademicką, tworzenie wspólnych struktur edukacyjnych i laboratoriów naukowych"²⁸². Takie statystyki też wiele mówią. Obecnie prawie tysiąc obywateli Białorusi studiuje w Chinach w ramach różnych programów. Dynamika jest tu taka, że ich liczba wzrasta o około sto osób rocznie. A na Białorusi studiuje ponad trzy tysiące przedstawicieli Chin. I, jak się wydaje, nie ma na to najmniejszego wpływu, ponieważ obecnie "Białoruś i Chiny przygotowują międzyrządową umowę o wzajemnym uznawaniu dokumentów dotyczących kształcenia, szkolenia i stopni naukowych".²⁸³realizacja tego programu sprawi, że białorusko-chińska współpraca w dziedzinie edukacji będzie jeszcze bardziej dynamiczna i skuteczna.

Jednostki Narodowej Akademii Nauk Białorusi są również aktywnymi uczestnikami dwustronnej współpracy naukowej z partnerami chińskimi. W szczególności we wrześniu 2018 roku Instytut Fizyki Narodowej Akademii Nauk Białorusi i Instytut Badań Laserowych Akademii Nauk chińskiej prowincji Szantung doszły do porozumienia w sprawie utworzenia wspólnego laboratorium naukowego w celu realizacji szeregu umów w dziedzinie fizyki laserowej. Jednocześnie Narodowa Akademia Nauk Białorusi, Szandongowska Akademia Nauk i samorząd miejski miasta Jinan podpisały trójstronne memorandum o współpracy w celu określenia priorytetowych obszarów badań naukowych oraz listy konkretnych projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania

²⁸¹ Centrum Badań nad Białorusią zostało otwarte na Uniwersytecie Języków Obcych w Syczuanie w Chinach [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/special/society/view/tsentr-izuchenija-belarusi-otkrylja-na-baze-sychuanskogo-universiteta-inostrannyh-jazykov-v-kitae-340916-2019/>.

²⁸² Griszkievicz, A. Białoruski i chiński uniwersytet z powodzeniem realizują ponad 350 umów o współpracy - Karpienko / A. Griszkievicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/beloruskie-i-kitajskie-vuzy-uspeshno-realizujut-bolee-350-dogovorov-o-sotrudnichestve-karpenko-339787-2019/>.

²⁸³ Griszkievicz, A. Białoruś i Chiny przygotowują umowę o wzajemnym uznawaniu dokumentów edukacyjnych (w języku rosyjskim) / A. Griszkievicz // [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belarus-i-kitaj-gotovjat-soglaszenie-o-vzaimnom-priznanii-dokumentov-ob-obrazovanii-339806-2019/>.

dla rozwoju odpowiednich dziedzin technicznych i przemysłowych, a także możliwości "utworzenia nowych wspólnych laboratoriów"²⁸⁴.

W zakresie współpracy humanitarnej Instytut Ekonomii Narodowej Akademii Nauk Białorusi oraz Instytut Gospodarki i Polityki Światowej Chińskiej Akademii Nauk Społecznych realizują wspólny projekt badawczy, którego celem jest zbadanie perspektyw funkcjonowania i strategii rozwoju Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego "Wielki Kamień" zgodnie z inicjatywą "Jeden pas i jedna droga".

O tematycznym rozszerzeniu białorusko-chińskich stosunków naukowych świadczy również fakt, że w marcu 2019 roku na Uniwersytecie Ochrony Cywilnej Ministerstwa Sytuacji Nadzwyczajnych Republiki Białoruś otwarto Białorusko-Chińskie Centrum Badań nad rozwojem nowoczesnych środków ochrony przed zagrożeniami. Ta platforma edukacyjno-doświadczalna do tworzenia i badania środków bezpieczeństwa publicznego, prezentująca innowacyjne środki techniczne, oprogramowanie w zakresie ochrony przed sytuacjami kryzysowymi, powstała dzięki potencjałowi naukowemu Chińskiego Instytutu Badań nad Bezpieczeństwem Publicznym Uniwersytetu Tsinghua i firmy GSafety. Znaczenie utworzenia takiego ośrodka badawczego tłumaczy się tym, że Narodowa Strategia Ograniczania Ryzyka Katastrof na Białorusi na lata 2019-2020 przewiduje opracowanie nowego modelu zarządzania bezpieczeństwem miejskim, który powinien wykorzystywać takie technologie, jak: internet przedmiotów, wielkie dane, sztuczna inteligencja, informacyjne modele obiektów. Nowe centrum będzie "pracowało nad rozwojem i wdrażaniem systemów bezpieczeństwa mających na celu wykrywanie i eliminowanie pożarów, wczesne ostrzeżenie o sytuacjach kryzysowych, zarządzanie bezpieczeństwem publicznym, bezpieczeństwo transportu, monitorowanie i kontrolę bezpieczeństwa w funkcjonowaniu systemów podtrzymywania życia miasta"²⁸⁵.

Przebieg zacieśniania współpracy naukowo-technicznej jest również charakterystyczny dla działalności mieszkańców Chińsko-Białoruskiego Parku Przemysłowego "Wielki Kamień". Należy przypomnieć, że do początku 2019 roku rezydentami tego parku zostało ponad 40 firm z różnych krajów świata.

²⁸⁴ Akademia Nauk Białorusi i Obwód Chiński Szantung ustanowią wspólne laboratorium [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/society/view/akademii-nauk-belarusi-i-kitajskoj-provintsii-shandun-sozdadut-sovmestnuju-laboratoriju-319153-2018/>

²⁸⁵ Na Uniwersytecie Ochrony Cywilnej [Zasoby Elektroniczne] otwarto Białorusko-Chińskie Centrum Badawcze. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/society/view/belorusско-kitajskij-issledovatel'skij-tsentr-otkryli-v-universitete-grazhdanskoj-zaschity-340523-2019/>.

Osobliwością tego rodzaju wolnej strefy ekonomicznej na Białorusi, gdzie mieszkańcy mają zapewnione bezprecedensowe warunki podatkowe i taryfowe, jest to, że przyjmuje ona "tylko te branże i technologie, które są ukierunkowane na przyszłość"²⁸⁶. O tym, że rozwój tutaj przebiega w aktywnym tempie świadczy również fakt, że w 2018 roku "zakończono pierwszy etap budowy infrastruktury parku przemysłowego "Veliky Kamen" na powierzchni 8,5 km²"²⁸⁷. W tym samym roku 2018 wolumen przyciągniętych tu inwestycji wyniósł co najmniej 180 milionów dolarów. Ogólnie rzecz biorąc, skumulowane inwestycje od momentu powstania parku przemysłowego do początku 2019 roku osiągnęły pół miliarda dolarów, z czego około połowa to fundusze mieszkańców, a druga połowa - inwestycje w rozwój infrastruktury. Jeśli chodzi o perspektywy, "do 2020 r. chińsko-białoruski park przemysłowy będzie miał ponad 100 mieszkańców z inwestycjami na poziomie co najmniej 2 mld dolarów i produkcją na poziomie 1 mld dolarów, a także co najmniej 6,5 tys. nowych miejsc pracy o wysokiej wydajności"²⁸⁸.

Między innymi, potężny potencjał nowych mieszkańców Wielkiego Kamienia powinien przyczynić się do pomyślnego rozwiązania tak trudnych zadań rozwoju parku przemysłowego. Fakty świadczą o tym, że on istnieje. Tak więc w styczniu 2019 r. 42. rezydentem parku był chiński LLC "Vaisysi International Bel", który planuje stworzyć tu zarówno centrum produkcji i badań, jak i wsparcia technicznego. "Wielkość inwestycji wyniesie ponad 2 miliony dolarów, w dłuższej perspektywie może zostać zwiększona do 5 milionów dolarów"²⁸⁹. Działalność nowego rezydenta, którego założycielem jest Wiseasy, jeden z liderów w dziedzinie usług sprzętowych dla analizy biznesowej w Chinach, przyczyni się do intensywnego rozwoju systemu płatności mobilnych na Białorusi. Faktem jest, że Wiseasy International Bel LLC specjalizuje się w produkcji inteligentnych terminali elektronicznych opartych na systemie Android, które mogą przyjmować płatności kartą szyfrowaną z paskiem magnetycznym,

²⁸⁶ Wywiad z V. Makei, ministrem spraw zagranicznych Republiki Białoruś, japońską spółką telewizyjno-radiową "NHK" (19 grudnia 2018 roku) [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <http://mfa.gov.by/press/smi/de367645ecb2d418.html>

²⁸⁷ Cimin, C. Przyjaźń Białorusi i Chin stała się wszechobecna. Cimin. // [Zasoby elektroniczne] - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/druzhba-belarusi-i-kitaja-stala-vsepogodnoj-tsuj-tsimin-331056-2018/>.

²⁸⁸ Wielkość przyciągniętych inwestycji w "Wielkim Kamieniu" w 2018 roku wyniesie co najmniej 180 milionów dolarów [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/objem-privlechennyh-investitsij-v-velikij-kamen-v-2018-godu-sostavit-ne-mence-180-mln-330428-2018/>.

²⁸⁹ Nowy mieszkaniec jest zarejestrowany w "Wielkim Kamieniu" [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/novyy-rezident-zaregistrovan-v-velikom-kamne-331481-2019>.

kartą bankową z chipem, jak również za pomocą bezdotykowej komunikacji krótkiego zasięgu, która jest szeroko stosowana w smartfonach.

W grudniu 2018 r. "Great Stone" zabrał chińską firmę "Yunzhi Technologies" do swojej "rodziny", której założycielem jest firma z Shenzhen "Yunzhi Technologies Co. LTD", znana w dziedzinie systemów sterowania LED i eksportująca swoje produkty do ponad stu krajów. Nowy rezydent parku przemysłowego specjalizuje się w produkcji innowacyjnych produktów, które spełniają wysokie standardy ekologiczne - przezroczystych ekranów LED oraz monobloków LED, które są wykorzystywane do projektowania scen i wystaw, dużych zawodów sportowych. "Całkowita inwestycja w ten projekt wynosi 3,2 miliona dolarów²⁹⁰. Z inwestycją w wysokości około dwóch milionów dolarów pod koniec 2018 roku, Chińsko-Białoruskie Centrum Badań i Rozwoju Przemysłu Lotniczego, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, stała się uczestnikiem parku przemysłowego "Great Stone", który będzie prowadził działalność badawczą w zakresie technologii kosmicznych.

W tym samym grudniu 2018 roku rozpoczęto budowę chińsko-białoruskiego centrum współpracy w zakresie transformacji osiągnięć naukowych i technologicznych przy Wielkim Kamieniu, którego otwarcie planowane jest na rok. W pięciokondygnacyjnym budynku o łącznej powierzchni ok. 20 tys. metrów kwadratowych, wykonanym w formie figury geometrycznej przypominającej symbol matematyczny "nieskończoność", planuje się umieszczenie "hal pokazowych i wielofunkcyjnych, stref handlowych, centrów współpracy w zakresie komercjalizacji, inkubatora przedsiębiorczości i badań, centrum badań pośrednich i małej skali produkcji osiągnięć naukowych i technicznych, zajmujących się eksperymentami wstępnymi²⁹¹". Znajdą się tam również laboratoria, hale produkcyjne do przeprowadzania badań pilotażowych, centrum badawcze, demonstracja próbek oraz informacje o produkcji wyrobów do późniejszej rejestracji praw własności. Wreszcie, w grudniu 2018 roku chińska firma Sinotrans, jeden z największych dostawców usług logistycznych w kraju, zajmujący się dostawami towarów drogą morską, spedycją, transportem ekspresowym, usługami magazynowania, otworzyła swoją siedzibę w parku przemysłowym "Great Stone" w regionie euroazjatyckim. Odbywa się to w

²⁹⁰ Dwóch nowych mieszkańców jest zarejestrowanych w Great Stone [Zasobach Elektronicznych]. - - 2018. - URL: <https://belta.by/economics/view/dva-novyh-rezidenta-zaregistrirovany-v-velikom-kamne-330351-2018/>.

²⁹¹ W ciągu roku planowane jest wybudowanie chińsko-białoruskiego centrum współpracy w zakresie transformacji osiągnięć naukowych i technicznych [Zasób elektroniczny]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/kitajsko-beloruskij-tsentr-sotrudnichestva-v-oblasti-transformatsii-nauchno-tehnicheskikh-dostizhenij-329775-2018/>.

szerokim zakresie, ponieważ "na Jedwabnym Szlaku powstaje światowej klasy platforma logistyczna, której celem będzie realizacja transportu morskiego i lotniczego kolejną"²⁹².

W lutym 2019 r. w Great Stone zarejestrowano innego chińskiego rezydenta, Xinlian International Technology Company LLC, który planuje stworzyć centrum przechowywania i przetwarzania dużych ilości danych w ciągu najbliższych dwóch lat. Projekt, który zainwestuje około dwóch i pół miliona dolarów, "przewiduje stworzenie rozwiązań infrastrukturalnych opartych na koncepcji inteligentnego miasta do planowania tras komunikacyjnych, wyszukiwania miejsc parkingowych, elektronicznej rejestracji klinik"²⁹³. A w marcu 2019 roku ogłoszono, że w parku przemysłowym "Wielki Kamień" zostanie utworzony fundusz inwestycyjny wspierający małe i średnie przedsiębiorstwa oraz projekty inwestycyjne realizowane w parku i na terenie całej Białorusi. Prace funduszu będą organizowane w oparciu o powstające tam centrum współpracy w zakresie przekształcania osiągnięć naukowych i technicznych. Rezultatem tego projektu będzie "zintegrowana infrastruktura stymulująca rozwój innowacji w parku"²⁹⁴.

Wszystkie te fakty świadczą o tym, co najważniejsze: w roku 2016 stosunki między Białorusią a Chinami osiągnęły nowy poziom - zaufanie do wszechstronnego partnerstwa strategicznego i wzajemnie korzystnej współpracy - stało się podstawowym elementem dalszego stopniowego rozwoju białorusko-chińskiej interakcji w dziedzinie nauki, technologii i edukacji, która w roku 2019 powinna znaleźć nowe innowacyjne formaty realizacji wspólnych projektów w celu zapewnienia wysokiej jakości wzrostu gospodarczego.

²⁹² Sinotrans otworzył swoją euroazjatycką siedzibę w "Great Stone" [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/sinotrans-otkryla-evrazijskuju-shtab-kvartiru-v-velikom-kamne-329874-2018/>.

²⁹³ Lisatowicz, T. Nowy rezydent stworzy w "Velikiy Kamen" centrum przechowywania i przetwarzania dużych ilości danych / T. Lisatovich // [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/novyy-rezident-sozdast-v-velikom-kamne-tsentr-hrannerija-i-obrabotki-bolshih-objemov-dannyh-338346-2019/>.

²⁹⁴ W "Great stone" / T. Lisatovich, T. Small and medium business support investment fund will be created in "Great stone" // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/investitsionnyj-fond-podderzhki-malogo-i-srednego-biznesa-sozdadut-v-velikom-kamne-341563-2019/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Silnik rozwoju - współpraca regionalna

W 2019 roku białorusko-chińskie stosunki strategicznego partnerstwa opartego na zaufaniu i wzajemnie korzystnej współpracy nadal intensywnie się rozwijały, wykazując imponującą dynamikę. Wystarczy powiedzieć, że "w okresie styczeń-czerwiec bieżącego roku [2019] wolumen handlu między Chinami a Białorusią osiągnął 2,053 miliarda dolarów, po wzroście o 22,3% w porównaniu z tym samym okresem ubiegłego roku, natomiast białoruski eksport do Chin wzrósł o 81,9%²⁹⁵.

Wśród białoruskich obwodów, które w znacznym stopniu przyczyniły się do osiągnięcia takich wskaźników, należy wymienić **obwód miński**, którego eksport "do Chin w pierwszych 9 miesiącach tego roku [2019] wzrósł ponad dwukrotnie - ze 178 mln dolarów do 367 mln dolarów (stopa wzrostu - 206%²⁹⁶. Podstawą tych dostaw były nawozy potasowe, a także produkty mięsne i mleczarskie takich przedsiębiorstw regionu stołecznego, jak JSC "Agrokombinat Dzierżyński", LLC "Welles-Mit", JSC "Smolevichi Broiler", KUP "Minoblmysomolprom", JSC "Mińskie Zakłady Mleczarskie nr 1", JSC "Słucki Zakład Sera". Taką pozytywną dynamikę eksportu w dużej mierze tłumaczy fakt, że prawie wszystkie zakłady mleczarskie i szereg przedsiębiorstw przetwórstwa mięsnego obwodu mińskiego mają już zezwolenia na dostawy swoich produktów na rynek chiński. W związku z tym w pierwszych ośmiu miesiącach 2019 roku mięso i produkty mleczarskie zostały wysłane do Chin za ponad 17 milionów dolarów. I, jak się wydaje, skala tych dostaw tylko się zwiększy.

W 2019 r. nadal rośnie również wielkość chińskich inwestycji bezpośrednich w gospodarkę obwodu mińskiego. Ich wzrost przez pierwsze dziewięć miesięcy tego roku wyniósł już prawie dziesięć procent, osiągając wartość 115 milionów dolarów. Większość z nich - ponad 90 milionów dolarów - została zebrana poprzez rozwój produkcji na potrzeby montażu samochodów NWO 'BELGI'. Ale są też inne ciekawe przykłady. W szczególności w listopadzie 2019 roku otwarto pierwszą fazę zakładu Belkali-Migao w obwodzie solehorskim, mińskim woblescie. Jest to nie tylko pierwszy wspólny projekt

²⁹⁵ Griszkiwicz, A. Rozwój Chin nie może obejść się bez wsparcia i pomocy Białorusi - Cui Tsimin // A. Griszkiwicz [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/razvitiie-kitaja-ne-mozhet-obojsit-bez-podderzhki-i-pomoschi-belarusi-tsuj-tsimin-367736-2019/>.

²⁹⁶ Obwód miński ponad dwukrotnie zwiększył swój eksport do Chin w okresie styczeń-wrzesień [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/minskaja-oblast-uelichila-eksport-produktsii-v-kitaj-za-janvar-sentjabr-bolee-chem-v-dva-raza-369062-2019/>.

Belaruskali i chińskiej spółki Migao Corporation Limited, lecz również pierwszy zakład na białoruskiej ziemi, który ma produkować azotan potasu, którego produkty mają być sprzedawane w Unii Europejskiej, Turcji, Rosji i Chinach, a także wejść na rynki Afryki Północnej i Ameryki Łacińskiej. Dziś to przedsiębiorstwo zatrudniające łącznie 150 osób działa już 24 godziny na dobę. Ważne jest również to, że "30 absolwentów Soligorsk Mining and Chemical College, między innymi, zostało zatrudnionych w nowych miejscach pracy. Roczna wydajność pierwszego etapu nowej instalacji wynosi 80 tys. ton salety potasowej i 62 tys. ton nawozów azotowo-potasowych granulowanych"²⁹⁷. Drugi etap zakładu Belkali-Migao ma zostać zakończony i oddany do użytku w ciągu najbliższego roku. Pozwoli to zwiększyć roczne moce produkcyjne zakładu do 160 tys. ton azotanu potasu, który oprócz rolnictwa jest z powodzeniem wykorzystywany także w przemyśle metalurgicznym, do produkcji szkła, pirotechniki i materiałów wybuchowych.

Ważnym wydarzeniem dla rozwoju chińskiego wektora współpracy międzynarodowej obwodu mińskiego był udział pięciu przedsiębiorstw obwodu stołecznego Białorusi w drugiej międzynarodowej wystawie importowanych towarów i usług China International Import Expo w **Szanghaju, która odbyła się** w listopadzie 2019 roku. Jednemu z wystawców, Śluckiej Fabryce Serów OJSC, udało się nawet zawrzeć "kontrakt na dostawę produktów o wartości 2 milionów dolarów z Greenland Group Corporation". Kolejny dokument został podpisany z Shanhai Pujia Food Technology Co²⁹⁸ łączności i kontroli satelitarnej oraz "Flex-n-roll Pro" LLC (Białoruś, USA) z projektem w dziedzinie druku przemysłowego²⁹⁹.

Innym ważnym czynnikiem, który przyczynia się do skutecznej promocji przedsiębiorstw obwodu mińskiego na rynku chińskim, jest rozwój skutecznej współpracy międzyregionalnej z partnerami w Chinach, w tym przede wszystkim z prowincją 300**Guangdong**, z którą w listopadzie 2019 roku białoruski region stołeczny podpisał mapę drogową współpracy na lata 2020-2021. Zdaniem stron,

²⁹⁷ "Białoruski i chiński Migao założyli przedsiębiorstwo, które zajmuje się produkcją azotanu potasu [Zasobów Elektronicznych]. - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belaruskalij-i-kitajskij-migao-zapustili-predprijatje-po-proizvodstvu-nitrata-kalija-368329-2019/>.

²⁹⁸ Obwód miński i chińska prowincja Guangdong podpisały plan działania na rzecz współpracy [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/minskaja-oblast-i-kitajskaja-provintsija-guandun-podpisali-dorozhnuju-kartu-sotrudnichestva-368717-2019/>.

²⁹⁹ Centrum Badań i Rozwoju Systemów Komunikacji Satelitarnej zostanie utworzone w Wielkim Kamieniu [Zasoby Elektroniczne]. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/nauchno-issledovateljskij-tsentr-sputnikovyh-sistem-kommunikatsii-sozdadut-v-velikom-kamne-368325-2019/>.

³⁰⁰ Obwód miński ponad dwukrotnie zwiększył swój eksport do Chin w okresie styczeń-wrzesień [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/minskaja-oblast-uvlechila-eksport-produktsii-v-kitaj-za-janvar-sentjabr-bole-chem-v-dva-raza-369062-2019/>.

dokument ten umożliwi stworzenie wspólnego rynku w oparciu o zasady przejrzystości i wzajemnych korzyści, a także wzmocnienie więzi handlowych i gospodarczych. Bezpośrednia współpraca między regionami jest jednym z głównych celów. W szczególności mówimy już o utworzeniu wspólnego przedsiębiorstwa przetwórstwa mleka w chińskiej prowincji. A chińsko-białoruski park przemysłowy "Great Stone" może realizować projekt związany ze sprzętem medycznym. Chodzi o to, że chińskie przedsiębiorstwo z prowincji Guangdong, które jest zainteresowane tym projektem, "uzyskało już certyfikat na rynku europejskim i jest zainteresowane wprowadzeniem produkcji w Great Stone". <...> Będzie to duży i znaczący projekt nie tylko dla obwodu mińskiego, ale i dla kraju" .

Wśród innych regionów chińskich, które w ostatnim czasie znacznie zwiększyły swoje kontakty z partnerami białoruskimi, należy wymienić również prowincję **Syczuan**. W listopadzie 2019 roku w międzynarodowym porcie kolejowym swojego centrum administracyjnego - mieście, w którym mieszka 20 milionów mieszkańców Chengdu - zarejestrowano Białoruski Narodowy Pawilon Handlu Elektronicznego, a jego budowa i montaż mają być zakończone na początku 2020 roku. Tutaj, w siedmiu strefach na powierzchni prawie półtora tysiąca metrów kwadratowych, białoruskie przedsiębiorstwa różnych kierunków będą mogły zaprezentować swój potencjał eksportowy, w tym żywność i napoje, produkty rolne oraz wyroby rzemiosła pomocniczego, do których zostaną również wyposażone pomieszczenia do negocjacji i fora biznesowe. Umieszczenie tego pawilonu w strefie wolnego handlu z dobrą logistyką jest bardzo obiecujące, ponieważ znajduje się tam port kolejowy i dwa duże rynki hurtowe, z których każdy zatrudnia ponad siedem tysięcy chińskich operatorów hurtowych. Interesujące jest również to, że pawilon będzie prezentowany w formie Mirskiego Zamku i ozdobiony białoruskimi symbolami narodowymi. Ważne jest również to, że "na bazie Białoruskiego Pawilonu Narodowego Chin i Białoruś są gotowe do stworzenia zintegrowanej dwustronnej platformy stosunków, która obejmie takie dziedziny jak gospodarka, kultura, edukacja, turystyka, inwestycje i usługi³⁰¹ .

Eksporterzy z **obwodu homelskiego zamierzają** aktywnie wykorzystać potencjał białoruskiego Pawilonu Narodowego w Czangdu. Będą to głównie producenci artykułów spożywczych - "mięśnych i mleczarskich <...>, alkoholowych, a także słodczy, które już zadomowiły się na rynkach zagranicznych" . Jest ku temu kilka powodów. I tak już w maju 2015 roku

³⁰¹ Ceremonia wręczenia tablicy białoruskiego Pawilonu Narodowego [Zasób elektroniczny] odbyła się w Chengdu w Chinach. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/v-kitajskom-chendu-sostojalas-tseremonija-vruchenija-tablichki-beloruskogo-natsionalnogo-pawiljona-368575-2019/>.

Prowincja Homelska i Prowincja Syczuan podpisały umowę o współpracy, która przewidywała organizację współpracy na zasadach partnerstwa, równości, zaufania i wzajemnych korzyści w takich dziedzinach jak gospodarka, rolnictwo, zdrowie i kultura, edukacja, sport i turystyka. Ponadto "nawiązywane będą bezpośrednie kontakty i partnerstwa między miastami obu regionów w celu promowania współpracy w powyższych obszarach"³⁰².

Rzeczywiście, trzy lata później - w sierpniu 2018 roku - umowa bliźniacza została podpisana przez ośrodki administracyjne regionu i prowincji - Homel i Chengdu, deklarując zamiar rozwijania współpracy w zakresie handlu, edukacji, kultury, turystyki, ze szczególnym uwzględnieniem wielkich perspektyw owocnej współpracy w sferze gospodarczej. Faktem jest, że Chengdu nazywane jest oknem, które otwiera drogę do międzynarodowej współpracy między zachodnią częścią Chin a krajami europejskimi. Pewien rodzaj wizytówki tego chińskiego miasta stał się już "pociągiem towarowym o znaczeniu międzynarodowym "Chengdu - Europa", łączącym Chiny, Kazachstan, Rosję i Białoruś"³⁰³. Poza gospodarką strony widzą w edukacji i opiece zdrowotnej jeden z obiecujących obszarów rozwoju partnerstwa, o czym świadczą podpisane w sierpniu 2018 r. dokumenty - Memorandum o partnerstwie strategicznym pomiędzy Chengdu Health Investment Corporation a Homelskim Wojewódzkim Szpitalem Klinicznym dla Osób Niepełnosprawnych Wojny Ojczyźnianej oraz Porozumienie o nawiązaniu współpracy pomiędzy Liceum Ogólnokształcącym w Wuhu a Homelskim Gimnazjum nr 71.

Wśród homelskich przedsiębiorstw, których produkty zostaną zaprezentowane w Białoruskim Pawilonie Narodowym w Czangdu, należy przede wszystkim wymienić firmę Milkavita, która wysłała na chiński rynek swoje produkty siedem razy (!) więcej niż w tym samym okresie w 2018 roku. "Każdego miesiąca przedsiębiorstwo dostarcza do Chin około 500 ton produktów - suszonych produktów mlecznych i produktów płynnych o długim okresie przydatności do spożycia. Główną wielkością eksportu do Chin jest sucha serwatka - około 80%"³⁰⁴. Homelscy eksporterzy, wystawiając swoje produkty w Białoruskim Pawilonie Narodowym w Czangdu, mają nadzieję znacznie

³⁰² Sidorchik, obwód homelski i chińska prowincja Syczuan będą współpracować (w języku rosyjskim) / V.Sidorchik // [Zasoby elektroniczne]. - - 2015. - URL: <https://news.tut.by/society/447548.html>.

³⁰³ Homel i chińskie Chengdu stały się miastami bliźniaczymi [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/gomel-i-kitajskij-chendu-stali-gorodami-pobratimami-315608-2018/>.

³⁰⁴ Homelskie przedsiębiorstwo "Milkavita" 7-krotnie zwiększyło swój eksport do Chin [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/gomelskoe-predpriatie-milkavita-narastilo-eksport-v-kitaj-v-7-raz-358197-2019/>.

rozszerzyć swoją obecność w obwodzie syczuańskim. Pozwoliłoby to również Milkavicie zwiększyć do 2019 r. swoje dostawy do Chin do planowanych trzech milionów dolarów.

Należy zauważyć, że region Homelski rozwija również stosunki partnerskie i partnerskie z innymi regionami Chin. I tak w czerwcu 2019 roku "region Homelski i Chiński Region Autonomiczny **Mongolii Wewnętrznej** podpisały program współpracy na rok 2020"³⁰⁵. Z kilkoma miastami chińskimi w Homlu nawiązano również partnerstwa i umowy partnerskie. W szczególności, w 2015 r. zostało podpisane Porozumienie o przyjaźni i współpracy z Harbinem - centrum administracyjnym prowincji **Heilongjiang**. Jednocześnie strony uzgodniły, że "tworzenie wspólnych przedsiębiorstw w takich dziedzinach jak budowa maszyn, elektronika, przetwarzanie produktów rolnych <...> we właściwym czasie powinno stać się priorytetem współpracy gospodarczej między Homelem a Harbinem". Ale najdłuższy związek pomiędzy Homelem a miastem Huayan, w prowincji **Jiangsu**, trwa od 1997 roku. Dzięki temu związkowi, wspomniana już wcześniej Mlekovita wzięła udział w Międzynarodowej Wystawie Przemysłu Spożywczego w tym chińskim mieście w maju 2019 roku, a w czerwcu 2019 roku na spotkaniu kierownictwa Homelu i Huayana stwierdzono, że strony mają "wielki potencjał do dalszego rozwoju współpracy w różnych dziedzinach, <...> że szczególne zainteresowanie budzi żywność produkowana w Homelu. Cała ta różnorodność powiązań z chińskimi partnerami pozwoliła Homelowi przekroczyć wielkość wzajemnej wymiany handlowej z Chinami w 2018 roku na poziomie czterdziestu milionów dolarów, a w ciągu czterech miesięcy 2019 roku zbliżyć się do obrotów na poziomie 17 milionów dolarów.

Dość silny rozwój chińskiego wektora zagranicznej działalności gospodarczej w 2019 roku otrzymał w **obwodzie witebskim, o czym świadczą** liczby. Wystarczy powiedzieć, że w ciągu pierwszych ośmiu miesięcy bieżącego roku obroty handlowe tego białoruskiego regionu "z prowincjami Chin wyniosły 69,6 mln dolarów, eksport - 13,5 mln dolarów, czyli 2,1 razy więcej niż w tym samym okresie w 2018 roku"³⁰⁶. Jednym z efektywnych partnerów obwodu witebskiego w Chinach jest prowincja **Szantung**, która jest jednym z trzech wiodących chińskich regionów. Należy przypomnieć, że pierwsze porozumienie

³⁰⁵ Griszkievicz, A. Homelski region i Chiński Region Autonomiczny Mongolia Wewnętrzna podpisały program współpracy / A. Griszkievicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/gomelskaja-oblast-i-kitajskij-avtonomnyj-rajon-vnutrennjaja-mongolija-podpisali-programmu-sotrudnichestva-4-2019/>.

³⁰⁶ Bogacheva, O.V. W obwodzie witebskim razem z Chinami będzie produkować produkty torfowe / O.Bogacheva // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/v-vitebskoj-oblasti-sovmestno-s-kitaem-budut-vypuskat-torfoproduktsiju-366630-2019/>.

o współpracy zostało podpisane przez strony jeszcze w 2006 roku. Miasta Witebsk i Jinan, Nowopołock i Weihai, Orsha i Qingdao rozpoczęły współpracę w ramach zawartych wówczas porozumień.

W szczególności Witebsk i Jinan nawiązały stosunki partnerskie w kwietniu 2009 roku. Przemysł ciężki i lekki, obrabiarki, logistyka, technologie informacyjne, a także produkcja sprzętu medycznego i farmaceutyków zostały wówczas wymienione jako obiecujące obszary współpracy między dwoma miastami. Faktem jest, że w tym chińskim mieście mieszka ponad siedem milionów ludzi. I jest stałe zapotrzebowanie na towary wysokiej jakości, co z pewnością otwiera ciekawe możliwości dla producentów z Witebska. We wrześniu 2017 r. strony określiły swoje zamiary współpracy w protokole dotyczącym realizacji umowy o rozwoju współpracy braterskiej na lata 2017-2020. W szczególności, w dziedzinie edukacji, strona chińska zaproponowała dwa projekty: "stypendia dla studentów przyznawane corocznie bliźniaczym miastom Jinan, a także szkoły letnie dla uczniów szkół średnich, w których dzieci uczą się o chińskiej kulturze i stylu życia"³⁰⁷. A jeśli chodzi o lepsze wykorzystanie potencjału turystycznego tych dwóch miast, zaproponowano stworzenie wspólnego produktu turystycznego, który byłby poszukiwany i popularny zwłaszcza wśród obywateli Chin.

Jeśli chodzi o miasta Nowopołock i Weihai, współpraca partnerska między nimi została nawiązana w 2006 roku, "ale do tej pory nie prowadziły one dużej aktywności"³⁰⁸. Jednak już w październiku 2019 roku, na marginesie Forum Bliźniaczych Regionów, które odbyło się w prowincji Shandong w Chinach, przedstawiciele obu miast mogli na własne oczy dostrzec te obszary, w których można było z powodzeniem rozwijać relacje partnerskie. Po pierwsze, mówili o ekologii i logistyce w ramach projektu "Jeden pas, jedna ścieżka". Po drugie, biorąc pod uwagę fakt, że miasto Weihai słynie z produkcji najnowocześniejszego sprzętu medycznego, Nowopołock widzi duże perspektywy współpracy również w tej dziedzinie. Z kolei Weihai jest bardzo zainteresowany współpracą z białoruskim miastem w zakresie wyższego i średniego szkolnictwa specjalnego.

³⁰⁷ Antonow, S. Witebsk i Jinan określili główne kierunki współpracy na okres do 2020 roku (w języku rosyjskim) / S. Antonow // [Elektroniczny rezemat]. - - 2017. - URL: <http://vitvesti.by/politics/vitebsk-i-tczinan.html>.

³⁰⁸ Demidow, D. Shandun - Nowopołock: horyzonty współpracy. Jakie wspólne interesy zdefiniowało forum regionów bliźniaczych w Chinach? /D. Demidov // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <http://www.novaya.by/2019/10/22/shandun-novopolock-gorizonty-sotrudnichestva-kakie-vzaimnye-interesy-opredelil-forum-regionov-pobratimov-v-kitae/>.

Dlatego można mieć nadzieję, że pojawienie się tu konkretnych projektów partnerskich nie jest dalekie.

We wrześniu 2018 roku chińskie miasto Qingdao i dystrykt Orsha w obwodzie witebskim podpisały porozumienie o nawiązaniu przyjaznych stosunków. Jednocześnie "przedstawiciele chińskiego biznesu wyrazili zainteresowanie otwarciem zakładu handlowego w Qingdao dla białoruskich wyrobów mięsnych, mleczarskich i piekarskich.³⁰⁹ a także do współpracy przy budowie multimodalnego kompleksu przemysłowo-logistycznego Bremino-Orsha. Ponadto, w lipcu 2019 r. stało się wiadomo o zamiarze uczestniczenia w budowie szkoły w Orszy dla 1020 uczniów przez gminny wydział edukacji Qingdao. "Taka szkoła może stać się eksperymentalnym miejscem testowania wspólnie opracowanych programów zajęć fakultatywnych z języka chińskiego, literatury, teatru i sztuki w ogóle"³¹⁰.

Wracając do współpracy międzyregionalnej między obwodem witebskim i ogólnie Szantungiem, należy zauważyć, że w październiku 2019 r. obwody te podpisały już Porozumienie o przyjaźni i wszechstronnej współpracy, które jako priorytety dla rozwoju partnerstw określiło "rozwój efektywnego mechanizmu współpracy w handlu i inwestycjach, rozwój współpracy w przemyśle, logistyce transportu, zakładanie wspólnych firm w petrochemii, uzdatnianiu wody, elektronice"³¹¹. Wszystkie te obszary zostaną konkretnie przełożone na mapę drogową współpracy, która zostanie opracowana w najbliższej przyszłości. Jednym z prawdziwych projektów, który zostanie włączony do programu współpracy między obwodem białoruskim i chińskim, będzie utworzenie w obwodzie witebskim wspólnego przedsiębiorstwa zajmującego się produkcją wyrobów torfowych. Jego uczestnikami będą "chińskie przedsiębiorstwo o orientacji rolniczej, zainteresowane dostawami produktów z torfu w dużych

³⁰⁹ Wizyta delegacji Qingdao (ChRL) w okręgu Orsha w obwodzie witebskim [Zasoby elektroniczne]. - - 2018. - URL: <https://cci-vitebsk.by/ru/content/%D0%B2%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D1%82-%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B3%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%B8-%D1%86%D0%B8%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D0%BE-%D0%BA%D0%BD%D1%80-%D0%B2-%D0%BE%D1%80%D1%88%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD-%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%B1%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B9-%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8>

³¹⁰ Planują zbudować nową szkołę w Orsha. Nie prosty, ale z chińskimi inwestycjami [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://gorod216.by/new/2723>.

³¹¹ Bogachewa, Obwód Witebski i Obwód Szanduński podpisały umowę o przyjaźni i współpracy / O. Bogachewa // [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/vitebskaja-oblast-i-provintsija-shandun-podpisali-soglashenie-o-druzhe-i-sotrudnichestve-366479-2019/>.

ilościach" oraz UE "Vitebskoblgaz", w skład którego wchodzi oddział wydobywania i przetwórstwa torfu w okręgu Dokshitsy³¹².

Podsumowując, należy zauważyć, że "w 2020 roku planuje się przeprowadzenie Roku Obwodów Białorusi w Chinach"³¹³. Plany te oznaczają, że w niedalekiej przyszłości oba kraje zamierzają dalej rozwijać współpracę międzyregionalną i wzmocnić więzi handlowe i gospodarcze, naukowe i technologiczne, produkcyjne i operacyjne, kulturalne i turystyczne, zwiększając liczbę uczestników tej interakcji.

FOR AUTHOR USE ONLY

³¹² Bogacheva, O.V. W obwodzie witebskim razem z Chinami będzie produkować produkty torfowe / O.Bogacheva // [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/v-vitebskoj-oblasti-sovmestno-s-kitaem-budut-vypuskat-torfoproduksiju-366630-2019/>.

³¹³ Białoruś i Chiny są zainteresowane promowaniem współpracy międzyregionalnej [Zasób elektroniczny]. - - 2019. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-kitaj-zainteresovany-v-aktivizatsii-mezhregionalnogo-sotrudnichestva-369121-2019/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

**More
Books!**

yes
I want morebooks!

Buy your books fast and straightforward online - at one of world's fastest growing online book stores! Environmentally sound due to Print-on-Demand technologies.

Buy your books online at
www.morebooks.shop

Kaufen Sie Ihre Bücher schnell und unkompliziert online – auf einer der am schnellsten wachsenden Buchhandelsplattformen weltweit! Dank Print-On-Demand umwelt- und ressourcenschonend produziert.

Bücher schneller online kaufen
www.morebooks.shop

KS OmniScriptum Publishing
Brivibas gatve 197
LV-1039 Riga, Latvia
Telefax: +371 686 20455

info@omniscryptum.com
www.omniscryptum.com

OMNIScriptum

FOR AUTHOR USE ONLY